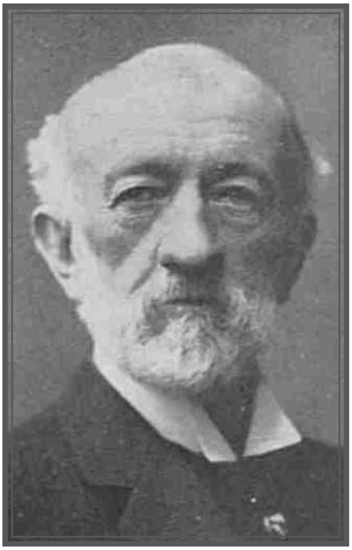
Het Stilzwijgen van God

door Sir Robert Anderson, C.B., LL.D.
Assistent-commissaris bij de hoofdstedelijke politie

New York
Dodd Mead & Co.
149-151 Fifth Avenue
1897

Inhoud

Hoofdstukken

Appendix met Eindnoten

Vertaling: Wil Leeuwenhage
Digitaal te lezen op Vlichthus.nl.

Voorwoord

Dit boek zal wat haar belangrijkste doelstelling betreft, geheel voor zichzelf spreken. Een voorwoord is eigenlijk niet nodig, behalve misschien om een beroep te doen op de lezer om vergevingsgezind te zijn wat betreft de mankementen ervan. Geschreven in een druk jaar van een druk leven, kan het mogelijk enige verdraagzaamheid in dat opzicht gebruiken.

En voor de rest zullen twee inleidende woorden voldoende zijn. Het eerste is een zin uit "History of England" (Historie van Engeland) van Froude – "Want het Christelijke geloof werd ingeruild voor de Christelijke godsdienst".

Het andere is een pleidooi dat, waar geschilpunten de kop opsteken, men zich houde aan de principes van beschaafde oorlogvoering: alle begrip voor de vijand, maar voor verraders geen plaats.

Linden Gardens 39, W.

Hoofdstuk I

Het grootste raadsel in heel ons universum is de zwijgende hemel. Inderdaad, er zijn sommigen voor wie dit probleem helemaal niet verbazingwekkend is. Door middel van een dwaze, optimistische filosofie, of een leven in egoïstische afzondering, hebben zij hun "Nirvana veroverd". De gruwelijke en ellendige realiteit van het leven om hen heen bestaat voor zulken niet. Zij leiden een zinloos en leeg bestaan. Hun serene sfeer in hun dwaze paradijselijke wereld wordt niet verstoord door het huilen van lijdenden en ondrukten.

Maar serieuze en opmerkzame mensen zien de realiteit onder ogen en hebben oren die deze kreten wel horen; en hun verontwaardiging en verbazing vindt bij tijd en wijle uiting in woorden, zoals vroeger de woorden van de Hebreeuwse profeet en bard: "*Hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste?*".

Zelfs in de grote centra van onze hedendaagse moderne beschaving, lijkt de samenleving maar al te veel op een slavenschip, waarop de geluiden van muziek, gelach en feestvreugde op het bovendek, zich vermengen met het gekreun van de onnoemelijke ellende benedendeks.

Wie kan het verdriet, het lijden en het onrecht gedurende één enkele rondgang van de klok inschatten, zelfs in de bevoorrechte metropool van het in hoog aanzien staande Engeland? En als dat zo is in de vruchtdragende boom, wat kan er dan gezegd worden over een dorre?

Wiens verstand zou in staat zijn om heel de som van alle misère in de wereld te omvatten, die zich dag aan dag, jaar na jaar, eeuw na eeuw, opstapelt?

Het hart van de mens kan plannen maken en menselijke handen kunnen veel tot stand brengen, maar er is maar weinig dat dit alles kan lenigen. De sterke en snelle arm van de wetgeving der mensheid doet veel om de zwakken de beschermen en misdadigers te bestraffen. Maar waar het God betreft – het lijkt wel alsof Hij kouder en meedogenlozer is dan het licht van maan en sterrren.

Elk nieuw kapittel van slecht bestuur in Turkije veroorzaakt een nieuwe storm van verontwaardiging in Europa. Het geweten van het Christendom is woedend door de verhalen van onderdrukking en wreedheid, ten onrechte toegebracht aan de Christelijke onderdanen van de Verheven Porte.

Hier volgt een getuigenverklaring over de Armeense bloedbaden in 1895: –

"Meer dan 60.000 Armeniërs werden afgeslacht. In Trezibond, Erzeroum, Erzinghian, Hassankaleh en talloze andere plaatsen, werden Christenen verpletterd als druiven in de wijnpers. Uitzinnige menigten golfden ziedend door de straten der steden, overspoelden de weerloze Armeniërs, plunderden hun winkels, stripten hun huizen en bespotten en speelden met hun doodsbange slachtoffers, zoals katten spelen met muizen. Beken raakten verstopt door de lijken; hun waterstromen kleurden rood van mensenbloed; open plekken in de bossen en steengrotten waren vol met doden en stervenden; tussen de zwartgeblakerde ruïnes van eens welvarende dorpen lagen geroosterde zuigelingen bij de verminkte lijken van hun moeders. 's Nachts groeven de stakkers kuilen, die bestemd waren ter begrafenis en waarin eveneens vele minder ernstig gewonden werden gegooid. Bijkomend onder een berg klamme lijken, streden zij tegen de dood en met doden, die hen voor altijd afsloten van het licht en het leven."

"Een man in Erzeroum, die tumult hoorde, vreesde voor zijn kinderen die op straat aan het spelen waren en ging naar buiten om hen te zoeken en te redden. Hij werd door de menigte ten onder gebracht. Hij smeekte om zijn leven, onder het protest dat hij altijd in vrede met zijn Moslimburen geleefd had en dat hij oprecht veel van hen hield. Deze verklaring was misschien de waarheid of het kan een pleidpoi geweest zijn om medelijden op te wekken. De bendeleider echter, zei hem dat dit de juiste houding was en dat dit naar waarde zou worden beloond. De man werd uitgekleed en vervolgens werd er een stuk van zijn vlees uit zijn lichaam gesneden en spottend te koop aangeboden: "Goed vers vlees, en spotgoedkoop", riepen sommigen uit de menigte. "Wie wil er een mooi stuk hondenvlees kopen?" echoden de geamuseerde omstanders. De kronkelende stakker gilde hartverscheurend toen enigen uit de menigte, die zojuist winkels hadden beroofd, een fles openden en azijn en één of ander zuur in de gapende wond goten. Hij riep God en de mensen aan om een einde te maken aan zijn kwellingen. Maar dit was nog maar het begin. Snel daarna verschenen er twee kleine jongetjes, waarvan de oudste riep "Hairik, Hairik (vader, vader), help me! Kijk eens wat ze me gedaan hebben!". Hij wees naar zijn hoofd, waaruit het bloed over zijn mooie gezichtje in zijn nek stroomde. Het jongere broertje – een kindje van ongeveer drie jaar oud – hield een houten speeltje vast. De gekwelde man was even stil en met een blik op zijn kinderen, deed hij een verwoede, maar vergeefse poging om de dolk te grijpen van een Turk die naast hem stond. Dit was het sein voor de hervatting van zijn martelingen. Het bloedende jongetje werd tenslotte met geweld bewusteloos geslagen tegen de stervende vader, die zijn kracht en bewustzijn begon te verliezen. De twee werden daarna doodgeslagen waar zij lagen. Het jongste kind zat ernaast, doopt zijn houten speeltje in het bloed van zijn vader en broertje. Opkijkend lachte hij nu eens naar de mooi geklede Koer-

den en dan eens keek hij met betraande ogen naar het ding, dat daarnet nog zijn vader was. De houw van een sabel was het slot van zijn korte ervaring met Gods wereld en de menigte richtte haar aandacht weer op anderen.”

“Dit zijn slechts enkele taferelen die als het ware door een korte bliksemflits voor een kort ogenblik in het licht worden gezet. De ergste ervan zijn onbeschrijfelijk.” – *Contemporary Review*, januari 1896.

Het volgende verwijst naar nog recentere gruwelen: –

“In geen enkele stad in deze regio, was de aanval op Christenen woester dan in Egin. Elke man ouder dan twaalf jaar die men kon vinden, werd afgeslacht. Elke vrouw ouder dan twaalf jaar die men kon vinden, werd afgeslacht. Er werd slechts één Armeniër gevonden, die wel ontdekt, maar gespaard werd. Vele kinderen en jongetjes werden op hun rug gelegd en hun keel werd afgesneden zoals bij schapen. De vrouwen en kinderen werden bijeen gedreven op de binnenplaats van het regeringsgebouw en op verschillende andere plaatsen in de stad. Turken, Koerden en soldaten begaven zich tussen de vrouwen en pikten de mooisten eruit, zetten ze apart en verkrachtten ze. In het dorp Pinguan wierpen vijftien vrouwen zichzelf in de rivier om aan deze schennis te ontkomen.” – *The Times*, 10 december 1896.

En wat in dit alles versterkte de veroordeling van het publiek nog veel meer? Dat was de Sultan, die zijn macht had kunnen gebruiken om dit alles tevoorkomen, maar hij deed dat niet. Hoewel hij ruim voldoende middelen bezat om de menigte in toom te houden en te bestraffen, verroerde hij zich niet en gaf zich in de veilige beslotenheid van zijn paleis over aan een gemakzuchtig en luxueus leven.

Maar... heeft God de Almachtige dan geen macht om zulke misdaden te beteugelen? Zelfs Abdul Hamid werd aan de schandpaal genageld, moest zijn koningschap afleggen en zich tot zijn eigen schande persoonlijk verdedigen tegen de aanklacht van Europa, omdat hij klaarblijkelijk niet had ingegrepen.[1] Maar tevergeefs zetten wij onze oren op scherp om een stem vanaf de Troon der Goddelijke Majesteit te horen. De ver verwijderde hemel, waar in volkomen vrede en onuitsprekelijke heerlijkheid God woont en regeert, **ZWIJGT STIL**.

“*Daarna wendde ik mij, en zag aan al de onderdrukkingen, die onder de zon geschieden; en ziet, er waren de tranen der verdrukten, en dergenen, die geen trooster hadden; en aan de zijde hunner verdrukkers was macht, zij daarentegen hadden geen vertrooster.*” (Prediker 4:1) En dit in een wereld, onder de heerschappij en geregeerd door een God die de Almachtige is!

1. Toespraak van de Markies van Salisbury in The Royal Pavilion in Brighton op 19 november 1895.

En als we dan onze blik afwenden van onze wereld in het algemeen en onze focus leggen op de kleine cirkel van het aan Hem getrouwe volk, dan zijn de feiten niet minder ernstig en het raadsel wordt nog ondoorgrondelijker. Bevlogen mensen verlaten onze kust en de talloze voordelen van het leven te midden van onze Christelijke beschaving, om de kennis van de Ware God te brengen naar heidense landen. Maar al spoedig horen we hoe zij geslacht zijn door de handen van degenen aan wie zij dachten Licht en Zegen te brengen. Waar is dan die “Ware God” die zij dachten te dienen? Die kleine groep Christelijke mannen, erkend als Zijn speciale gezanten; ook hun nobele vrouwen, die deelgenoot waren van hun uitzending en arbeid; kleine kinderen, waarvan de tere hulpeloosheid zelfs het medelijden van een ware duivel zou doen ontbranden; zij riepen in hun angst en lijden tot de hemel om hulp, die echter nooit verscheen. De God waarop zij vertrouwden, had echt de harten wel kunnen laten smelten of de handen van hun hardvochtige moordenaars kunnen tegenhouden. Is het mogelijk om een situatie te bedenken die meer van pas zou komen voor de helpende hand van Hem, die zij aanbaden als Degene die alle macht heeft in hemel en op aarde? Maar de aarde werd dronken van hun bloed en het leek alsof een zwijgende hemel de spot dreef met hun geschreeuw!

Al deze gruwelen zijn slechts rimpelingen op het oppervlak van de peilloze, wijde zee van het lijden der Kerk, door alle eeuwen van haar geschiedenis heen. Vanouds, vanaf de dagen van het heidense Rome, door eeuwen van zogenaamde christenvervolgingen heen, zijn talloze miljoenen martelaren, de besten, zuiversten en edelmoedigsten van ons ras, overgegeven aan geweld, verkrachting en dood, op afgrijselijke manieren. Het hart wordt week van deze afschuwelijke verhalen en we keren ons er vanaf in een matte, ongegronde hoop dat tenminste een deel ervan niet waar zal zijn. Maar de feiten zijn zo verschrikkelijk dat het onmogelijk is om in de rapporteringen ervan te overdrijven. In arena’s verscheurd door wilde beesten, verscheurd door mannen net zo meedogenloos als wilde beesten en, nog duivelser, in de martelkamers van de inquisitie, zijn Zijn dienaren gestorven, hun gezichten gericht naar de hemel en hun harten geheven in gebed tot God; maar de hemel bleef van koper en de God tot Wie zij baden bleek net zo machteloos als zijzelf, of net zo onbarmhartig als hun beulen.

De meeste mensen zijn echter egoïstisch in plaats van meelevend. Eén of ander persoonlijk verdriet doemt groter op dan de som van al het verdriet in de wereld en al het lijden van de Kerk. Als er ooit op deze aarde een heilige heeft bestaan, dan is het de moeder aan wier sterfbed haar zoons en dochters zijn geroepen vanuit hun verschillende zakelijke of plezierige bezigheden. Op al hun zwerftochten zijn de vroomheid en het geloof van deze moeder een gids en beteugelende invloed geweest. En nu, voor het laatst tezamen in hun vroegere thuis, zijn zij benieuwd om te zien wat God, in de ernstige toestand van haar laatste

dagen op aarde, zal doen voor één van Zijn liefste en trouwste kinderen. En wat is het wat zij zien? Het arme lichaam onophoudelijk gekweld door pijn, totdat elke mogelijkheid tot lijden wordt uitgeblust door de hand van de dood! Als de mogelijkheid er ook maar enigszins was geweest om door menselijke kunde verlichting te brengen, dan zou de behandelende arts als harteloos en onkundig zijn weggezet. Is God dan ook onkundig of harteloos? Op Hem hielden zij hun oog gericht, verlichting verwachtend van de doodsstrijd der stervende gelovige, maar tevergeefs.

Mogelijk bestaat er een nog persoonlijker leed. Het door een groot verdriet ineenstorten van een gelukkig thuis tot een woestenij, kan het hart zo verdoofd en hard maken, dat zelfs de zogenaamde "vertroostingen des geloofs" klinken als niet meer dan holle clichés. Hoe kan God zo wreed zijn? Waarom zwijgt de Hemel zo vreselijk stil?

De rijkste fantasie en de vloeiendste pen zouden er niet in slagen om de eindeloze variatie van ervaringen uit te beelden en te beschrijven, die de laatste restjes geloof hebben uitgestampt in menig verpletterd en troosteloos hart. "Er zijn tijden", zoals een Christelijk schrijver[1] zegt, "dat de hemel boven ons van koper lijkt te zijn en de aarde onder ons van ijzer, en dat ons hart zinkt in ons, onder de gestage druk van een onbuigzame en meedogenloze wet". Hoe waar is deze uitspraak, maar ook hoe ontoereikend! Als God het nou maar slechts zou nalaten om in te grijpen "vanwege dit of dat individu" of "in dit of dat geval", dus om de één of andere réden, dan zou ons geloof in Zijn eindeloze wijsheid en goedheid onze tegenspraak beperken en onze angsten kalmeren. En bovendien, zelfs als er, zoals in de dagen van de patriarchen, één hele generatie zou voorbijgaan, zonder dat Hij Zichzelf ooit bekend had gemaakt, dan zou het geloof zich nog herinneren en de hoop vooruitzien, en het hart zelfonderzoek doen naar een reden voor Zijn stilzwijgen. Maar waar wij mee geconfronteerd worden is het feit dat, hoe onverklaarbaar ook, achttien eeuwen lang de wereld geen enkele publiekelijke manifestatie heeft meegemaakt van Zijn alomtegenwoordigheid of van Zijn macht!

"Weet God het wel?" Dat is de eerste ongeduldige, maar niet oneerbiedig bedoelde vraag die opkomt. Maar al spoedig daarna geven de lippen deze woorden uitdagend vorm, een indicatie van twijfel. En ten slotte worden zij brutaal uitgesproken als het getuigenis van stellig ongeloof. Daarna beginnen de verhalen, die in de kinderjaren het verstand verbaasden en betoverden en die vertelden over de "machtige daden" en het ingrijpen van God in aloude tijden, hun inspi-

1. Dean Mansel.

ratie en kracht te verliezen, totdat zij ten slotte niets meer zijn dan Hebreeuwse legenden en eeuwenoude mythen. Door de ernstige en vaak sombere feiten van het leven, verdwijnt het vroegere geloof, want een God die volkomen passief is en niets doet, is voor alle praktische doeleinden onbruikbaar en niet bestaand.

Hoofdstuk II

Als we ons tot de Heilige Schrift keren met dit raadsel over een zwijgende Hemel, dat zovelen tot ongeloof, zo niet tot atheïsme drijft, dan lijkt het nog onoplosbaarder te worden. Het leven en de leer van de grote Profeet uit Nazareth veroverde de bewondering van menigten. Zelfs van hen die Hem het ultieme eerbewijs ontzegden, namelijk Hem te geloven op Zijn Woord. Elke ruimhartige geest bejubelt Hem als de edelmoedigste mens die ooit het toneel van het menselijk bedrijf heeft betreden. Het Christelijke geloof echter beweert over Hem nog oneindig veel meer dan dit. De grote, onkenbare God had altijd gewoond in ondoordringbare duisternis en in ongenaakbaar licht – op het eerste gezicht zijn dat tegenstellingen, maar in feite zijn zij een volmaakte weergave van Zijn houding ten opzichte van de mens. Maar nu had Hij Zichzelf eindelijk geopenbaard. De Nazarener was van oudsher niet slechts een soort voorbeeld voor de mens, Hij was Zelf Goddelijk, "God gemanifesteerd in het vlees". Door de Geest gedreven hadden de profeten dit voorzegd: en nu was het tot stand gebracht. De droom van de heidense mythologie was gerealiseerd in het belangrijkste grondbeginsel van het Christelijke geloof – God nam de gestalte aan van een mens en woonde als mens onder de mensen, sprak woorden zoals een louter gewoon mens nog nooit had gesproken en strooide overal de bewijzen van zijn Goddelijke karakter en zending in het rond.

Maar het terrein van deze demonstratie was beperkt tot de allerkleinste afmetingen – namelijk de steden en dorpen van een district dat nauwelijks groter is dan een Engels graafschap. Als dit de uiteindelijke doelstelling ervan zou zijn geweest, dan zou voorgaande sensationele theorie uit elkaar moeten spatten door haar eigen onvermijdelijke ongeloofwaardigheid. Gedurende geheel Zijn bediening sprak Hij over een geheimzinnige dood die Hij zou ondergaan en over Zijn opstanding uit de dood; en Zijn terugkeer naar de hemel waaruit Hij ook was nedergedaald; en over de autoriteit van Zijn macht na Zijn hemelvaart – een autoriteit die door degenen tot wie Hij sprak niet kon worden begrepen. En in overeenstemming met elke andere hoopvolle verwachting die Hij inspireerde, vinden we na Zijn opstanding en vlak voor Zijn hemelvaart, als één van zijn laatste uitspraken, deze verheven en zwaar beladen woorden – "*Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde*". Als men hierna de keuze maakt voor openlijk ongeloof, dan is dit volkomen begrijpelijk.

Maar wat te zeggen over het stiekeme scepticisme en ongeloof van het hedendaagse Christendom, dat deze uitspraak verklaart als niets meer betekenend dan

de verklaring het recht te hebben op één of andere mystieke autoriteit om evangeliepredikers uit te zenden!

Als we de geschiedenis over de ontrouw en de val van de mens met de daaropvolgende vervreemding van God aanvaarden, dan kunnen we de wereldgeschiedenis tot op de tijd van Christus uitleggen en begrijpen. Maar typologie; belofte en profetie getuigden met verenigde stemmen dat de komst van de Messias de dageraad zou zijn van een helderder dag, waarop "de hemel zou heersen", al het kwaad zou worden rechtgezet en verdriet en verdeeldheid plaats zouden maken voor blijdschap en vrede. De legermacht van engelen, die Zijn geboorte aankondigde, bevestigde dit getuigenis en het leek erop dat zij wees op een nabije vervulling ervan. En ook deze woorden van Christus Zelf lijken op een proclamatie dat het jubeljaar der aarde eindelijk was aangebroken. Ook de gebeurtenissen in de dagen die hierop volgden loochenden deze hoop niet. Toen de apostelen werden bedreigd met zware straffen, als gevolg van een groot wonder dat zij gedaan hadden in Zijn naam, deden zij een beroep op God en toen en daar gaf God publiekelijk bewijs dat Hij hun gebed had gehoord, want "*de plaats, in welke zij vergaderd waren werd bewogen*".[1] Een plotseling oordeel kwam over Ananias en Saffira toen zij zondigden, en als gevolg daarvan "*kwam er grote vreze over de gehele Gemeente, en over allen, die dit hoorden*".[2] "*En door de handen der apostelen geschiedden vele tekenen en wonderen onder het volk.*"[3] Vanuit de omliggende dorpen kwam "*een menigte*" – dat is de bewoners massaa*l* – "*samen te Jeruzalem, brengende hun zieken, welke allen genezen werden*".[4] En toen hun geërgerde vijanden de apostelen oppakten en hen in de gevangenis gooiden, "*opende de engel des Heeren des nachts de deuren der gevangenis en leidde hen uit*".[5]

Het was ongetwijfeld in deze zelfde periode dat de martelaar Stefanus het leven liet. Jawel, maar voordat hij het begaf onder de slagen die zijn woeste moordenaars hem toebrachten, werd de hemel voor hem geopend en kreeg hij een visioen te zien van zijn Heer in Zijn heerlijkheid. Als martelaarschap zulk een visioen teweeg kan brengen, wie zou er dan nog voor terugdeinzen om martelaar te zijn?!

De belangrijkste toeschouwer bij zijn sterven werd, door een soortgelijk visioen, veranderd in een apostel van het geloof, dat hij eerst had tegengestaan en ver-

1. Handelingen 4:31
2. Handelingen 5:11
3. Handelingen 5:12
4. Handelingen 5:16
5. Handelingen 5:19

vloekt. En toen hij op zijn beurt zich bevond in de greep van wrede vijanden in Filippi, werd zijn middernachtelijk gebed beantwoord met een aardbeving, die de fundamenten van de gevangenis deed schudden. Onzichtbare handen verwijderden de kettingen die hem gebonden hielden, bevrijddden zijn voeten uit de blokken waarin zij waren vastgezet en gooiden de gevangenisdeuren open.

Ook de apostel Petrus beleefde een soortgelijke bevrijding toen hij door Herodes gevangen werd gehouden in Jeruzalem en dat nog wel op de vooravond van de dag waarop hij ter dood zou worden gebracht. Het verhaal is onloochenbaar en spannend. "*Petrus sliep dienzelfden nacht tussen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis. En ziet, de engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de gevangenis; en slaande de zijde van Petrus, wekte hij hem op, zeggende: Sta haastelijk op. En zijn ketenen vielen af van de handen.*" "*De ijzeren poort*" van de gevangenis "*werd van zelve hun geopend*", en samen liepen zij er doorheen de straat op.

Dit zijn slechts enkele samenvattingen van verhalen in de eerste hoofdstukken van Handelingen der Apostelen. Voor de betreffende mensen was Goddelijk ingrijpen geen geheimzinnige theorie. "*Alle macht in hemel en op aarde*" was niet zomaar een uitspraak. De geschiedenis van de jonge Kerk is, net zoals de vroege geschiedenis van het Hebreeuwse volk, een ononderbroken verslag van wonderen. Maar dat is dan meteen ook het einde van deze parallel. Onder het oudtestamentische volksbestaan werd de beëindiging van het Goddelijk ingrijpen in menselijke zaken, beschouwd als ábnormaal, en men vond hiervoor oorzaak in de afvalligheid en de zonden van heel het volk. Deze tijden van algehele afvalligheid kwamen precies overeen met de periode van de profeten.

In díe dagen hoorde men de Goddelijke stem nog steeds met grote helderheid. Maar, in tegenstelling dáármee, is de hemel heden al achttien lange eeuwen stom, sprakeloos. Dit feit zou nog niet zo heel vreemd zijn, als na Maleachi profetie en wonderen ook echt waren opgehouden en in de Messiaanse periode niet opnieuw waren begonnen. Ook in de periode van de jonge Kerk na Pinksteren kwamen wonderbare krachten en profetische gaven in overvloed voor. Maar zodra deze zichtbare demonstraties buiten het beperkte gebied van het Judaïsme in aanraking kwamen met de filosofie en cultuur van de heidense wereld (die volgens algemeen aanvaarde theorieën dit openbare getuigenis toen juist zo nodig had) verdwenen de openlijke verschijnselen voorgoed.

Is dat niet verbazend om te constateren? Sommigen zullen deze zaak aan de kant schuiven door het ontkennen van wonderen in het algemeen, zowel die in het Oude, als die in het Nieuwe Testament en zij zullen zeggen dat dit legenden en fabeltjes zijn. Anderen zullen daar weer tegen protesteren en zeggen dat won-

deren ook vandaag aan de dag nog gebeuren op bepaalde, in aanzien staande heilige plaatsen. Hier in Brittannië zijn de meeste mensen in elk geval niet bij- of ongelovig. Zij hebben vertrouwen in de bijbelverhalen waarin verteld wordt over de wonderen uit het verleden. En zij stemmen in met het feit, dat sinds de dagen van de apostelen het zwijgen van de hemel ononderbroken voortduurt. Toch, als men vraagt waarom dit dan zo is, blijven zij, óf volkomen sprakeloos, óf anders geven zij verklaringen die totaal inadequaat zijn, om niet te zeggen absoluut gelogen.

De bewering dat het idee van Goddelijke interventie in menselijke aangelegenheden onredelijk of absurd zou zijn, bewijst alleen maar hoe gemakkelijk het menselijk brein gewend raakt aan algemeen geldende "gewone" feiten, zoals hij die dagelijks ervaart. Een gelovige erkent dat in aloude tijden het ingrijpen van God heel gewoon was. Een ongelovige werpt terecht tegen dat, als er werkelijk een goede en almachtige God bestond, Zijn interventie in élke periode van de schiedenis heel normaal zou zijn. De beschuldiging hierin, zou gemakkelijk ontkracht kunnen worden als de Christen als antwoord zou kunnen geven dat deze wereld een toneel is waarop de mensheid wordt getest en waarbij God het, in Zijn oneindige wijsheid, passend heeft gevonden om de mensheid totaal aan haar lot over te laten. Maar in de nabijheid van een geopende Bijbel is zo'n antwoord natuurlijk onmogelijk.

Het vraagstuk blijft bestaan dat "*God, voortijds veelmaal en op velerlei wijze, tot de vaderen gesproken hebbende*", heden in het geheel niet meer tot Zijn volk spreekt! De heilsgeschiedenis van het uitverkoren volk wemelt duizenden jaren lang van de wonderen waarmee God aan de mens Zijn alvermogen bewees, en toch worden we nu geconfronteerd met het verbijsterende feit dat men in de Christelijke geschiedenis, vanaf de dagen van de apostelen tot op de huidige dag, vergeefs zoekt naar een verslag van ook maar één enkele gebeurtenis die overtuigend bewijst dat er een God bestaat![1]

1. Zie Appendix, Eindnoot I.

Hoofdstuk III

In vroeger dagen vereerde de mensheid afgoden, zoals men dat heden onder heidenen nog steeds doet. Atheïsme is de terugslag van het verwerpen van het Christelijke geloof. Echter, het ongeloof van oprechte mensen, die wel wíllen geloven, maar het niet kúnnen, moet niet verward worden met het blinde en bittere atheïsme van ketters.

Men kan ook niet zeggen dat de wonderen waardoor het Christelijke geloof bij aanvang als de waarheid werd aanvaard, heden nog steeds haar waarheid kunnen bewijzen. Dat is niet het afdoende antwoord op de vraag die wij hier op tafel leggen. Een vraag die niet de waarheid van het Christelijke geloof ter discussie stelt, maar de zwijgende hemel. De vraag is waarom God nog steeds een absolute en verpletterende stilte bewaart, ondanks de onmetelijke oceaan van menselijk lijden in deze grote wereld om ons heen, en ondanks de luid uitgeschreeuwde noodkreten, gewrongen uit de harten van Zijn trouwe volk. Dit is de grote vraag, die het Christelijke geloof ongeloofwaardig maakt.

Op deze plaats gaan we er echter vanuit dat wonderen inderdaad mogelijk zijn en dus zullen we ons de minachting op de hals halen van eenieder die beter en hoger verlicht is. Maar wij kunnen hun spottende opmerkingen wel verdragen. Zij zullen ons ook niet kunnen verleiden tot de dwaasheid om de controverse over wonderen uit de weg te gaan. Behalve dan indien onderhavig onderwerp dit vereist. Openlijke ontrouw geeft geen voorsprong op de argumenten van David Hume. De fenomenale triomfen van de moderne wetenschap hebben er alleen maar toe geleid dat de stellingname van ongelovigen is verzwakt. Hun theorie, dat nieuwe ontdekkingen in de natuur alsnog de wonderen in de Schrift zouden verklaren, is juist in diskrediet gebracht.

Het enige wat het ongeloof in onze dagen anders maakt, is dat het de vorm en taal van een religie heeft aangenomen. Onder de onderwijzers ervan bevinden zich “godgeleerden” en “professoren” op “Christelijke universiteiten en hogescholen”. Hun volgelingen en bewonderaars beweren dat deze mannen geniaal zijn en begiftigd met bijzonder krachtig geestelijk inzicht. Een onderzoek naar deze pretenties zou daarom zeker niet overbodig zijn. Maar jammer genoeg wordt vivisectie niet getolereerd en spirituele uitspraken leggen weinig gewicht in de schaal. Hoe dan nu verder?

Eén Oxford-professor uit de vorige generatie komt voor dit onderzoek goed te

pas als corpus vile. Laten we ons wenden tot de verhandeling over “The Evidences of Christianity” (“De Bewijzen voor het Christelijke geloof”) in het beruchte “Essays and Reviews” (“Verhandelingen en Nabeschouwingen”). De stelling daarin kan in één enkele zin worden samengevat: wetmatigheid heeft volkomen en universele heerschappij. Daaruit volgt natuurlijk onmiddellijk dat (1) een wonder een absolute onmogelijkheid is; en dat (2) de Heilige Schrift totaal onbetrouwbaar is. Om die reden is Goddelijke inspiratie van de Heilige Schrift dan ook uitgesloten, behalve als ál het goede en álle genialiteit Goddelijk geïnspireerd zijn.

Het lijkt misschien een zwaktebod om nu terug te keren naar “Essays and Reviews”, maar de afgelopen veertig jaren hebben geen verandering gebracht in het Duitse Rationalisme, dat door dat baanbrekende boek voor het eerst onder de aandacht van ook de gemiddelde Engelsman werd gebracht. De opvattingen daarvan worden vandaag aan de dag onderwezen op veel van onze theologische hogescholen. Aan toekomstige “dienaren” van zogenaamd Christelijke kansels, wordt geleerd dat het wonderbaarlijke in de Bijbel verworpen dient te worden en dat de Bijbel gelezen moet worden zoals elk willekeurig ander boek.

Wat ons hierin zorgen baart is niet of dit onderwijs de waarheid is: laten we even aannemen dat het inderdaad waar is. Ook niet of de onderwijzers ervan oprecht zijn: laten we nog even uitgaan van hun integriteit. Maar wat valt er te zeggen over hun intellect? Elke sukkel kan op het werk van anderen leunen. Ook Jan met de Pet kan de principes van het Rationalisme begrijpen en aanvaarden. Mentale kracht blijkt pas uit het vermogen om vooropgezette denkbeelden te beoordelen in het licht van deze nieuwe leerstellingen. Laten we het Christelijke Rationalisme eens op deze manier testen. De vleeswording, de opstanding, de hemelvaart van Christus – dit zijn verreweg de grootste en belangrijkste van alle wonderen. Als we deze drie wonderen aanvaarden, dan wordt de geloofwaardigheid van andere wonderen slechts een kwestie van bewijs. Als we deze drie wonderen afwijzen, dan valt de gehele denkwijze van het Christelijke geloof als een kaartenhuis in elkaar.

Anders gezegd, als we het Christelijke geloof blootstellen aan het felle licht en de geest van het “moderne denken”, dan valt wat eerst een levend lichaam leek te zijn, tot stof uiteen. Toch belijden deze mannen dat zij onwankelbaar geloven in dat wat het Christelijke geloof leert. En hoewel hun geloof hun harten tot eer strekt, bewijzen zij daarmee tegelijkertijd de zwakte van hun verstand. Zij, die geloven in de Godheid van de Christus en tegelijkertijd de Goddelijke inspiratie van de Schrift en de wonderen afwijzen, mogen zich dan voordoen als personen van superieure verlichting; in feite zijn zij lichtgelovige creaturen, die álles zouden geloven. Een geloof als het hunne is niets anders dan bijgeloof. Hier zou

men kunnen verwijzen naar het ontelbare aantal getuigen onder de geleerden en denkers van onze tijd, die zich gesteld zagen tegenover ditzelfde dilemma en genoodzaakt werden te kiezen "tussen dieper geloof of brutaler ongeloof".

Als Christus inderdaad Goddelijk was, dan zal niemand met een normaal denkvermogen eraan twijfelen dat Hij de macht had om de ogen van blinden, de oren van doven en de lippen van stommen te openen. Als Hij de macht had zonden te vergeven, dan is het gemakkelijk om te geloven dat Hij de macht had om ziekten te genezen. Als Hij eeuwig leven kon geven, dan is er in de verhalen waar Hij het natuurlijke leven herstelde, niets om ons over te verwonderen. En als Hij nu op de troon van God zit, en alle macht in hemel en op aarde van Hem is, dan zal ieder mens met gezond verstand alle drogredenen en gezeur over causaliteit en natuurwetten terzijde schuiven, en inzien dat onze Goddelijke Heer vandaag de dag alles voor de mens zou kúnnen doen, wat Hij voor hen dééd in de dagen van Zijn Dienstwerk op aarde.

Maar waarom doet Hij dat dan niet? Ik weet zeker dat, als in de dagen van Zijn vernedering een arm kreupel kind in Zijn nabijheid gebracht werd, Hij het zou genezen. En ik ben er zeker van dat Zijn macht nu nog groter is dan toen Hij op deze aarde rondwandelde, en dat Hij ons nog steeds net zo nabij is als toen. Maar als ik dat in de praktijk wil uitproberen, dan mislukt dat. Hoe je het ook wendt of keert, het heeft er alle schijn van dat het dus niet echt waar is. Het arme kreupele kind zou nu een kreupele blijven. Ik durf niet te zeggen dat Hij mijn kind niet genezen kán, maar hij dóet het níet. Waarom doet Hij dat dan niet? Hoe kan men dit raadsel verklaren? Het feit is duidelijk voor ieder die de Bijbel gelooft, dat de grote moeilijkheid aangaande wonderen niet is dat zij gebéuren, maar dat zij níet gebeuren.

In zijn "Foundations of Belief" ("De Fundamenten van Geloof") oppert meneer Balfour de suggestie dat als de omstandigheden waarin een wonder zich voltrok zich weer zouden voordoen, het wonder zich ook zou herhalen. Maar zelfs als de waarheid hiervan zou kunnen worden vastgesteld, zou het op het onderhavige probleem geen invloed hebben. "Wonderen", zo beweert meneer Balfour, "zijn wonderen omdat ze te danken zijn aan een speciale inspanning van Goddelijke kracht". Als we dan niet met louter een machine, noch met een monster te maken hebben, maar met een persoonlijke God Die oneindig is in wijsheid, macht en liefde, hoe kan het dan dat in een wereld die, zoals de filosoof zegt, luid schreeuwt om die "speciale inspanning van Goddelijke kracht", wij er toch tevergeefs naar zoeken?

In zijn 'Studies Subsidiary to the Works of Bishop Butler" ("Studies ter ondersteuning van het werk van bisschop Butler") spreekt meneer Gladstone hierover

in dezelfde strekking, maar dan nog duidelijker. In zijn bespreking van de uitpraak van David Hume, dat wonderen onmogelijk zijn, omdat ze de overtreding van natuurwetten impliceren, zegt hij: "Tenzij wij alle natuurwetten zouden kennen, snijdt de bewering van Hume geen hout; want het vermeende wonder valt misschien onder een natuurwet die bij ons nog niet bekend is." Deze uitspraak is beslist desastreus. De bewijskracht van wonderen, waartegen Hume betoogt, hangt af van de veronderstelling dat ze, zoals meneer Balfour zegt, te danken zijn aan "een speciale inspanning van Goddelijke kracht" en dat ze zonder een dergelijke "inspanning" niet zouden hebben plaatsgevonden. Dat wil zeggen dat het essentieel is dat de daad of de gebeurtenis die als wonderbaarlijk wordt beschouwd, bovennatuurlijk is. Als het "vermeende wonder" dus binnen de sfeer van het natuurlijke zou worden gebracht, wordt daarmee aangetoond dat het geen echt wonder is. Met andere woorden: dan is het helemaal geen wonder.

Als een wonder inderdaad een overtreding van de natuurwetten zou zijn, dan zouden niet weinigen onder ons die in wonderen geloven, hun geloof aan de kant zetten. Want daarmee zou het woord "onmogelijk" worden overgebracht naar het terrein, waar dit met recht wordt gezegd over daden toegeschreven aan de Almachtige. "Het is", zo zeggen wij, "voor God onmogelijk om te liegen". Het is dus evenzeer onmogelijk voor Hem om Zijn eigen wetten te overtreden: Hij "*kan Zichzelf niet verloochenen*". Maar deze bombastische uitspraak dankt zijn schijnbare kracht uitsluitend aan de verwarring die er bestaat over wat bóven de natuur is met wat tégen de natuur is. Het is niets anders dan een dekmantel voor onbegrip.

Er ligt een steen op de weg. Gehoorzaam aan een onveranderlijke wet ligt hij daar bewegingloos en hij heeft de neiging om in de grond te zinken. Als hij van de aarde zou opstijgen en naar de hemel vliegen, zou dat, zegt u, inderdaad een wonder zijn. Maar dat is natuurlijk absoluut onmogelijk. Onmogelijk?! Een ongemanierde jongen die langskomt, pakt hem op en gooit hem in de lucht. Deze ondeugende jongen heeft dus bereikt wat u voor onmogelijk hield! "Maar", roept u uit, "dat stelt helemaal niks voor, we hebben de jongen hem omhoog zien gooien!" Worden de grenzen van mogelijkheden dan door onze zintuigen bepaald? Dat is puur materialisme! Stel dat de jongen zelf in een afgrond zou vallen, en u pakte hem vast en trok hem weer in veiligheid, zou dit dan een overtreding van de wet van de zwaartekracht zijn? Waarom zou dat dan wel zo zijn als zijn redding door een onzichtbare hand tot stand werd gebracht? Het zou ongetwijfeld een wonder zijn, maar geen "schending van de natuurwetten". Zoals Dean Mansel zegt, is een wonder slechts "de introductie van een nieuwe machthebber, die over nieuwe bevoegdheden beschikt en daarom niet valt onder de regels die gevolgtrekkingen zijn uit eerdere ervaringen".

Maar iemand die niet goed nadenkt kan nog steeds tegenwerpen dat materie alleen door materie in beweging kan worden gebracht, en dat spreken over een steen die wordt opgetild door een onzichtbare hand daarom volkomen absurd is. Werkelijk?! Kan deze tegenspreker ons ook vertellen hoe hij zijn eigen lichaam in beweging brengt? De macht van iets dat geen materie is, over materie, is één van de meest voorkomende feiten des levens. De apostel Petrus wandelde op de zee. “Onzin”, roept de ongelovige hoofdschuddend uit, “dat zou een overtreding van de natuurwetten zijn!” En toch kan dit fenomeen net zo eenvoudig zijn geweest als het feit dat de ongelovige zelf met zijn hoofd kan schudden! Bovendien is het mogelijk dat natuurwetten op grond waarvan wonderen werden verricht, alsnog zullen worden verklaard.[1] Ook zouden wonderen niet ophouden wonderen te zijn als deze natuurwetten bekend zouden worden; want de toets voor een wonder is niet dat het iets onverklaarbaars is, maar dat het de menselijke macht om zoiets te volbrengen te boven gaat. Of de macht die wordt uitgeoefend al dan niet Goddelijk is, is een kwestie van bewijs en conclusie; maar zodra gebruik van Goddelijke macht is vastgesteld, is het een verantwoord feit en wordt dit beschouwd als wonder.

Als een chirurg het gezichtsvermogen van een blinde herstelt, of als een arts een aan hoge koorts lijdende patient van de dood redt, roept dit feit geen andere emotie bij ons op dan dankbaarheid. Maar als ons wordt verteld dat deze genezingen door Goddelijke kracht tot stand zijn gebracht, zonder het gebruik van medicijnen of scalpel, dan wordt ons geadviseerd om vooral niet te proberen dit te bewijzen. Het is een duidelijk feit dat de mensheid niet gelooft in “Goddelijke kracht” of de “onzichtbare hand”. Verpak het zo je wilt, dit is het eigenlijke controversiële punt. Het wordt als de plicht van elk willekeurig mens beschouwd dat hij, als hij kan, “in actie komt” om lijden te verlichten of rampen af te wenden, maar in het geval van het Goddelijk Wezen wordt dit niet verwacht of zelfs maar getolereerd! Het wordt als axioma aanvaard dat de Almachtige God een nul is in Zijn eigen schepping!

1. Dit is misschien wat meneer Gladstone bedoelt in de bekritiseerde uitspraak op pagina 25. Maar als dat zo is, kan ik zijn taalgebruik, noch zijn betoog begrijpen. Hij lijkt te suggereren dat het mogelijk is dat “vermeende wonderen” alsnog aan ons uitgelegd kunnen worden, net zoals een verwachte maansverduistering, waarvoor eilandbewoners in de Zuidzee doodsbang waren, naderhand aan deze inboorlingen kon worden uitgelegd. Mijn eigen mening kan misschien door een illustratie duidelijk worden gemaakt. Dat vuur uit de lucht kan komen en een stapel hout in brand steken, is een algemeen voorkomend fenomeen. Dit kan tijdens elke onweersbui gebeuren. Maar als ik op een bepaalde plek hout bij elkaar leg en op mijn bevel slaat de bliksem erin en verteert het, dan is dát een wonder. Het wonderbaarlijke element is het feit dat ik een kracht in beweging heb gezet die bovennatuurlijk is en dat ik in staat ben om deze te beheersen.

De fanatieke ongelovige verwerpt het Christelijke geloof op grond van het feit dat het enige bewijs voor de waarheid ervan de wonderen zijn, waardoor het in eerste instantie ook als waarheid geaccepteerd zou zijn; en wonderen zijn onmogelijk. Deze beide beweringen zijn onhoudbaar. De onverschillige ongelovige daarentegen, bekijkt deze kwestie met praktisch intellect en met gezond verstand en verwerpt het Christelijke geloof omdat, zo zegt hij, als de God van de Christenen geen mythe was, hij wel in actie zou komen en niet passief zou blijven bij al het lijden en onrecht dat in de wereld heerst. Dat betekent dat hij de bewering van de filosoof, dat wonderen onmogelijk zijn, aan de kant zet, maar hij houdt toch vol dat als er werkelijk een oneindig goed en machtig Opperwezen zou bestaan, er wonderen in overvloed zouden gebeuren.

De overgrote meerderheid van de ongelovigen behoort tot deze tweede categorie. Maar hoewel er maar weinig filosofen zijn, en hun drogredenen er niet in geslaagd zijn zich vast te hechten aan de geest van gewone mensen, hebben ze wel vrijwel alle aandacht van Christelijke apologeten gemonopoliseerd. Bovendien, gewone mensen zijn, in tegenstelling tot filosofen, geneigd om zowel eerlijk als serieus te zijn, en bereid om elke redelijke oplossing voor hun vraagstukken te overwegen. Maar het antwoord dat hen wordt gegeven is voor het grootste gedeelte nutteloos en ontoereikend,

Meneer Gladstone valt bijvoorbeeld terug op het pleidooi dat “als de ervaring met wonderen universeel zou zijn, het niet langer wonderen zouden zijn”. Maar waar is deze gedachte op gebaseerd? Wonderen zouden dan ongetwijfeld niet langer verbazing en verwondering opwekken; maar dat is niet de maatstaf voor het wonderbaarlijke. In het begin van het Dienstwerk van onze Heer en voordat de haat van de religieuze leiders der Joden de vorm aannam van “beraadslagingen om Hem te doden”, waren Zijn wonderen der genezing zo talrijk en toegankelijk voor iedereen, dat ze als heel natuurlijke gebeurtenissen werden beschouwd.

We lezen: “*En Jezus omging geheel Galilea, lerende in hun synagogen en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk. En Zijn gerucht ging van daar uit in geheel Syrië; en zij brachten tot Hem allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken en geraakten; en Hij genas dezelve*”.[1] Bij zo’n onbeperkt vertoon van wonderbaarlijke krachten moet elk gevoel van verbazing en verwondering spoedig zijn uitgestorven. Maar desalniettemin was elke nieuwe genezing een nieuw wonder en zal als zodanig ook erkend zijn.

1. Mattheüs 4:23-24

En zo zou het in onze tijd ook gaan: als bijvoorbeeld telkens wanneer een boosdoener zijn naaste kwaad berokkende, Goddelijke macht tussenbeide zou komen om de overtreder neer te slaan en zijn slachtoffer te beschermen, dan zou op den duur zo'n gebeurtenis in het geheel geen verbazing meer oproepen. Niettemin zou iedereen de hand van God hierin herkennen en Zijn gerechtigheid en goedheid erkennen. Er zouden in het geheel geen ongelovigen meer zijn – behalve de filosofen natuurlijk!

Het vraagstuk blijft dus onopgelost. De ware verklaring ervan zal in het hierna volgende worden besproken; maar in dit stadium is de bespreking hiervan slechts afleiding. Wat het onderhavige dispuut betreft, kan de zaak in de volgende geciteerde woorden worden samengevat: "De wonderen in de Bijbel staan op een solide basis die door geen enkele redenering omver geworpen kan worden. De mogelijkheid ervan kan niet worden ontkend, zonder het karakter van God als zijnde de Almachtige te ontkennen. De waarschijnlijkheid ervan kan niet in twijfel worden getrokken, zonder Gods morele perfectie in twijfel te trekken. En de zekerheid ervan als feitelijke gebeurtenissen kan alleen teniet gedaan worden, door de bewijskracht van alle menselijk getuigenis nietig te verklaren".[1]

1. Uit "Boyle Lectures", van Bisschop Van Mildert, preek 21. Over de waarheid van deze laatste woorden levert de veel geroemde verhandeling van Hume het meest treffende bewijs. Hij maakt bezwaar tegen het bewijsmateriaal voor de Christelijke wonderen; maar wanneer hij verder spreekt over bepaalde wonderen die in Frankrijk zouden hebben plaatsgevonden bij het graf van abbé Paris, de beroemde Jansenist, geeft hij toe dat het bewijsmateriaal ter ondersteuning daarvan, duidelijk, volledig en zonder gebreken is. Maar toch verwerpt hij deze wonderen en dat alleen maar vanwege "de absolute onmogelijkheid oftewel de wonderbaarlijke aard van de gebeurtenissen"! Het past ons om zulk bewijsmateriaal met argwaan te beschouwen; maar om het bewijsmateriaal wel te aanvaarden en daarna de daardoor vastgestelde feiten te verwerpen, houdt inderdaad in: "het nietig verklaren van de bewijskracht van alle menselijke getuigenis".

Hoofstuk IV

Dat Paley en zijn volgelingen, de waarde van de bewijskracht der wonderen van Christus verkeerd hebben ingeschat, kan voor sommigen een verrassende bewering zijn; maar het is zeker geen nieuw gezichtspunt. Aan deze verkeerde inschatting dankt het betoog tégen wonderen, in “Essays on Religion” (“Verhandelingen over Godsdienst”) van John Stuart Mill, zijn schijnbare kracht.

Het ongeloof van de zogenaamd “Christelijke” scepticus steekt ongunstig af tegen het agnosticisme van de openhartige ongelovige. Eerstgenoemde, die wonderen afwijst, vernietigt de geloofwaardigheid van de Evangeliën en ondermijnt op die manier roekeloos de fundamenten van het Christelijke geloof. De ander heeft tot doel de verdediging van het menselijke logische denken tegen een veronderstelde aantasting van haar gezag. De eerste handelt in drogredenen die keer op keer zijn weerlegd en ontmaskerd. De tweede komt met argumenten waar nog nooit een adequaat antwoord op gegeven is. De pseudo-christen slaat praktisch de handen ineen met de atheïst, want geen enkel gericht pleidooi, hoe lang ook, zal in staat zijn om de uitdagende woorden van Paley het zwijgen op te leggen: “Geloof eerst dat God bestaat en daarna zullen wonderen niet ongelooflijk zijn”. Een uitgesproken agnosticus vat deze ongefundeerde bewering van Paley zo op, dat een Goddelijke bekendmaking alleen door wonderen kan gebeuren en daarna doet hij zijn best om te bewijzen dat wonderen voor een dergelijk doel volkomen waardeloos zijn.

Onder Engelse letterkundigen is de positie van Mill bijna uniek. Uit het verslag over zijn jeugd, in dat treurigste aller boeken: zijn “autobiografie”, lijkt het erop dat hij het bestuderen van het Christelijke geloof benaderde vanuit het standpunt van een goed opgevoede heiden. Daarom was hij zich er helemaal niet van bewust dat zijn argument tégen het standpunt van de theoloog, helemaal in overeenstemming is met wat de Schrift leert. Zijn manier om de stelling van Paley te herformuleren was: “Een openbaring kan niet bewezen worden Goddelijk te zijn, tenzij door extern bewijs”. Het probleem dat hiermee gepaard gaat, kan misschien worden uitgelegd aan de hand van de volgende illustratie.

Er verschijnt een vreemdeling, bijvoorbeeld in de wereldmetropool Londen, die beweert de drager te zijn van een Goddelijke boodschap aan de mensheid. Om zijn boodschap te ondersteunen gaat hij over tot het tentoonspreiden van wonderbaarlijke krachten. Laten we voorlopig aannemen dat, na zeer streng onderzoek, de echtheid van die wonderen wordt vastgesteld en dat iedereen het daar-

over eens is. Hier staan we dus op de meest praktische manier oog in oog met onderhavige kwestie. Als voornoemde “Christelijke redenering” zou kloppen, dan zouden we verplicht zijn om welk evangelie deze profeet dan ook verkondigt, dit te aanvaarden. En niemand, met enige kennis van de menselijke natuur, zal er aan twijfelen dat dit ook algemeen aanvaard zou worden.

De Christen zou zich echter laten weerhouden door de geïnspireerde woorden van de apostel: “*Doch al ware het ook, dat wij, **of een engel uit den hemel** u een Evangelie verkondigde, buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.*”[1] In één woord: een Christen zou onmiddellijk “Paley” opgeven en terugvallen in de positie van de scepticus in “Essays on Religion”! Hij zou er bovendien op staan dit nieuwe, door wonderen erkende evangelie, te toetsen aan de Heilige Schrift en omdat hij het inconsistent zou bevinden met het Evangelie dat hij al eerder ontvangen had, zou hij het verwerpen. Dat wil zeggen dat hij deze boodschap niet zou testen aan de hand van wonderen, maar aan een veel eerder daaraan voorafgaande openbaring, waarvan vaststaat dat deze Goddelijk is, namelijk de Schrift.

De stellingen die binnen het Christendom bijna universeel met nadruk worden geaccepteerd zijn: ‘Christus kwam om een nieuwe godsdienst te stichten”, en “het Christelijke geloof werd in de wereld aanvaard op gezag van- en vanwege de wonderen”. Het kan schokkend blijken te zijn om te zeggen dat allebei deze beweringen even onjuist zijn en dat het Christelijke geloof door deze dwalingen ernstig is geschaad. En toch is dit de conclusie waar voorgaande bewering toe leidt en waartoe een volledig en zorgvuldig onderzoek ons zal brengen. Is het niet een feit dat degenen in wier midden de wonderen van Christus werden verricht, juist degenen waren die Hem als een godslasterlijke bedrieger kruisigden? Is het niet een feit dat, toen Hij werd uitgedaagd om wonderen te verrichten ter ondersteuning van Zijn Messiaanse aanspraken, Hij dit resoluut weigerde?[2]

“Echter”, zegt bisschop Butler, als hij zijn betoog over dit onderwerp samenvat, “wordt het feit toegegeven dat het Christendom in de wereld werd aanvaard en beleden omdat men in de wonderen geloofde” en “dat dit het is wat de eerste bekeerlingen als hun reden om het te omarmen gegeven zouden hebben”. Duidelijker kan het niet gezegd worden. De “eerste bekeerlingen”, die getuige waren geweest van de wonderen, beredeneerden de zaak en kwamen tot de conclusie dat Hij, die ze had bewerkstelligd, door God gezonden moest zijn; en zo werden zij bekeerlingen. Maar waar is de grondslag voor een dergelijke uitleg? In feite zou niet één van de discipelen zijn geloof aan die grond hebben toegeschreven.[3]

1. Galaten 1:8
2. Mattheüs 12:28-29 en 16:1-4
3. Als iemand het geval van Simon de Tovenaar als uitzondering wil aanhalen, veel succes!

Het verhaal over het eerste Pascha tijdens Zijn Dienstwerk, dat op het eerste gezicht dit lijkt te weerleggen, is in feite het duidelijkste bewijs ervan. Hier zijn de woorden: "*En als Hij te Jeruzalem was, op het pascha, in het feest, geloofden velen in Zijn Naam, ziende Zijn tekenen, die Hij deed. Maar Jezus Zelf betrouwde hun Zichzelven niet, omdat Hij hen allen kende,*"[1] Dat wil zeggen dat Hij weigerde om een dergelijk discipelschap te erkennen.

Dan volgt het verhaal over Nicodemus, die één van deze door de wonderen overtuigde bekeerlingen was. Hij had door logisch nadenken zichzelf tot discipelschap gebracht, precies zoals Butler veronderstelt; maar zoals Dean Alford het uitdrukt[2] moest hem worden geleerd dat "niet kennis nodig is voor het Koninkrijk, maar Leven, en Leven begint bij een geboorte". Dat is in het gehele getuigenis van Johannes het geval. Geheel in overeenstemming daarmee is het getuigenis van Petrus, die met hem het bijzondere voorrecht deelde getuige te mogen zijn van het grootste wonder, de Verheerlijking op de Heilige Berg. "*Wedergeboren worden* (schrijft hij)*, niet uit vergankelijk zaad, maar uit onvergankelijk zaad, door het Woord van God.*"[3]

Nog opvallender en veelzeggender, is het geval van Paulus. Hoewel een even groot denker als Butler en bovendien een man met een onwankelbare toewijding aan wat hij als de waarheid beschouwde, maakten toch de getuigenissen van het toen voltooide Dienstwerk, mét alle wonderen van Christus, hém tot een bittere tegenstander en een vervolger van het Christelijke geloof. "*Ik heb genade verkregen*", dat is zijn eigen uitleg voor de verandering die in hem plaatsvond. En wederom: "*Maar wanneer het Gode behaagd heeft ... en geroepen door Zijn genade Zijn Zoon in mij te openbaren...*". Misschien noemen sommigen dit taalgebruik mystiek. Voor anderen, die zelf nog zijn wat Paulus tot dan toe was geweest, kan het zelfs aanstootgevend overkomen. Maar wat de betekenis ervan ook is en hoe men het ook bekijkt, het impliceert zeker iets totaal anders, dan wat de woorden van bisschop Butler bedoelen.[4]

Maar als de wonderen niet bedoeld waren als fundament voor geloof in Christus, waarom werden ze dan überhaupt gedaan, zo zal men zich afvragen. Ze had-

1. Johannes 2:23-24
2. Greek Test. Com., Johannes 3.
3. 1 Petrus 1:23. Nog duidelijker zijn de woorden die de Heer tot Petrus richt in antwoord op zijn erkenning dat Jezus de Messias is: "*Gezegend zijt gij, Simon Bar-Jona; want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, die in de hemel is*". (Mattheüs 16:17)
4. Dit getuigenis van Paulus wordt nog belangrijker door het visioen op de weg naar Damascus, omdat dat, zónder deze expliciete woorden, ons ertoe zou kunnen brengen hem te beschouwen als een discipel die door wonderen tot geloof werd gebracht.

den een tweeledig karakter en doel. Net zoals een goed mens, die over middelen en mogelijkheden beschikt om lijden te verlichten, door zijn geaardheid tot actie wordt aangezet, zo was dat ook met onze gezegende Heer. Toen "*het Woord vlees werd en onder ons tabernakelde*", was het, met eerbied gesproken, een vanzelfsprekendheid dat ziekte, pijn en zelfs de dood voor Hem moesten wijken. Hij ging het land door, "*goeddoende, en genezende allen, die van den duivel overweldigd waren; want God was met Hem*". Sceptici praten alsof onze Heer wordt voorgesteld als iemand die zo nu en dan stopt met Zijn onderwijs om een wonder te doen, om daarmee de tegensprekers het zwijgen op te leggen. Deze gedachte is een absolute leugen en belachelijk. In tegenstelling daarmee lezen we uitspraken zoals: "*En Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan, vanwege hun ongeloof*".[1]

Het is in feite zo dat er in de gehele loop van Zijn Dienstwerk geen enkel geval is opgetekend waarin geloof tevergeefs een beroep op Hem deed – dit is nu juist wat de hedendaagse ónverbiddelijke heerschappij van de wet zo vreemd en verpletterend maakt – en ook wordt geen enkel geval vermeld waarbij provocatie door ongelovigen werd beloond met een wonder. Elke uitdaging van dat soort werd beantwoord door de muggenzifters te verwijzen naar de Schrift.

En dit introduceert de tweede grote bedoeling waarom wonderen werden gedaan. Bij de Joden waren politiek en godsdienst onlosmakelijk met elkaar verbonden. Elke hoop op Geestelijke zegen berustte op de komst van de Messias. Met die komst hield elke belofte van nationale onafhankelijkheid en welvaart verband. De weinige gelovigen, die de kleine groep van Zijn ware discipelen vormden, dachten eerst en vooral aan het spirituele aspect van Zijn missie. De menigte dacht slechts aan bevrijding van het Romeinse juk en aan het herstel van de vervlogen glorie van hun koninkrijk. Voor allen gold echter ditzelfde: dat Zijn belangrijkste geloofsbrieven moesten worden gezocht in de Schriften die Zijn komst voorzegden. Hierop deed Hij dan ook altijd Zijn uiteindelijke beroep. "*Onderzoekt de Schriften*" zei Hij tot de Joden, "*die zijn het, die van Mij getuigen. En gij wilt tot Mij niet komen*".[2] "*Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware het, dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen.*"[3]

De bewijskracht van de wonderen was in dit opzicht slechts puur bijkomstig. Nergens wordt gesuggereerd dat wonderen werden gedaan om de waarheid van

1. Mattheüs 13:58
2. Johannes 5:39-40
3. Lukas 16:31

de leer te bewijzen; hun bewijsdoel was uitsluitend en geheel het accepteren van de Leraar. Het was niet alleen zo dat het wonderen wáren, maar dat het díe wonderen waren, die de Joden op basis van hun Schriften mochten verwachten. Het karakter[1] van deze wonderen gaf hen een bijzondere betekenis, die nauw verband hield met eerdere openbaringen die als Goddelijk werden beschouwd door hen, voor wiens ogen deze wonderen gedaan werden.

En dit impliceert, zo kan terloops worden opgemerkt, nog een tekortkoming in de Christelijke redenering over wonderen, zoals die gewoonlijk wordt toegepast. Wat bovennatuurlijk is, is niet noodzakelijkerwijs door God gedaan. "Iedereen die wonderen doet, is door God gezonden: deze man doet wonderen, daarom is Hij door God gezonden." De logica van deze redenering is perfect. Maar de Jood zou terecht de belangrijkste premissen hiervan verwerpen, en dan uiteraard ook de conclusie. In feite schreven zij de wonderen van Christus toe aan satan en onze Heer weerlegde deze laster niet door de macht van satan te ontkennen, maar door te wijzen op de aard en het doel van Zijn daden. Omdat ze duidelijk gericht waren tégen Zijn aartsvijand, konden ze niet aan diens macht worden toegewezen, zo benadrukte Hij.

De ondergeschiktheid van het getuigenis van de wonderen, aan het getuigenis van de Schrift Zelf, komt nog duidelijker naar voren in het onderwijs van na de opstanding. "*En begonnen hebbende van Mozes* (zo lezen wij) *en van al de profeten, legde Hij hun uit, in al de Schriften, hetgeen van Hem geschreven was.*" En wederom: "*Dit zijn de woorden, die Ik tot u sprak, als Ik nog met u was, namelijk dat het alles moest vervuld worden, wat van Mij geschreven is in de Wet van Mozes, en de Profeten, en Psalmen*".[2] Dit was ook niet anders toen de apostelen hun prediking begonnen. De oproep van Petrus, gericht aan de Joden te Jeruzalem, was dezelfde als van "*al de profeten, van Samuël aan, en die daarna gevolgd zijn, zovelen als er hebben gesproken*".[3] Dat was ook de verdediging van Paulus toen hij was aangeklaagd en voor Agrippa moest verschijnen: "*Ik sta tot op deze dag* (zo verklaarde hij), *betuigende beiden klein en groot; niets zeggende buiten hetgeen de profeten en Mozes gesproken hebben, dat geschieden zoude.*"[4] En wanneer we ons wenden tot de leerstellige onderwijzing in de brieven, zien we dezelfde waarheid nog explicieter uitgelegd: dat Christus

1. Zeer treffend geïllustreerd in het geval van Johannes de Doper. (Mattheüs 11:2-5; zie ook Johannes 5:36)
2. Lukas 24:27 en 44. De driedeling van het Oude Testament die gewoonlijk door de Jood wordt aangenomen is: de Wet, de Profeten en de "Hagiograaf". De Psalmen waren het eerste boek in dit derde gedeelte en gaven zo hun naam aan het geheel.
3. Handelingen 3:24
4. Handelingen 26:22

"*een dienaar geworden is der besnijdenis, vanwege de waarheid Gods, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen der vaderen; En de heidenen God vanwege de barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is*".[1]

Pagina na pagina zouden we kunnen vullen om de valsheid van het dictum hier behandeld, te bewijzen. "Een nieuwe godsdienst!?" Het zou dichter bij de waarheid zijn, als we hier zouden poneren dat één belangrijk doel van de komst van de Messias was, om aan de heerschappij van godsdienst een totaal einde te maken. Een dergelijke uitspraak zou geheel in overeenstemming zijn met de geest van de enige passage in het Nieuwe Testament waar het woord "godsdienst" voorkomt in relatie tot het Christelijke leven.[2] Christus Zelf was de verwerkelijking van elk type, de materialisatie van elke voorafschaduwing, de vervulling van elke belofte onder de oude godsdienst. Of we nu spreken over het altaar of het offer, de priester of de tempel waarin Hij diende; Christus is het tegenbeeld van alles en allen. Zijn doel was niet om ze aan de kant te doen, zodat Hij andere in de plaats daarvan zou kunnen stellen – Hij kwam niet om de wet en de profeten te vernietigen, maar om hen hun volle betekenis te geven. Alle details van dat uitgebreide ritueel, het meubilair in dat prachtige heiligdom dat de plaats en het centrum was van de eredienst van heel het volk, álles wees naar Hem. De Ark des Verbonds, het Verzoendeksel dat haar bedekte, de allerheiligste plaats zelf en het Voorhangsel dat haar toesloot – allemaal waren ze slechts typen/afbeeldingen van Hem. De verschillende altaren en de vele offers getuigden over Zijn eeuwige volmaaktheid en over de verschillende aspecten van Zijn sterven, die God tot eer waren en tot volledige verlossing van de mensheid. De simpele waarheid is dat een poging om heden een godsdienst te stichten, in de zin waarin ook het Judaïsme een godsdienst is, neerkomt op het ontkennen van het Christelijke geloof en afval van Christus.[3]

Het licht van deze waarheid ontneemt alle kracht aan het betoog van de scepticus. Toen de Nazarener verscheen, was het bij de Joden niet de vraag of Hij net als Johannes de Doper, "een door God gezonden man" was, maar of Hij "de Gezondene", de Messias was, naar wie heel hun godsdienst verwees en van wie al hun Geschriften getuigden. "*Wij hebben gevonden de Messias*"; "*Wij hebben Dien gevonden, van Welken Mozes in de wet geschreven heeft, en de profeten*".[4] Dat waren de woorden waarmee Zijn discipelen uitdrukking gaven aan hun geloof en waarmee zij probeerden anderen tot Hem te trekken. De vraag is dus niet of

1. Romeinen 15:8-9
2. Jakobus 1:27
3. Wat betreft het gebruik van het woord "godsdienst" of "religie", zie Appendix, Eindnoot II.
4. Johannes 1:42 en 46

een bekendmaking betrouwbaar geacht kan worden door zichtbaar bewijs, maar of dergelijk zichtbaar bewijs kan bijdragen om de bekendgemaakte te erkennen als diegene wiens komst voorspeld was. Dit zal door geen enkele nauwkeurige denker ook maar één moment betwist worden.

In felle scheldwoorden betoogde Dean Swift tegen de Ierse bisschoppen van zijn dagen, dat zij struikrovers waren. Zij hadden door de Kroon benoemde prelaten belaagd en hun zetels geroofd en ingenomen op grond van de eveneens van hen gestolen geloofsbrieven. De theoretische mogelijkheid van dit concept is satirisch. Onder bepaalde omstandigheden is niets moeilijker dan vertrouwen te schenken aan een gezonden boodschapper. Maar als hij wordt verwacht, dan kan de kleinste kleinigheid voldoende zijn. Een boodschapper wordt op een gevaarlijke en geheime missie gestuurd. Op een later tijdstip zal een koerier volgen met nieuwe en volledige instructies en nadere toelichting. Deze koerier wordt wel aan de boodschapper beschreven, maar het gevaar beseffend waarin hij verkeert, eist de boodschapper dat deze koerier over voldoende geloofsbrieven zal beschikken. Als reactie op zijn eis neem ik een stuk papier, scheur het in tweeën, geef hem de helft en vertel hem dat de koerier de andere helft zal meebrengen. Geen enkel document, hoe uitgebreid ook, zou beter bewijs van zijn identiteit kunnen bieden dan dat gescheurde stuk papier.

Zo zien we op wat voor manier, en hoe zeker en eenvoudig "zichtbaar bewijsmateriaal" van nut kan zijn om een bekendmaking voor waar aan te nemen. En als de scepticus zijn tegenwerping even terzijde schuift, ziet hij de sterke onweerlegbaarheid van het betoog van Paley inzake ons belangrijkste discussiepunt.

Echter, nog een andere vraag eist hier de aandacht, een vraag die zowel door de verdediger, als door de tegenstander wordt genegeerd. Zij hebben het probleem besproken vanuit een puur menselijk standpunt, terwijl de bekendmaking die ter aanvaarding wordt aangeboden, Goddelijk zou zijn. De mens is slechts schepsel. Kan God niet op zo'n manier tot de mens spreken dat Zijn Woord Zichzelf bevestigt en Goddelijk gezag met zich meedraagt? Beweren dat God niet op die manier tot de mens kan spreken, betekent in feite de ontkenning dat Hij God is. Beweren dat Hij nooit heeft gesproken, impliceert dus een duidelijk petitio principii. Men zou kunnen aanvoeren dat de echtheid van profetie en belofte wordt vastgesteld door de vervulling ervan. Het staat echter vast, dat de profeten verklaren hoe God aldus tot hen heeft gesproken; de Schrift neemt dit aan, en het geloof van de Christen onderschrijft dit.

Hoofdstuk V

In het voorgaande hoofdstuk is, wat betreft de vraag over de bewijskracht van wonderen, aangetoond, dat de ongelovige gelijk heeft en dat de gedachte van de Christen onjuist is. Het is onjuist te beweren dat een openbaring alleen door wonderen kan gebeuren. De fout in de stelling van Paley kan met argumenten worden bewezen. En deze argumentatie kan bovendien worden geïllustreerd met een verwijzing naar Johannes de Doper, die, hoewel drager van een Goddelijke openbaring van het allergrootste belang, geen wonderen deed ter ondersteuning daarvan.[1]

Verder is beargumenteerd dat, voor zover het ging om hun bewijskracht, de zogenaamde "Christelijke wonderen" bestemd waren voor dat uitverkoren volk "*waaruit, wat het vlees betreft, Christus voortkwam*". En nadat dit goed is onderbouwd, zijn we er klaar voor om te ontdekken dat zolang het Koninkrijk werd gepredikt aan de Joden, een overvloed aan wonderen werd gedaan. Maar toen het Evangelie naar de heidense wereld werd gebracht, verdween de nadrukkelijke aanwezigheid van wonderen en spoedig hielden zij volledig op. De vraag is of de Heilige Schrift deze vooronderstelling zal bevestigen.

Wie zou niet het verschil opmerken tussen de eerste en de laatste hoofdstukken van Handelingen der Apostelen? Gemeten in jaren is de daarin behandelde periode betrekkelijk kort; maar wat karakter betreft lijkt het of het laatste gedeelte van het verhaal tot een heel ander tijdperk behoort. En dat is in feite ook het geval. Een nieuwe bedeling is begonnen en historisch gezien bestrijkt het boek Handelingen een overgangsperiode. Op elke pagina ervan staat bijna gestempeld "eerst de Jood". Het gebed van de Heiland aan het kruis[2] had het uitverkoren volk verzekerd van uitstel van oordeel. En deze gevraagde vergeving bracht het recht met zich mee op voorrang bij de afkondiging van de grote kwijtschelding. Zodra echter "de apostel der besnijdenis", na een uitdrukkelijke openbaring, het Evangelie aan de heidenen bracht, werd het Joodse volk gedegradeerd naar een positie, verwant aan de positie die vroeger werd ingenomen door de "proselieten van de poort".[3] Ook "de apostel der heidenen" richtte zich in elke plaats die hij bezocht in de eerste plaats tot de afstammelingen van zijn eigen volk. Niet uit

1. Johannes 10:41
2. Lukas 23:34
3. Handelingen 10. Dit wordt nog duidelijker gemaakt in Handelingen 15:2.

vooroordeel, maar naar Goddelijke aanspraak. "*Het was nodig*", zo verklaarde hij in Pisidisch Antiochië, "*dat eerst tot u het Woord Gods gesproken zou worden*".[1] Hoewel hij er diep naar verlangde de Christenen aldaar te bezoeken,[2] was zelfs in Rome zijn eerste zorg het bijeenroepen van "*de voornaamsten der Joden*", en hen "*het Koninkrijk Gods uit te leggen*". En pas nadat deze prediking door het uitverkoren volk was verworpen, sprak hij de woorden uit: "*dat de zaligheid Gods den heidenen is gezonden, en dezelve zullen horen*".[3]

Maar, zo zal men tegenwerpen, de Brief aan de Romeinen was toen al geschreven. Dat is waar; maar dit geeft aan het verhaal in Handelingen alleen nog maar meer betekenis. Degenen die beweren de Bijbel te verklaren op basis van natuurlijke principes, blijken onwetend te zijn van enkele van de belangrijkste feiten van het probleem, waarvan zij beweren het op te lossen. Zij geven geen verklaring voor de weglatingen in de Schrift. Vergelijk bijvoorbeeld het eerste Evangelie eens met het vierde.

Beide schrijvers deelden dezelfde leer en werden in dezelfde waarheid onderwezen. Hoe kan het dan, dat Mattheüs geen enkele zin bevat die niet beantwoordt aan het doel waarvoor het geschreven is, namelijk het voorstellen van de Messias van Israël als de "Zoon van David, de Zoon van Abraham"?[4] Hoe kan het dan, dat Johannes, die Hem voorstelt als de Zoon van God, het verhaal over Zijn geboorte zelfs weglaat en zich wel in alle verhalen, over alle gebeurtenissen, alleen met de waarheid bezighoudt? Zo ook met Handelingen der Apostelen. Als metgezel en medewerker van Paulus moet de schrijver ervan bekend zijn geweest met alle grote waarheden die in de vroege brieven aan de Gemeente zijn bekend gemaakt, maar in zijn verhandeling is daarvan geen spoor te vinden. Onder Goddelijke leiding, met een bepaald doel geschreven, vindt niets dat aan dat doel vreemd is daarin ruimte. Voor oppervlakkige lezers lijkt het waarschijnlijk slechts een toevallige verzameling van gebeurtenissen en herinneringen en toch, zoals terecht wordt gezegd, "bestaat op aarde geen enkel ander boek waarin, voor een zorgvuldige waarnemer, het principe van vooropgezette keuzes duidelijker tot uitdrukking komt".[5]

De bijzondere en aparte positie die de Jood genoot, was een belangrijk kenmerk van de huishouding of bedeling die op het punt stond beëindigd te worden. "*Er is geen onderscheid*"[6] is een richtsnoer van de Christelijke leer. Mensen praten

1. Handelingen 13:46; 17:2 en 10; 18:1-4
2. Romeinen 1:11
3. Handelingen 28:17; 23; 28
4. De profetische uitspraak in Mattheüs 16:18 kan niet als uitzondering hierop worden beschouwd.
5. The Bampton Lectures, 1864.
6. Romeinen 3:22

over Gods heilsgeschiedenis met het menselijke ras, maar zo'n geschiedenis bestaat helemaal niet. Het Oude Testament is de heilsgeschiedenis van God met de familie van Abraham. Chronologisch gezien neemt de roeping van Abraham het centrale punt in tussen de schepping van Adam en het Kruis van Christus, waarbij het verhaal over alle eeuwen van Adam tot Abraham wordt afgehandeld in slechts elf hoofdstukken. En, als gedurende de loop van de geschiedenis van Israël, het Licht van Gods Woord voor een bepaalde periode berustte bij heidense volkeren, dan was dat omdat het uitverkoren volk tijdelijk in ballingschap was. God nam het Hebreeuwse volk aan, opdat zij het centrum en het kanaal van zegen voor de wereld zou zijn. Het was aan hun trots te wijten, dat zij zichzelf gingen beschouwen als het enige object van Goddelijke goedertierenheid.

Als een grote Franse wijnboer in een ander land één vertegenwoordiger aanstelt, dan levert hij zijn wijnen alleen nog via die vertegenwoordiger. Echter, zijn doel is niet om daarmee de verkoop te belemmeren, maar om die te vergemakkelijken en om ervoor te zorgen dat niet onder zijn naam vervalste wijnen aan het publiek worden verkocht. Dit komt overeen met het doel waarvoor Israël werd uitgeroepen en gezegend. Zij moest op aarde de kennis van de ware God op die manier in stand houden.[1]

Maar de Joden veranderden het aan hen gegeven agentschap in een monopolie op de gunst van God. De tempel, die het "Huis van gebed voor alle volkeren"[2] had moeten zijn, behandelden ze alsof het niet Gods Huis was, maar hun eigen huis. Uiteindelijk misbruikten ze het zodanig dat het "een kuil der moordenaren" werd. Echter, de positie die hen door God Zelf was toegewezen, impliceerde dat hun prioriteit zou liggen bij het uitdelen van zegeningen. En dit principe doorademt niet alleen het Oude Testament, maar ook de Evangeliën. Voor ons is het een heel gewone realiteit om de Evangeliën te lezen in het Licht van de nieuwtestamentische brieven en om zo de bredere waarheden van het Christelijke geloof "erin" te lezen. Toch, als de samenstelling van de Schrift zou eindigen met de Evangeliën, dan zou dit onmogelijk zijn.[3]

1. Dit was de bedoeling van hun door de Geest Gods geïnspireerde Schriften. Zie bijvoorbeeld 2 Kronieken 6:32-33; Psalm 97:1-3; enz.
2. Markus 11:17
3. De auteur van 'Supernatural Religion" (Bovennatuurlijke Godsdienst") zegt: "Als het Christelijke geloof bestaat uit de doctrines die in het vierde Evangelie worden gepredikt, dan is het niet teveel gezegd dat de hoofdlijnen daarin helemaal niet het Christelijke geloof onderwijzen. Het fenomeen doet zich voor dat drie Evangeliën, die elk beweren in zichzelf compleet te zijn en de goede tijding van verlossing aan de mens te brengen, feitelijk de leerstellingen weglaten over wat de voorwaarden voor die verlossing zijn." Dit is een mooi voorbeeld van de soort uitspraak die, als gevolg van de heersende onwetendheid over de Heilige Schrift, voldoende is om zelfs het geloof van erudiete mensen in onze tijd te ondermijnen. (Noot 3 wordt vervolgd op pagina 32.)

Veronderstel eens dat de brieven er wel waren, maar Handelingen der Apostelen was weggelaten. Hoe ontstellend zou het opschrift: “Aan de Romeinen” zijn, waarmee we dan geconfronteerd zouden worden na het bestuderen van de Evangeliën! Hoe zouden we de daarmee gepaard gaande overgang verklaren? Hoe zouden we de belangrijke leerstelling van die brief kunnen verklaren, namelijk dat er geen verschil is tussen Jood en heiden, die beide van nature zondig en verdoemelijk zijn en die beide door genade geroepen worden tot dezelfde voorrechten en heerlijkheid? In eerdere schriftplaatsen zullen we tevergeefs zoeken naar onderwijs hierover. Niet alleen het Oude Testament, maar ook de Evangeliën zelf, lijken door een diepe kloof van de brieven gescheiden te zijn. Het Goddelijke doel, waarvoor Handelingen der Apostelen aan de Gemeente is gegeven, is het overbruggen van die kloof. Het eerste deel van dit bijbelboek is de voltooiing van- en het vervolg op de Evangeliën; het slotverhaal is de inleiding tot de grote bekendmaking van het Christelijke geloof.

Maar was de dood van Stefanus, zoals opgetekend in hoofdstuk zeven, dan niet het dieptepunt van heel het Pinkstergebeuren? Dat was het zeker; maar direct daarna ontving “de apostel der heidenen” zijn opdracht. Dit dieptepunt was gelijk aan dat, welke het Dienstwerk van onze gezegende Heer Zelf kenmerkte, toen het Sanhedrin in Jeruzalem het besluit nam Hem te vernietigen.[1] Vanaf dat moment gaf Hij opdracht te zwijgen met betrekking tot Zijn wonderdaden[2] en werd Zijn onderwijs in gelijkenissen verborgen.[3] Maar hoewel zijn Dienstwerk een andere fase inging, hield Hij tot aan Zijn sterven stand. Iets dergelijks gebeurt eveneens in het verhaal in Handelingen. Net als in de natuur, is de voortgang van openbaring geleidelijk en kan soms alleen pas gezien worden na de ontwikkeling ervan. De apostel der besnijdenis maakt plaats voor de apostel der heidenen als de centrale figuur in het verhaal. Toch krijgt de Jood nog steeds overal voorrang als de zegeningen worden aangeboden. Pas nadat overal tussen Jeruzalem en Rome deze zegen door hen is verworpen, wordt de Pinksterperiode tot een einde gebracht met de plechtige afkondiging van dit besluit: “*De zaligheid Gods is naar de heidenen gezonden*”.[4]

(Vervolg noot 3 pagina 31:) De Evangeliën zijn niet geschreven “om het Christelijke geloof te onderwijzen”, maar om de Christus te openbaren in de verschillende aspecten van Zijn persoon en werk: als de Messias van Israël, de Knecht van Jehovah, de Zoon des Mensen en de Zoon van God. Geen van hen is “in zichzelf compleet”; alleen het vierde beweert uitdrukkelijk de weg tot verlossing te onderwijzen. (Johannes 20:31)

1. Mattheüs 12:14
2. Mattheüs 12:15-16
3. Mattheüs 13
4. Zie Appendix, Eindnoot III.

De hoop die in de harten van de discipelen was gewekt door de laatste woorden van bemoediging en de belofte van hun Heer, werd meer dan waargemaakt. Bekeerlingen stroomden met duizenden tegelijk naar hen toe, en "*tekenen en wonderen geschiedden onder het volk*". En, zoals al opgemerkt, werd niet alleen Goddelijke macht uitgeoefend om hun getuigenis te bevestigen, maar ook om hen voor aanslagen te behoeden en om hen te redden van banden en gevangenschap. Paulus werd in dit opzicht ook niet achtergesteld.

Maar vergelijk het verhaal over de Pinksterdagen eens met het verhaal over de gevangenschap in Rome van Paulus, en zie de verandering eens! Toen hij in Filippi als een ordinaire verstoorder van de vrede naar de gevangenis werd gesleept, daalde in antwoord op zijn middernachtelijk gebed de hemel op aarde neer. De gevangenisdeuren vlogen open, zijn cipier werd een discipel en de magistraten die hem hadden veroordeeld, smeekten hem onderdanig om aan hun verordeningen gehoorzaam te zijn, maar ze durfden hem daar niet meer toe te dwingen. Daarna is hij echter de "gevangene in den HEERE". Het is alom openbaar geworden dat zijn banden in Christus zijn.[1] Met andere woorden: hier is het geen bijzaak, geen incidentele beschuldiging, zoals gebruikt in Filippi, die de ware aard van de beschuldiging tegen hem kan verhullen. Het is een algemeen bekend feit dat hij gevangen genomen wordt, alleen omdat hij leraar is van het Christelijke geloof.

Als de algemeen aanvaarde theorie over wonderen op waarheid zou berusten, dan zou dit het podium en de gelegenheid zijn voor de "*tekenen, wonderen en machtige daden*" waarop hij eerder in zijn carrière een beroep zou hebben gedaan.[2] Maar de hemel zwijgt. Er is nu geen aardbeving om zijn vervolgers ontzag in te boezemen. Geen hemelse boodschapper bevrijdt hem van zijn ketenen. Hij staat alleen, verlaten door de mensen, en zelfs, net zoals eens zijn Meester, schijnbaar door God verlaten.[3] Hoe vanzelfsprekend is de spot van de scepticus, dat wonderen bij boeren in Galilea en gepeupel in Jeruzalem gemakkelijk zijn! Een wonder aan het hof van Nero, dat zou het Christelijke geloof pas echt erkenning hebben gebracht. Dat had de wereld inderdaad kunnen shockeren. Maar er was geen wonder; want nu de in het bijzonder eerst tot de Jood gerichte prediking ophield, was het doel waarvoor wonderen gebeurden, vervuld.

Zoals een dag die aanbreekt met onbewolkte schoonheid en het middaguur nadert in alle pracht van een volmaakte zomerdag, maar dan begint te tanen en

1. Filippensen 1:13
2. 2 Korinthe 12:12
3. 2 Timotheüs 4:16.
   Deze tekst rekent ook af met de overlevering dat Petrus bisschop van Rome is geweest.

vroeg eindigt in de somberheid van samenpakkende stormwolken die de hemel en heel het tafereel verduisteren, zo was ook het verloop van déze korte geschiedenis. Op die eerste grote Pinksterdag werden drieduizend bekeerlingen op één dag gedoopt; deze manifestatie van Gods Kracht vervulde elke aanwezige met diep ontzag en degenen die Hem toebehoorden, hadden "*blijdschap des harten*" en "*genade bij al het volk*". En toen de eerste dreiging van vervolging hen samendreef om te bidden, "*werd de plaats waar zij vergaderd waren bewogen ... en spraken zij het Woord Gods met vrijmoedigheid*".[1]

De schijnbare vertraging door de dood van de eerste martelaar, werd gevolgd door de bekering van de veroorzaker hiervan. Deze felle vervolger en godslasteraar werd gewonnen voor het geloof dat hij met grote ijver had gepoogd te vernietigen en werd vastgeketend aan de zegewagen van het Evangelie. Maar nu zien we diezelfde Paulus, hoewel de grootste onder de apostelen en de belangrijkste voorvechter die het Christelijke geloof ooit heeft gekend, helemaal alleen voor de rechterstoel van de keizer staan. Een zwakke, verpletterde man, overgegeven aan de dood, om de politiek en de grillen van het keizerlijke Rome tevreden te stellen.

In de dagen die daarna volgden, zouden "het lied van Mozes" en "het lied van het Lam" zich vermengen tot het volkslied van de verlosten: het lied van Mozes: –

"*Ik zal den HEERE zingen; want Hij is hogelijk verheven!*
Het paard en zijn ruiter heeft Hij in de zee geworpen." –

dat lied over de publiekelijke overwinning van Gods macht, openlijk tentoongespreid;

en het lied van het Lam: – het lied over die hogere, maar verborgen overwinning van het geloof in de Onzienlijke.

Het lied van Mozes heeft nu opgehouden en het enige lied van de Gemeente is het lied over Hem, Die via de weg van openlijke vernedering en schande, overwon en de troon veroverde.

De dagen van de "*machtige wind*", "*de tongen als van vuur*" en de schokkende aardbevingen zijn voorbij. Het anker van de Christelijke hoop is stevig verankerd in verborgen hemelse waarheden. Want zij houdt zich vast "*als ziende den Onzienlijke*".

1. Handelingen 4:23-33

Hoofdstuk VI

“De Soeverein over het Universum is over het algemeen een goed bestuurder, maar Hij heeft zoveel te doen, dat Hij geen tijd heeft om op details te letten.”[1] Aldus luidde tweeduizend jaar geleden de verontschuldiging van Cicero voor Jupiters verwaarlozing van zijn aardse koninkrijk. Deze woorden geven op eerlijke wijze uitdrukking aan de vage gedachten, die door het hoofd van gewone mensen gaan, als ze überhaupt al nadenken over God met betrekking tot de zaken op deze aarde. Er zijn echter momenten in ieders leven waarin, in de taal van de oude Psalm, “*mijn hart en mijn vlees uitroepen tot den levenden God*”.[2] De levende God: niet zomaar één of andere Voorzienigheid, maar een echte Persoon – een God die ons helpt, zoals onze medemens ons zou helpen als hij daartoe slechts het vermogen had. Op zulke momenten bidden mensen die nooit eerder gebeden hebben; en mensen die gewend zijn om te bidden, bidden hartstochtelijker en ernstiger dan ooit tevoren. En wat is het resultaat? “*Ook wanneer ik roep en schreeuw, sluit Hij de oren voor mijn gebed*”[3]: dat is de ervaring van duizenden. Mensen spreken hierover niet met elkaar; maar terwijl ze erover piekeren, dooft een koude mist van hardnekkig ongeloof de laatste vonk van geloof in hun harten, die koud zijn geworden door een gevoel van volkomen verlatenheid, of geprikkeld tot opstandigheid door een gevoel van onrecht.

Voor sommigen zal dit ongetwijfeld allemaal lijken op een mengsel van godslastering en onwetendheid door ongeloof. Maar door velen echter, zullen deze pagina’s worden verwelkomd, omdat ze volledig en eerlijk de aan hen bekende gedachten tot uitdrukking brengen. En de bespreking hier, van dit moeilijke dilemma, wordt gedaan met de bedoeling om het op te lossen. Maar waar vinden we die oplossing dan? Het is voor de mensheid geen nieuwe ervaring dat de hemel zwijgt. Maar wat wel nieuw, vreemd en opzienbarend is, is dat deze stilte zo volkomen is en al zo lang duurt; dat gedurende bijna tweeduizend jaar, ondanks al het wisselende wel en wee in de kerkgeschiedenis, dat stilzwijgen ononderbroken is gebleven. Dat stelt het geloof op de proef en maakt dat de twijfel verhardt tot uitgesproken ongeloof.

Kan dit raadsel worden opgelost? Er alleen over speculeren is nutteloos. Als er een oplossing is, dan moet die gevonden worden in de Heilige Schrift. Het Oude

1. “Cesar: A Sketch” by James Anthony Froude, pagina 87.
2. Psalm 84:2
3. Klaagliederen 3:8

Testament kan er natuurlijk geen licht op werpen. Ook zullen de Evangeliën geen aanwijzingen bieden; want dit zijn de kronieken van "de dagen toen de Hemel op aarde was". Het is ook niet nodig om ernaar te zoeken in Handelingen der Apostelen, want zoals we al gezien hebben, is dit boek het verslag van de verandering van bedeling en wordt het gekenmerkt door een overvloedig vertoon van Gods macht aan de mensheid. Is het niet duidelijk dat, als de sleutel tot de grote verborgenheid van de bedeling der heidenen überhaupt kan worden gevonden, wij die in de geschriften van de apostel der heidenen moeten zoeken?

Maar hier zullen de wegen zich vaneen scheiden. De brede en uitgesleten snelweg van godsdienstige geschilpunten zal ons nooit leiden naar de waarheid die we zoeken. Die kan alleen bereikt worden via een weg die de doorsnee lezer zal afwijzen. Onze keuze bij de bestudering van deze brieven is: óf deze te zien als de vertoning van "Paulinische" voortgang in-, of vervalsingen van de leer van de grote Rabbijn uit Nazareth; óf als de verdere uitleg, die beloofd en voorafschaduwd werd door onze Heiland en Heer in Zijn laatste toespraken tijdens Zijn Dienstwerk hier op aarde.

De ene weg wordt beschouwd als de snelweg voor moderne verlichting, de andere wordt in diskrediet gebracht als zijnde een dwaalweg, die heden niet meer wordt gebruikt en alleen nog wordt bezocht door mystici en ongeletterden. Maar wat dit betreft is populariteit zeker geen toetssteen voor de waarheid. Laat de atheïstische evolutionist dan maar eens uitleggen, als hij dat kan, waarom het een feit is en blijft, dat de mens in essentie een godsdienstig wezen is. De mens kan eventueel zo diep zinken dat hij zelfs de mensheid vergoddelijkt en zichzelf tot zijn god maakt, maar hij móet een soort god hebben.[1] Godsdienst is voor de mens noodzaak. Onder gelovigen in Christus heeft de Christelijke godsdienst de overhand; andere denkwijzen hebben zeer grote invloed op in verval rakende wereldbeschavingen; maar noch het diepste verval, noch de hoogste ontwikkeling, heeft ooit een heel volk of een hele stam van alleen maar atheïsten opgeleverd.

Dit onbetwiste feit moet hoe dan ook aanleiding geven om zeer ernstig na te denken. Het kan niet zo zijn dat het element "waarheid" in een godsdienst geen rol speelt, of dat alle godsdiensten even aanvaardbaar zijn. En als we eenmaal bij de vraag belanden naar hun onderlinge superioriteit, dan tart de godsdienst

1. "Wij weten, en wij zijn trots te weten, dat de mens in zijn constitutie een religieus dier is; dat atheïsme niet alleen tegen ons verstand indruist, maar ook tegen ons instinct; en dat het niet lang kan blijven bestaan." (Edmund Burke) "Straatarabieren en progressieve denkers" is de classificatie van de heer Balfour voor de uitzonderingen op deze regel. (Defence of Philosophic Doubt) (Verdediging van filosofische twijfel)

van de Christenheid elke vergelijking. Kunnen wij dan staande houden dat alle aanhangers van de Christelijke godsdienst verzekerd zijn van de genade van God? Laten we voor een ogenblik eens vergeten wat "de tijdgeest" ons "geleerd" heeft en gewoon het Goddelijke gezag van de Schrift aannemen. Dan worden we prompt geconfronteerd met de twijfel of godsdienst, op de manier van de Christelijke godsdienst, wel enig nut heeft. Het Judaïsme was echt een door God ingestelde Godsdienst. Het had "*rechten van den Godsdienst en het wereldlijk heiligdom*".[1] Ingesteld door God op een manier die geen enkel ander systeem kon claimen. En toch lezen wij: "*Want die is niet een Jood, die het in het openbaar is; noch die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het vlees is; Maar die is een Jood, die het in het verborgen is, door de besnijdenis des harten*".[2] En wederom: "*Want noch besnijdenis heeft enige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel*".[3] Welnu, als in een godsdienst, die zozeer uit uiterlijkheden leek te bestaan, de uiterlijkheden absoluut van geen enkele waarde waren, behalve als ze hun tegenhanger en verwerkelijking hadden in het hart en het leven van een mens, dan moet dit toch zeker nog méér gelden voor de godsdienst van de Christenen. Kunnen we dan niet met vertrouwen ook zeggen dat hij, die het alleen uiterlijk is, géén Christen is, maar dat alleen hij een Christen is, die er innerlijk één is? Mogen we dan niet volhouden dat er een scherp en duidelijk verschil bestaat tussen het Christelijke geloof en de godsdienst der Christenen?

In het geval van de Roomse en Griekse Kerken is dit verschil een diepe en gapende kloof. En verder, zoals de heer Froude terecht heeft opgemerkt, zijn in die landen die de Reformatie hebben afgewezen, "cultuur en intellect niet meer geïnteresseerd in een geloofsbelijdenis die zij niet langer geloven. Hun leken zijn aanmatigend en onverschillig geworden en laten de akker, waarvan elk weldenkend mens niet verwacht dat er ooit nog iets goeds op zal groeien, over aan de priesters. Dit is de enige vrucht van de reactie van de Katholieken in de zestiende eeuw." Hij voegt daaraan toe: "Als deze zelfde symptomen zichtbaar beginnen te worden in Engeland, tegelijkertijd met de verwerping door enkele geestelijken van de beginselen der Reformatie; en als het hen wordt toegestaan hun "Katholieke opwekking" door te voeren, dan zal onder ons de scheiding tussen intellect en het Christelijke geloof net zo compleet zijn als het elders is".

Scheiding "tussen intellect en het Christelijke geloof" is onmogelijk. Maar met het "Christelijke geloof" bedoelt de auteur hier "de Christelijke godsdienst";

1. Hebreeën 9:1
2. Romeinen 2:28-29
3. Galaten 6:15

en als we dit corrigeren wordt zijn bewering onweerlegbaar. “Foundations of Belief” (Fundamenten van het Geloof) van Balfour ontkomt aan de moeilijkheid die hier te berde wordt gebracht, door vlak voor dit struikelblok abrupt te stoppen. Zijn werk is “inleidend bedoeld op de studie theologie” en op zoek naar kritiekpunten, is zijn logica onberispelijk. Nog één stap verder zou hem hebben gebracht op het punt waar de wegen zich vaneen scheiden. Over welke theologie heeft hij het? Is het de Christelijke godsdienst – een door mensen bedachte godsdienst gebaseerd op een godsbeeld, ontworpen om de meningen en het gedrag van mensen te beïnvloeden en te reguleren waar het de spirituele kant van hun complexe aard betreft? Of is het het Christelijke geloof – een Goddelijke bekendmaking, die het denken en het geloofsvertrouwen beïnvloedt en zo het karakter vormt en heel het leven beheerst van degenen die het aanvaarden?

Volgens sommigen steekt de belangrijkste godsdienst van Azië gunstig af bij die van het Christendom, omdat daarbij bedrieglijke priesters en ceremoniële vieringen ontbreken; boetedoening en alles van louter ascese wordt verworpen; en om de bijzondere waarheden en schoonheid van haar leerstelling over “de gulden middenweg”. Maar deze vergelijking is volledig onterecht. Hij wordt gemaakt tussen het ideaalbeeld van het Boeddhisme van Gautama, zoals gezien door onze Engelse bewonderaars ervan, en de meest corrupte uitwassen van het Christelijke systeem.

Het onder de Boeddhistische volkeren gepraktiseerde Boeddhisme is een smerig en vernederend bijgeloof, en is zelfs niet te vergelijken met de Christelijke godsdienst in haar slechtste vorm. En zelfs het geraffineerde Boeddhisme dat door haar westerse vertakkingen werd geïntroduceerd, mist dat veredelende element dat kenmerkend is voor het Christelijke geloof. Het geheel op legenden en mythen gebaseerde verhaal over het leven van Gautama is een povere vervanging van de gedegen vastgelegde en vastgestelde feiten over het Dienstwerk van Christus.[1] Laten we hier een getuige het woord geven, wiens oordeel niet is vertekend door godsdienstige vooroordelen.

1. Voor een rustige, wetenschappelijke, maar verpletterende weerlegging van degenen die, zoals de Bunsens, Seydels, enz., het Boeddhisme presenteren als de oorsprong van het Christendom; en van degenen die, zoals Sir Edwin Arnold, in het Boeddhisme het Christendom inlezen: zie: “Light in Asia and Light of the World” (Het Licht in Azië en Het Licht der Wereld) van professor Kellogg. (Macmillan)
Ik mag hieraan toevoegen dat het Boeddhisme van Gautama niet beweert een godsdienst te zijn, want het kent geen God. Het was helemaal geen godsdienst, maar slechts een filosofie. De volgelingen maakten zelf, gehoorzaam aan het instinctieve verlangen van de menselijke natuur naar een godsdienst, Gautama tot hun God. Het Boeddhisme uit later tijd heeft steevast enkele fundamentele elementen overgenomen van de polytheïsmen waardoor het omringd werd.

“Het was voorbehouden aan het Christendom”, zo zegt de heer Lecky, “om aan de wereld een ideale persoonlijkheid voor te stellen die, dwars door alle veranderingen van achttien eeuwen heen, de harten van mensen met hartstochtelijke liefde heeft vervuld, en heeft getoond in staat te zijn invloed uit te oefenen op elk mens, ongeacht leeftijd, volk, temperament en omstandigheden; die niet alleen het hoogste voorbeeld van deugd is geweest, maar ook Zelf de grootste stimulans voor de navolging ervan; en Die een zo diepgaande invloed uitgeoefend heeft, dat met recht kan worden gezegd dat het eenvoudige verslag over drie korte actieve jaren, meer heeft gedaan om de mensheid te hervormen en te verzachten, dan alle uitspraken van filosofen en alle aansporingen van moralisten tezamen. Hij is naar waarheid de bron en oorsprong geweest van alles wat het beste en het zuiverste is in het Christelijke leven. Te midden van alle zonden en tekortkomingen, te midden van alle priesterlisten, de vervolgingen en het fanatisme die de Gemeente hebben geschaad, heeft zij zich vastgehouden aan het karakter en het voorbeeld van haar Stichter, als blijvend beginsel van wedergeboorte.”

Als de Christelijke godsdienst, zelfs in haar uitwendige en menselijke kant, terecht aanspraak kan maken op een dergelijk getuigenis, welke woorden zouden dan geschikt zijn om het Christelijke geloof in de hogere en diepere zin te beschrijven? En niemand denke dat het maken van dit onderscheid gefantaseerd of geforceerd is. In feite is onderhavige beschouwing breed en fundamenteel. Net zoals die godsdienst uit Azië gebaseerd is op leven en leer van Gautama, zo beweert de godsdienst van het Christendom, als we die als een menselijk systeem beschouwen, gebaseerd te zijn op leven en leer van de grote Rabbijn uit Nazareth.

De komst en het Dienstwerk van Christus waren in feite de inleiding tot de grote bekendmaking of onthulling van het Christelijke geloof. Van heel Gods Plan, dat al eeuwen in de maak was, is Hij als het ware de Kroon en de Voltooiing. Het aardse, zichtbare deel van Zijn opdracht hield verband met de bedeling die op het punt stond te eindigen. Hij was “*geworden onder de wet*”.[1] Hij “*was dienaar geworden der besnijdenis, vanwege de waarheid Gods*.” Vandaar Zijn woorden: “*Ik ben niet gezonden, dan tot de verloren schapen van het huis Israëls.*” De consequentie daarvan was dat Zijn oneindige liefde en de genade, die geen onderscheid maken, aan banden waren gelegd. “*Ik moet met een doop gedoopt worden”, riep Hij uit, “en hoe worde Ik geperst, totdat het volbracht zij!*”.[2]

1. Galaten 4:4
2. Lukas 12:50

Hoofdstuk VII

Nog maar een halve eeuw geleden werden de theologen van de Christelijke godsdienst opgeschrikt door de publicatie van de verhandeling over Paulus van Ferdinand Christian Baur. Het was een baanbrekend boek. Een kritisch onderzoek van de brieven aan de Romeinen, de Korinthiërs en de Galaten, had de auteur ertoe gebracht om de authenticiteit daarvan onbetwistbaar te bevestigen. Door zich te houden aan deze geschriften als onze veiligste gids bij historisch onderzoek naar aard en ontstaan van het vroege Christelijke geloof, toonde hij de Paulinische oorsprong ervan aan. "Deze authentieke documenten", benadrukte hij (om eens een recent schrijver te citeren), "onthullen dat er in de Apostolische Gemeente tegenstellingen in denken bestonden, een Petrinische en een Paulinische stroming. De Petrinische stroming bestond uit vroege, eerste Christenen, die, hoewel ze in Jezus geloofden als de Messias, toch niet ophielden om Joods te zijn en van wie het Christen zijn slechts bestond uit een bekrompen neo-Judaïsme. De Paulinische stroming was een veranderd en dus niet Joods Christendom, dat tot doel had het geloof in Jezus wereldwijd uit te breiden en het te ontdoen van Joodse wetten en tradities. Het mondiale van het Christelijke geloof en daarmee het geschiedkundig belang en de verdienste ervan, zijn dus in feite het werk van de apostel Paulus. Hij volbracht dit werk niet onder de goedkeuring en met instemming van de oudere apostelen, maar tegen hun wil en ondanks hun tegenstreven, vooral van hun meer verstokte volgelingen die beweerden aanhangers van Christus te zijn."[1]

Als we het vervolg op onderhavig betoog willen begrijpen, moeten we een belangrijke waarheid uit de bedrieglijke sfeer van het Duitse rationalisme redden, wel door Baur aan het licht gebracht, maar verminkt.[2] Daarvoor is het wel noodzakelijk dat we het intens Joodse karakter van de Pinksterperiode begrijpen. En in verband daarmee moeten we ook het tweeledige karakter van de dood van Christus begrijpen. Het Kruis was de manifestatie van Goddelijke liefde zonder voorbehoud of beperking; maar tevens komt daarmee de onuitsprekelijke kwaadaardigheid van de mens tot uitdrukking. Als wij, met eerbied gesproken, in staat zouden zijn om over een dergelijk onderwerp onze verbeelding de vrije

1. "The Place of Christ in Modern Theology" (De plaats van Christus in de moderne theologie) van rector magnificus A.M. Fairbairn, D.D., pagina 267.
2. Een tiental jaren voordat het boek "Paulus" van Baur verscheen, werd deze aan hem toegeschreven waarheid besproken op de beroemde "Powerscourt-bijeenkomsten" in Ierland!

loop te laten, dan zouden we ons kunnen voorstellen dat de dood van Christus door de Romeinen werd voltrokken, ondanks protesten en smeekbeden van een verdrukt en vertrapt Joods volk. Sterker nog, we zouden ons kunnen voorstellen dat "de Koning der Joden" omwille van de openbare orde ter dood werd gebracht, maar dat Hij tot het laatst toe toch behandeld werd met alle respect en eerbetoon waarop Hij recht had, vanwege Zijn eigen karakter, en vanwege Zijn koninklijke rechten.

Wie kan garanderen dat als de dood van onze Goddelijke Heer op een andere wijze teweeg gebracht zou zijn, de verzoenende werking ervan níet oneindig geweest zou zijn? Maar let eens op de nadruk die de Schrift Zelf legt op de manier van Zijn sterven. Het was "de dood des kruises"! Geen enkel detail om verachting en haat tot uitdrukking te brengen, werd achterwege gelaten. Het keizerlijke Rome gaf bevel daartoe, maar het uitverkoren volk eiste het. De "goddeloze handen", door middel waarvan zij hun Messias vermoordden, waren die van hun heidense overheersers, maar de verantwoordelijkheid voor die daad lag geheel bij henzelf. Het was ook niet het onwetende gepeupel in Jeruzalem dat de Romeinse heersers dwong het kruis op Golgotha op te richten. Achter de menigte stond de Hoge Raad van het volk. Ook was het geen plotselinge uitbarsting van drift, die deze mensen ertoe bracht om Zijn dood te eisen. Elkaar vijandige groeperingen vergaten hun diepgewortelde meningsverschillen, om gezamenlijk een complot te smeden dat Zijn vernietiging moest bewerkstelligen. Bovendien waren het de dagen van het Feest van Pascha, en uit alle landen waren Joden bijeengekomen in Jeruzalem. Elke belangengroep, elke stand, elke groepering van dat volk, had daarom deel aan deze grote misdaad. Nooit is er een duidelijker geval van volksschuld geweest. Nooit was er een handelswijze, waarvoor een heel volk op terechter grond ter verantwoording kon worden geroepen.

Maar Gods onbegrensde genade kon zelfs die alles overstijgende zonde vergeven, en het was ook daar in Jeruzalem dat voor het eerst de grote kwijtschelding van schuld werd afgekondigd. Op Goddelijk bevel werden vergeving en vrede gepredikt aan juist die mensen, die de Zoon van God hadden gekruisigd! Hierover echter zijn het alom heersende onbegrip en het vooroordeel zo vastgeroest, dat de betekenis van dit verhaal geheel verloren gaat. Onder mandaat van God Zelf, was de prediking van de apostelen zelfs toen nog dat, als het "ganse Huis Israëls" zich bekeerde, hun Messias zou terugkeren om alles voor hen te vervullen wat hun eigen profeten aan geestelijke en nationale zegeningen hadden voorzegd en beloofd.[1] (Voor voetnoot zie pagina 42.)

Door te beweren dat dit een Christelijke geloofsleer is, of de instelling van "een nieuwe godsdienst", toon je je onwetendheid over het Judaïsme, zowel als over de Christelijke godsdienst. De sprekers hier waren Joden – apostelen van Iemand

die Zelf “Dienaar der besnijdenis” was. Hun toehoorders waren Joden, en zij werden aangesproken als zijnde Joden.

De op die Pinksterdag ontstane Gemeente, gefundeerd op dit getuigenis, was door en door en helemaal Joods. Het was niet alleen zo dat de bekeerlingen Joods en niks anders dan Joods waren, maar dat het idee om onder de heidenen te evangeliseren zelfs nooit maar ter sprake was gekomen. Toen de eerste grote vervolging de discipelen verstrooide, en zij “*door het land gingen, en het Woord verkondigden*”, spraken zij, zo wordt ons uitdrukkelijk verteld, “*tot niemand het Woord, dan alleen tot de Joden*”.[2] En toen Petrus na verloop van jaren het huis van een heiden binnenging, werd hij openlijk ter verantwoording geroepen voor dit gedrag, dat vreemd en verkeerd leek te zijn.[3]

Kortom, als “eerst de Jood” kenmerkend is voor Handelingen der Apostelen in z’n geheel, dan staat “alleen de Jood” overduidelijk gestempeld op elke bladzijde van de eerste hoofdstukken ervan. Door theologen beschreven als de “Hebreeuwse afdeling” van het boek. Dit feit is zo klaar als een klontje. En als er iemand is die deze uitspraak veroordeelt als Joods vooroordeel of onwetendheid, kan hij beter meteen dit boek aan de kant gooien, want hier wordt aangenomen dat de apostelen van de Heer, die spraken en handelden tijdens deze gedenkwaardige, met pinksterkracht vervulde dagen, in hun handel en wandel door God geleid werden.

De Gemeente in Jeruzalem van toen, was Joods. Hun Bijbel bestond uit de Joodse Geschriften. De Joodse tempel was hun gebedshuis en gemeenschappelijke ontmoetingsplaats.[4] Hun overtuigingen, hoop, woorden en daden kenmerkten hen allemaal als Joods. Vandaar het verbazingwekkende aantal bekeerlingen.

1. (Voetnoot van pagina 41:)Als men de volgende eenvoudige woorden in hun duidelijke en voor de hand liggende betekenis opvat, loopt men het risico te worden aangezien voor een dwaas of idioot. Deze woorden zijn: “*Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden; wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren, en Hij gezonden zal hebben Jezus Christus, Die u tevoren gepredikt is; Welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van al Zijn heilige profeten . . . Gijlieden zijt zonen der profeten, en des verbonds, hetwelk God met onze vaderen opgericht heeft*,” . . .”. (Handelingen 3:19 e.v.) Dit hele gedeelte zou men zorgvuldig bestuderen, en men zou in ieder geval de aantekeningen van Alford raadplegen, waaruit blijkt hoe dit volledig en in alles verwijst naar Joodse hoop en beloften.
2. Handelingen 8:1 en 4; 11:19. Het is opmerkelijk dat in die tijd alle gelovigen uitgingen om te prediken, behalve de apostelen. En toch zijn er mensen die beweren dat prediken uitsluitend een apostolische functie is!
3. Handelingen 11. De woorden “*die uit de besnijdenis waren*” lijken misschien te suggereren dat er destijds ook heidenen tot de Gemeente behoorden. Maar, zoals decaan Alford zegt, gebruikte Lukas deze zinsnede vanuit het standpunt van zijn tijd: “In dit geval zouden allen waarover gesproken wordt tot de besnijdenis behoren”.
4. Handelingen 2:46; 3:1, 5:42

Alleen al op die Pinksterdag werden er drieduizend gedoopt.[1] Het lijkt erop dat spoedig daarna hun gezelschap meer dan verdrievoudigd was.[2] Rond de tijd van de overtreding en de dood van Ananias en Saffira waren er nog meer "menigten, beiden mannen en vrouwen", aan hun gezelschap toegevoegd. En op het moment van de benoeming van mannen die diakenen[3] werden genoemd, staat er: "*en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem zeer; en een grote schare der priesteren werd den gelove gehoorzaam*". Het "stichten van een nieuwe godsdienst" was een gedachte die helemaal niet in het hoofd van deze mannen opkwam. Integendeel, hoewel zij de verworpen Nazarener als de Messias van hun volk vereerden, hielden zij zich met hartstochtelijke toewijding vast aan de godsdienst van hun vaderen.

Maar wat voor invloed heeft dit alles op de hier gestelde vraag? De Joden hadden de Messias gekruisigd. Maar daarna, toen verwacht mocht worden dat er snel en vreselijk wraak op dat schuldige volk genomen zou worden, hield Gods barmhartigheid het oordeel tegen en opnieuw werden zij tot bekering opgeroepen.

De prediking was luid en duidelijk en werd bevestigd door overduidelijk vertoon van wonderbaarlijke kracht. Maar wat was het antwoord van de mannen die "*op de stoel van Mozes gezeten waren*" – erkend als de leiders en vertegenwoordigers van het volk?[4] Door Stefanus te vermoorden herhaalden zij voor zover het hen mogelijk was, de tragedie op Golgotha. Gezien alle gebeurtenissen die deze periode kenmerken, was deze volgende misdaad de uiting van doelbewuste haat en dit droeg nog groter schuld met zich mee, nog groter zelfs dan voor de kruisiging zelf.

Hier was geen schreeuwend publiek, dat hun oordeel kon beïnvloeden en verblinden. Toen enkele maanden eerder, tijdens een officiële zitting van hun nationale senaat[5] voor het eerst een complot om de apostelen te vermoorden ter

1. Handelingen 2:41
2. Handelingen 4:4. Als "*het getal der mannen omtrent vijf duizend werd*", is het redelijk zeker dat het hele gezelschap op zijn minst het dubbele van dit aantal was.
3. In Handelingen worden zij nooit zo genoemd. Het woord "diaken" heeft geen equivalent in oud- of in Bijbels Grieks en als de Herzieners trouw waren gebleven aan hun gezworen beginselen voor de vertaling, dan zou het woord geheel verdwenen zijn. διακονος wordt 22 keer in de brieven gebruikt en zou in al die gevallen vertaald moeten worden als "dienaar", en zeker in Filippensen 1:1 en in 1 Timotheüs 3:8 en 12, waar verschil wordt gemaakt tussen dienaren en voorgangers. In de Evangeliën komt dit woord 8 keer voor en altijd als het equivalent van "dienaar" in de normale zin van het woord, behalve in Johannes 12:26, waar het in hogere betekenis gebruikt wordt.
4. Mattheüs 23:2
5. Handelingen 5:21; 33-40

sprake werd gebracht,[1] was het één van de grote leraren binnen het Sanhedrin die tussenbeide kwam. De woorden van Gamaliël en de actie die het Sanhedrin daarop ondernam, bewijzen bovendien hoe de positie en de leer van de apostelen volledig binnen de reikwijdte van Joodse geloofsovertuigingen en verwachtingen vielen, en hoe zij gezien werden als een door en door Joodse sekte. Maar deze mannen werden door godsdienstige haat zo verblind, dat geen enkele stem, menselijk noch Goddelijk, hen kon tegenhouden.

De beste hemelse giften veranderen, als ze verdraaid of misbruikt worden, vaak in iets vreselijks; en godsdienst zonder enige vorm van echt Geestelijk leven, blijkt één of andere mysterieuze macht te bezitten om het menselijk hart samen te knijpen, te verharden en te verderven. "*Want het gebeurt niet, dat een profeet gedood wordt buiten Jeruzalem!*"[2] De bezieling waarmee deze woorden werden uitgesproken, kan hun vernietigende ironie niet verbergen. Onder gewone mensen, hoe slecht of minderwaardig ook, kan een profeet ongedeerd bestaan; alleen godsdienstigen zullen hem vervolgen en vermoorden! Binnen elk tijdperk is godsdienst werkelijk altijd de meest onverzoenlijke vijand van God geweest, de meest meedogenloze vervolger van Zijn volk. Zie op de graven van de profeten! Zie op de met bloed besmeurde bladzijden van de kerkgeschiedenis!

Miljoenen Christelijke martelaren – hoewel hun namen in de hemel zijn opgeschreven, heeft de aarde geen telling van hen bijgehouden –, de besten, zuiversten en edelsten der mensheid, zijn gemarteld en ter dood gebracht in de naam van godsdienst![3] Hoe terecht is het verwijt van ongelovigen, dat godsdienst de standaard van de menselijke moraal radicaal omlaag haalt![4]

De mannen door wier handen de "eerste martelaar" stierf, waren precies die mannen, die "de verraders en moordenaars" van Christus waren. In tijden van oproer of commotie zullen benden excessen begaan die, op betere momenten, ieder individueel van hen zou afkeuren. Maar de mannen die hier bedoeld wor-

1. Ik gebruik het woord "vermoorden" met opzet, want onder de Romeinse wet hadden de Joden helemaal de macht niet om iemand ter dood te brengen. Gerechtelijk gezien was de kruisiging gelijk aan moord; de steniging van Stefanus was puur en simpel moord. Zie Johannes 18:31.
2. Lukas 13:33
3. Het aantal slachtoffers van de zogenaamde christenvervolgingen wordt geschat op ruim vijftig miljoen! Van de slachtoffers van het heidense Rome heb ik nooit een schatting gezien. Ook heidense vervolgingen vinden plaats in de naam van hun godsdienst! Vanaf de dood van Abel in aloude tijden, tot aan de moordpartijen op Armeense Christenen in onze dagen, heeft godsdienst de lijst van menselijke schuld en menselijk verdriet verder uitgebreid.
4. "Autobiografie" van Mill, pagina 40.

den, behoorden niet tot de klasse waaruit benden ontstaan. De voorzitter was de hogepriester. Om hem heen stonden de oudsten van het volk en de schriftgeleerden. Het was de Hoge Raad van het volk die deze misdaad beging. De leden werden erkend als de godsdienstige voorgangers van het volk. Velen van hen, zoals Saulus van Tarsen, zelf formeel getuige bij het uitvoeren van het oordeel, waren mannen met een onberispelijk leven, onvermoeibaar in ijver en enorm vroom. Toen de wrede stenen neerkwamen op het aangezicht dat, terwijl zij keken, begon te stralen als dat van een engel, was het de haat tegen de Nazarener die hun harten in vuur en vlam zette. Hun Koning hadden zij verdreven; Stefanus was de boodschapper die ze Hem achterna stuurden om opnieuw hun weloverwogen voornemen duidelijk te maken: zij verwierpen Hem.[1] Dit was hun antwoord op de door de hemel gezonden pinksterprediking. "*Alle zonde en lastering*" tegen de Zoon konden vergeven worden; nu hadden ze die zwaardere zonde tegen de Heilige Geest begaan, waarvoor geen vergeving mogelijk is.[2]

Gedurende de veertig jaar van Jeremia's bediening werd de eerste verwoesting van Jeruzalem uitgesteld. Ook nu verstreken bijna veertig jaar voordat dat nog verschrikkelijker oordeel hen overspoelde. God is heel barmhartig, en ook nu, net zoals toen, had Hij medelijden met Zijn volk en met Zijn land. "*Maar zij spotten met de boden Gods, en verachtten Zijn woorden; zij verleidden zichzelven tegen Zijn profeten; totdat de grimmigheid des HEEREN tegen Zijn volk opging, dat er geen helen aan was.*"[3]

De dood van Stefanus was onzichtbaar het bepalende keerpunt in hun lot. Toch werd de zichtbare gebeurtenis die hun val tot uitdrukking bracht nog uitgesteld. Maar nooit meer werd er in Jeruzalem in het openbaar een wonder gezien. De bijzondere pinksterproclamatie[4] werd ingetrokken. De Gemeente die op Pinksterdag haar begin had, werd verstrooid. De apostel der heidenen ontving onmiddellijk zijn opdracht. De stroom der gebeurtenissen bewoog zich gestaag en met voortdurend toenemende kracht in de richting van de openlijke verwerping van het zo lange tijd uitverkoren volk. En in de richting van een algemene verkondiging alom, van de grote karakteristieke waarheid van het Christelijke geloof. Binnen die waarheid ligt ook de sleutel verborgen tot het grote raadsel van de zwijgende hemel.

1. Lukas 19:14
2. Mattheüs 12:31-32
3. 2 Kronieken 36:15 e.v.
4. Handelingen 3:19-36

Hoofdstuk VIII

In dit onderzoek hebben we nu een stadium bereikt, waarin een terugblik nuttig kan zijn. Er is nadruk gelegd op de moeilijkheden en twijfels die elk weldenkend mens bekend zullen voorkomen. En als we in de Schrift oppervlakkig te rade gaan bij uitspraken daarover, dan zien we dat ze eerder versterkt worden, dan beantwoord of opgelost. De “Christelijke bewijsvoering” voor wonderen blijkt niet alleen ondoelmatig te zijn, maar ook gebrekkig. Ook hebben we ons tot Handelingen der Apostelen gewend om te ontdekken hoe bedrieglijk de algemeen aanvaarde gedachte is, dat de Gemeente in Jeruzalem Christelijk was. In feite bleek zij helemaal en door en door Joods te zijn. Het enige verschil tussen de positie van de discipelen tijdens de “Hebreeuwse periode” in Handelingen en tijdens de periode van het Dienstwerk van de Heer op aarde, was, dat het hun zware taak was geworden om het belangrijke feit van de opstanding te prediken. En ten slotte hebben we gezien hoe de verwerping van dat getuigenis door het uitverkoren volk, leidde tot het uitvouwen van het Goddelijk Plan om de Jood zijn bevoorrechte positie van uitverkiezing te ontnemen en om de bedeling van Christus in te luiden.

De door God ingestelde Godsdienst der Joden, beloofde in elk onderdeel ervan, naar de Geest zowel als naar de letter, de komst van een Messias. Om daarna te beweren dat iemand geen Jood meer is, juist omdat hij zich aan die hoop vasthield en de Messias aanvaardde toen Hij kwam — zo’n standpunt is totaal absurd en grotesk. Het zou net zo idioot zijn om te zeggen dat een hedendaags mens geen Christen meer is, omdat Christus realiteit is geworden in zijn hart en in zijn leven en niet langer alleen maar bestaat uit de woorden van de geloofsbelijdenis.

Twintig jaar na de Pinksterdag waarop de Gemeente was ontstaan, werden de discipelen door hun eigen volk nog steeds als een Joodse sekte beschouwd. “De sekte van de Nazarener”, zo noemde Tertullus de Gemeente, toen hij bij stadhouder Felix zijn aanklacht tegen Paulus indiende; en Paulus verdedigde zich tegen deze aantijging en verklaarde dat de volgelingen van “de Weg” juist de ware aanbidders waren van de God der vaderen van zijn volk.[1] Israël kwam niet ten

1. Handelingen 24:5 en 14. ... “*naar dien weg, welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzo diene ik*” ... (zie ook 28:22) en hij vervolgt met een beroep op de Wet en de Profeten. “De Weg” werd de gebruikelijke benaming voor hun onderwijs. (Zie bijvoorbeeld ook Handelingen 19:9 en 23; 22:4; 24:14 en 22.) En sprekend tot een heidense rechter gebruikt hij doelbewust niet de Joodse uitdrukking, υ θεος των πατερων ημων, maar de term die bekend is bij de heidenen, υ πατρωυς θεος, de “God der voorouders” of “de beschermende God”.

val doordat de discipelen Christus aanvaardden en zij daardoor in de Geestelijke betekenis van hun geloof leefden, maar omdat het volk Hem afwees, en in die afwijzing volhardde, "*Zijn woorden bespotten en Zijn profeten misbruikten, totdat er geen helen aan was*".

Het zou ijdel en nutteloos zijn om te bespreken hoe deze bedeling verlopen zou zijn, als de Joden zich door de prediking op die Pinksterdag, wel bekeerd hadden. Wat ons betreft, het is een feit dat de val van Israël, die te wijten was aan de afwijzing van de Messias op nationaal niveau, de "verzoening voor de wereld"[1] betekende. Een radicale verandering van Gods handelen met de mensheid, waarvoor in het Oude Testament bijna geen aanwijzing te vinden is en die zelfs in de Evangeliën slechts bedekt wordt aangekondigd. We varen dus "recht zo die gaat", en laten ons niet beïnvloeden door de onwetendheid van de Christelijke sceptici of de vijandigheid van de openlijk ongelovigen. De eerstgenoemden, die de brieven in diskrediet brengen, grijpen de Bergrede aan om daar een ideaal Christendom te zoeken; de anderen hebben er bijgevolg geen moeite mee om te laten zien, dat de Christelijke leer, uitgelegd op die wijze, niet meer is dan de droom van een visionair. De Bergrede combineert onbegrensd ruimdenkende principes, met wetten die ontworpen zijn voor de periode waarover wordt gesproken en Geestelijk denkende mensen kunnen niet anders dan dit doorzien. Voor hen is de Bijbel ook geschreven, en niet voor ongelovigen of dwazen.[2]

Als we de verhalen over die eerste Pinkster-Joodse Gemeente bestuderen, concluderen wij dus, dat de karakteristieke waarheden van het Christelijke geloof nog bekend gemaakt moesten worden. Als we met de kennis die we nu hebben, terugkeren naar die vroegste schriftplaatsen, dan vinden we wel die waarheden daarin, maar nog in embryonale vorm. De volledige en formele verkondiging ervan moet gezocht worden in de brieven. Maar ook hier zal direct een scheiding van wegen duidelijk worden. Door de geestesarbeid van "de apostel der besnijdenis" achter ons te laten, laten we als vanzelf de leer van de Christelijke godsdienst achter ons – want Petrus is daar toch de beschermheilige van? Zuiver Protestantisme heeft bovendien maar weinig op met de studies van die richting. En wat betreft de stroming van religieus denken, die op dit moment het hoogst in de gunst van het volk lijkt te staan – als wij ons gaan bezighouden met het onderzoek dat voor ons ligt, breken wij daar volledig mee. Niets daarvan zou degene die naar echte Waarheid zoekt, vergezellen op zijn eenzame weg.

Terwijl andere stromingen onverschillig zullen blijven waar het dit onderzoek betreft, zal de houding van degenen die beweren voor vooruitgang en verlichting

1. Romeinen 11:15
2. Zie Appendix, Eindnoot IV.

te zijn, openlijk vijandig worden. Het zou daarom misschien heel goed zijn om nogmaals een stap opzij te doen en hun vooronderstellingen te onderzoeken. Geen enkel ruimdenkend mens zou opzettelijk een ander in zijn godsdienstig hart willen kwetsen, of hij nu Christen of Jood, Mohammedaan of Boeddhist is. Maar wanneer "godsdienstige" mensen zich als sceptici en critici opwerpen, dan treden zij als zodanig naar voren en verspelen daarmee elk "recht op vrijwaring". Hoffelijkheid is men verschuldigd aan gelovigen, die staande blijven achter het banier van hun geloof. Hoffelijkheid is men in niet mindere mate verschuldigd aan de agnosticus, die alles weigert te geloven wat niet op het terrein ligt van gezond verstand en bewijsbaarheid. Maar wat te zeggen over degenen die geloof in het bovennatuurlijke terzijde schuiven, terwijl zij beweren de ware representanten te zijn van een denkwijze die juist het bovennatuurlijke als enig fundament heeft; of over hen die geloof in de inspiratie van de Schrift afwijzen, terwijl ze juist dat belijden en onderwijzen (uitgezonderd inspiratie in de meest strikte zin), waarnaar alleen de meest lichtgelovigen zouden luisteren?

Deze mannen pretenderen dat zij mentaal superieur zijn; maar we hoeven alleen maar de leeuwenhuid weg te trekken waarmee zij zich vermommen, om precies dat te zien wat we mochten verwachten! Hier ligt een dilemma waaruit geen ontsnappen mogelijk is. Als het Nieuwe Testament Goddelijk geïnspireerd is, dan aanvaarden wij daarvan de leer; wij geloven dat Jezus de Zoon van God is, dat Hij geboren werd uit een maagd, dat Hij stierf en weer opstond, dat Hij naar de hemel opsteeg en nu als mens zit aan de rechterhand Gods; kortom, wij zijn Christenen, en als we een ander standpunt innemen, maken we onszelf belachelijk door het verstand zelf van de troon te stoten. Als, aan de andere kant, het Nieuwe Testament níet geïnspireerd zou zijn, dan zou geen enkele menselijke afspraak over louter menselijke meningen of getuigenissen, hoe oud, eerbiedwaardig of wijdverspreid ook, het rechtvaardigen om hersenspinsels te aanvaarden, die in wezen niet te geloven zijn; kortom, dan zijn we agnostisch. Als we dan gaan doen alsof we een ander standpunt innemen, dan maken we van onszelf bijgelovige dwazen, die alles zouden geloven.

Het kan niet zo zijn dat de Christen en de ongelovige allebei gelijk hebben, maar beiden hebben wel recht op respect omdat, logischerwijs, het ene standpunt net zo onaantastbaar is als het andere. Maar wat valt er te zeggen over een "ongelovige Christen", of een "gekerstende ongelovige"? Als zo iemand oneerlijk is, is hij bijna erg genoeg voor de gevangenis; als zo iemand eerlijk is, is hij bijna zwak genoeg voor een gesticht. Zwakken verdienen ons medelijden; huichelaars onze minachting. Hun bewering vrijdenkers te zijn en hun poppenkast over intellectuele superioriteit, leveren het bewijs dat het edelmoedige alternatief veruit de Waarheid is. Het oude Joodse spreekwoord over het uitzijgen van een mug en het doorzwelgen van een kameel, is een uitstekende beschrijving van hun poging om het meest

pietluttige scepticisme te combineren met het meest blinde geloof. Deze moderne Sadduceeën praten alsof zij de wijsheid in pacht hebben, terwijl zij in feite, net als hun voorgangers van weleer, domme pleitbezorgers zijn van een onmogelijk compromis.

Laat hier geen misverstand over bestaan: het gaat er niet om geloof te eisen op grond van uitgangspunten die vals of ontoereikend zijn. Het is ook geen kwestie van een beroep doen op het bijgelovige element in de menselijke natuur, waardoor gewone mensen, door het afwerpen van de beperkingen van godsdienst, toegestaan zouden worden vrijheid te laten ontaarden in losbandigheid. Deze oproep is gericht tot oprechte, intelligente en denkende mensen. Als deze oproep tot ons komt en als we de leerstellingen van het Christelijke geloof als Gods Waarheid herkennen, dan dwingt het verstand ons tot aanvaarding daarvan, en ongeloof zou dan een schande voor het verstand zelf zijn. Als deze oproep daarentegen niet tot ons komt; ofwel, wat op hetzelfde neerkomt: als het Goddelijke element in de Schrift voor ons alleen maar iets is wat door mensen is overgeleverd en wat ontdaan moet worden van de overvloedig vele fouten – als spijkers op laag water gezocht – dan moeten we ons "protestantisme" opgeven en terugvallen op de autoriteit van de Kerk. Of anders moeten we eerlijk onder ogen zien en de slotsom aanvaarden dat "een rationele houding van de denkende geest ten opzichte van het bovennatuurlijke, scepticisme is". Bijgelovigen zullen hun toevlucht zoeken tot het eerste alternatief; de laatsten zullen zich aansluiten bij de vrije en onbevreesde denkers. Het eerste is inderdaad niet alleen intellectueel betreurenswaardig, maar, logisch gezien, ook absurd. "Wij worden opgeroepen de Schriften te geloven, omdat de Kerk deze voor waar houdt." "De Bijbel is niet onfeilbaar, maar de Kerk is onfeilbaar en op het gezag van de Kerk kan ons geloof een stevige basis vinden."[1] Maar hoe weten we dat de Kerk te vertrouwen is? Het gemakkelijkste antwoord is: wij weten dat op gezag van de Bijbel. Dat wil dus zeggen: we vertrouwen de Bijbel op het gezag van de Kerk en we vertrouwen de Kerk op het gezag van de Bijbel! Dit is een schoolvoorbeeld van een kwaadaardige "vertrouwenstruc".

Maar, zo zal men zeggen, hebben wij de Bijbel dan niet aan de Kerk te danken?[2] Als we het als een gewoon boek beschouwen, hebben we het inderdaad in zekere zin aan de Kerk te danken, in die zin zoals we het ook aan een drukkerij te danken hebben. Maar in de zin die ons hier in Engeland meer aanspreekt, hebben we Hem te danken aan de nobele mannen die Hem voor ons hebben gered, óndanks de Kerk. Laten de protestanten in Engeland William Tyndale niet vergeten. Het was zijn levens-

1. Dit is het door "Lux Mundi" ingenomen standpunt. Zie vooral pagina's 340-341.
2. Het Oude Testament hebben wij natuurlijk in z'n geheel te danken aan de Joden.

werk om de Bijbel binnen handbereik te brengen voor zelfs de eenvoudigste boer. En voor geen andere overtreding dan deze, vervolgde de Kerk hem tot de dood en rustte niet totdat ze hem op de brandstapel had verwurgd en zijn lichaam aan de vlammen had prijsgegeven.

Maar de Bijbel is meer dan zomaar een gewoon boek; Hij is een Bekendmaking van God; en als men Hem als zodanig beschouwt staat Hij bóven de Kerk. De Kerk beoordeelt de Bijbel niet; de Kerk en haar leer worden beoordeeld aan de hand van de Bijbel.[1] Dit is onze bescherming tegen de onkunde en tirannie van priesterlisten. Maar in onze dagen zijn degenen die het sterkst de tirannie van de priester afwijzen, juist degenen, die het hardst de tirannie van de professor en expert verdedigen. Hij, die op een universitaire leerstoel zit, moet wel uitmuntend zijn op het gebied van de kennis waarin hij uitblinkt, en zijn waarde als specialist staat buiten kijf. Maar hij kan wel zo volkomen ongeestelijk zijn, en bovendien zo gebrekkig in beoordelingsvermogen en gezond verstand, dat zijn mening wellicht minder waard is dan die van een intelligente boer of van een Christelijke schooljongen. Hij kan ons wel vertellen dat de structuur van de Bijbel volkomen onbetrouwbaar is, maar toch zijn enkele van de meest ongelooflijke verborgenheden daarin, waarheden die ons door God zijn medegedeeld. Welk recht heeft hij, dat wij in zo'n geval naar hem zouden luisteren? De zetting van de snuisterij is waardeloos, en de meeste schijnbare edelstenen erin zijn onecht, maar zo nu en dan bevat hij een diamant of een parel. De meest uitgebreide kennis van wiskunde of van Oosterse dialecten, maakt een mens nog niet capabel om parels en diamanten te beoordelen. En nog minder betaamt het hem om Geestelijke waarheden te keuren.[2]

1. De Kerk van Engeland leert ondubbelzinnig dat de Kerk geen verlossing geeft, noch onfeilbaar is; en dat het gezag van de Kerk in geloofszaken onder controle staat en beperkt wordt door de Heilige Schrift (zie de artikelen 18-21). Juist dit is kenmerkend voor het Protestantisme; niet de verwerping van autoriteit op geestelijk vlak, maar wel opstand tegen de slavernij van puur menselijke autoriteit, die ten onrechte beweert van God afkomstig te zijn. Het bevrijdt ons van het "gezag van de Kerk", zodat we vrij zijn om te buigen voor het gezag van God. "De Kerk" pretendeert te bemiddelen tussen God en de mens. Maar het Christelijke geloof leert dat zulk soort beweringen vals, zowel als godslasterlijk zijn en verwijst naar onze God en HEERE als de enige Middelaar. Het Protestantisme is niet onze godsdienst, maar maakt ons vrij, met een vrij geweten en een open Bijbel, van aangezicht tot aangezicht met God. Het is niet de ankerplaats van het geloof; maar het is gelijk de golfbreker die onze ankerplaats in de luwte houdt. Het beschermt ons tegen de invloeden die het Christelijke geloof onmogelijk zouden maken.
2. Deze mannen zeggen dat ons geloof in de Heilige Schrift voor hen dwaasheid is. De Heilige Schrift waarschuwt ons dan ook dat "*de natuurlijke mens niet begrijpt de dingen, die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid*". (1 Korinthe 2:14)

Mocht de Bijbel door modern onderzoek werkelijk in diskrediet gebracht zijn, laten wij dan eerlijk dit feit erkennen en laten we een vent zijn en de gevolgen daarvan onder ogen zien. Maar als de Bijbel op die manier niet in diskrediet gebracht is, als de resultaten van dat moderne onderzoek geheel in het voordeel van het geloof uitvallen,[1] laat ons dan een nog krachtiger front vormen en staande blijven in ons geloof. En laat de grote kloof die er is tussen geloof en ongeloof gezien worden.

De Bijbel is geschreven voor oprechte harten. Hij is bovendien gericht tot Geestelijke mensen. En wat is in de praktijk de beste test voor spiritualiteit? "*Indien iemand meent een profeet te zijn of geestelijk, die erkenne, dat hetgeen ik u schrijf, des Heeren geboden zijn*".[2] Deze woorden wijzen niet op priesterlijke oneerbiedigheid, maar op het priesterlijke gezag van een door God geïnspireerde apostel. Wij wenden ons daarom als gelovigen en met een gelovig hart tot de brieven.

1. Het registreren van alle punten waarop de Bijbel in vroeger dagen is aangevallen, en het markeren van alle punten die door modern onderzoek worden afgewezen – dat is een taak die is weggelegd voor iemand met een bekwame pen. En wanneer dat boek geschreven zal zijn, zal het zowel vriend als vijand verbazen.
2. 1 Korinthe 14:37

Hoofdstuk IX

“In het grootse en eenvoudige credo van Christus, overduidelijk in Zijn woorden uitgedrukt, zijn allen die God liefhebben met geheel hun hart, die hun naaste liefhebben als zichzelf en die tijdens hun verblijf op aarde rein, nederig en weldadig wandelen, verzekerd van het eeuwige leven als hun erfenis. In de Christelijke sekten en kerken van vandaag wordt, in de door hen erkende grondbeginselen en in hun uitgebreide geloofsbelijdenissen, dit alles als kinderlijk en achterhaald verworpen: het officiële betaalmiddel en de losprijs voor de verlossing zijn compleet veranderd. Het eeuwige leven is nu gereserveerd voor degenen, en alleen voor hen, die een reeks filosofische stellingen die door een scholastisch brein zijn bedacht en in scholastische bewoordingen zijn vervat, aanvaarden en belijden.”[1]

Voor iemand die ernaar streeft om de eigen overtuigingen goed gefundeerd en duidelijk voor ogen te hebben is er niets nuttiger dan negatieve kritiek. Dat is de enige waarde van de hierboven aangehaalde woorden. Bovendien kunnen ze worden gezien als de verwoording van de mening van een grote en belangrijke categorie, door wie de schrijver, hoewel hij niet langer onder ons is, nog steeds als voorvechter en vertegenwoordiger wordt gezien.

De eerste vraag die zich voordoet is: waar kunnen we dit “grootse en eenvoudige credo” vinden, dat aldus ter onzer aanvaarding aanbevolen wordt? Als, zoals de agnosticus ons vertelt, de Evangeliën niets anders zijn dan menselijke verhalen, wat kan er dan dwazer zijn, dan om daar een beroep op te doen voor de onderwijzingen van Christus?! In de oudheid legden schrijvers lange toespraken in de mond van hun helden om daarmee hun eigen mening te verkondigen. Dus de toespraken die aan de Nazarener worden toegeschreven, vallen dan meteen in de categorie van deze schrijfkunst. Ook wordt ons verteld dat de evangelisten niet te vertrouwen zijn als ze ons in klare taal de gebeurtenissen beschrijven waarvan ze zelf ooggetuigen waren, zoals bijvoorbeeld de wonderen van Christus. Maar impleciet moeten wij ze wel vertrouwen, als ze zeggen Zijn lange toespraken woordelijk te hebben vastgelegd! Als de Evangeliën wél Goddelijk geïnspireerd zijn, dan is agnosticisme pure dwaasheid; als de Evangeliën níet Goddelijk geïnspireerd zijn, dan is ons geloof niets meer dan bijgeloof.

De volgende gedachte die als gevolg van deze woorden in ons opkomt is, dat als het eeuwige leven inderdaad alleen bestemd is voor hen, wier karakter en gedrag

1. “Creed of Christendom” (Belijdenis van het Christendom) van W.R. Greg.

gekenmerkt worden door absolute volmaaktheid, het hele menselijke ras dus gedoemd is. Volmaakte liefde voor God en de mensheid is een maatstaf die zelfs de heiligste heilige uitsluit en een normaal mens kan dus direct alle hoop laten varen om dat te bereiken. En toch heeft de auteur gelijk. Het is waar, dat zo en alléén zo, iedere afstammeling van Adam eeuwig leven kan beërven. Wat ons betreft blijft dus de vraag open of er misschien voor ons een andere weg openstaat naar deze zegening. Agnosticisme is het Griekse woord voor onwetendheid; mogen we niet hopen dat voornoemde specifieke agnosticus, deze benaming waarmaakt en dat Gods liefde veel verder gaat dan wat hij zich ooit schijnt te hebben gerealiseerd of wat hij ooit gehoord heeft?

De hierboven geciteerde en hier aangevochten uitspraken zijn in die zin belangrijk, omdat daaruit blijkt hoe ernstig de belangrijkste waarheid van de Reformatie is geschaad. Schade die is ontstaan doordat in ons Protestantse theologische systeem er zoveel belang aan werd gehecht. Dat dit naar onze mening bedreigend was, is niet meer dan logisch, gezien de hevigheid van de strijd waaraan we herstel te danken hebben. En toch is het grondbeginsel, dat rechtvaardiging plaatsvindt op grond van geloof alleen, slechts een secundaire waarheid geworden en ondergeschikt gemaakt aan een andere, met schijnbaar groter bereik en ideëel belang.

"*Daarom is zij uit het geloof, opdat zij naar genade zij*".[1] GENADE is dé karakteristieke Waarheid van het Christelijke geloof. Volgens de geweldige leerstellige verhandeling in het Nieuwe Testament zijn we "gerechtvaardigd uit genade", "gerechtvaardigd door geloof", "gerechtvaardigd door het bloed" – dat wil zeggen, door de dood van de Here Jezus die op ons wordt toegepast, want dat is de betekenis van het rituele offer waarvan in het Nieuwe Testament het woord "bloed" de uitdrukking is. Genade is het beginsel waarmee God een zondaar rechtvaardigt; geloof is het beginsel waardoor deze zegening wordt ontvangen; en de dood van Christus alleen is de grond waarop dit alles mogelijk is. Wij worden "*om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is*".[2]

Dus zij die op deze wijze zijn gerechtvaardigd, kunnen op deze zegening geen aanspraak maken op grond van verdienste of belofte. Want als we er recht op konden laten gelden, dan was er geen verlossing nodig; en als God in een verbond beloofd had rechtvaardigheid te verlenen, dan was er geen ruimte voor de genade. Genade is oppermachtig, en het is gratis.

1. Δια τουτο εκ πιστεως ινα κατα χαριν. (Romeinen 4:16) De theologie heeft geen betere definitie van genade dan die van Aristoteles. (Retorica ii. 7)
2. Romeinen 3:24

Er zijn nu theoretisch twee verschillende grondbeginselen op basis waarvan rechtvaardiging mogelijk is. De ene is dat de mens het zou kunnen verdienen; de andere is door Gods onverdiende gunst. Stel er is een mens, die van de wieg tot het graf alles is wat hij zou moeten zijn, en alles doet wat hij zou moeten doen. Stel dat hij, zoals geciteerde auteur het zegt, God liefheeft met heel zijn hart en zijn naaste als zichzelf; wandelend "rein, nederig en weldadig terwijl hij op aarde is". Zou zo iemand "het eeuwige leven *beërven*"? Al zulke pretenties wijzen op morele en spirituele onbenulligheid en verval! Alle mensen zijn zondaren; en omdat ze zondaren zijn, zijn ze volkomen afhankelijk van GENADE.

De woorden van de heer Greg zijn gebaseerd op een voorval tijdens het Dienstwerk van onze Heer, waaruit de gelijkenis van "De Barmhartige Samaritaan" voortkwam. "*Een zeker wetgeleerde*", die het onderwijs van de Heer wilde testen, stelde Hem de vraag: "*Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?*" Zonder enige twijfel had hij gehoord dat de grote Rabbi een ketter was, die de wet van Mozes in diskrediet bracht en het gewone volk een gemakkelijke sluiproute naar het leven aanwees. Hoe verrast moet hij zijn geweest toen hij het antwoord kreeg: "*Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij*?" Als antwoord herhaalde hij de bekende woorden, zo vertrouwd voor elke Jood, waarin hij tot liefde tot God en de mens wordt gemaand. En zijn verrassing moet tot verbazing zijn uitgegroeid toen de Heiland hem toevoegde: "*Gij hebt recht geantwoord; doe dat, en gij zult leven*". De strengste wetgeleerde in het Sanhedrin kon in een dergelijke leer geen fout ontdekken! Maar de vraag was hoe een mens het leven kon *beërven*, en op die vraag was maar één antwoord mogelijk. Om zijn verwarring te verbergen stelde de wetgeleerde direct nog een vraag: "*En wie is mijn naaste*?", waarmee hij probeerde te ontsnappen langs een zijroute, zoals dat door alle eeuwen heen bij wetgeleerden gebruikelijk is. En dit ontlokte aan de Heer dat voortreffelijke verhaal, dat zo'n grip heeft gekregen op het denken van de mensheid. Het Griekse woord voor "naaste" betekent "een nabij iemand", en de vraag van de wetgeleerde hield dus in, dat hij niet verplicht was iedereen lief te hebben waarmee hij in contact kwam. Een hooggeplaatste Jood zou liever doodgaan, dan zijn redding danken aan een Samaritaan. Daarom gebruikt de Heer een Samaritaan in de gelijkenis, vergelijkt Hij zijn gedrag met dat van een Leviet en een priester en vraagt vervolgens wie van die drie als naaste fungeerde voor de arme stakker die door de overvallers halfdood langs de kant van de weg was achtergelaten.

Dat is het aan de oppervlakte liggende onderwijs in deze gelijkenis, maar net als elke andere gelijkenis heeft ook deze een verborgen en Geestelijke betekenis. De Heer had antwoord gegeven op de vraag hoe een volmaakt wezen het leven zou kunnen *beërven*: daarna doet Hij uit de doeken hoe een verloren zondaar kan worden gered. De reiziger, op weg van de gezegende stad naar de vervloekte stad, wordt, van alles beroofd en gewond, zo goed als dood en hulpeloos ach-

tergelaten. Er komen een priester en een Leviet voorbij. Waarom een priester en een Leviet? Omdat de Heer zo de wet en in één woord "godsdienst" gestalte geeft. Deze zouden misschien een mens kunnen helpen die in staat is om zichzelf te helpen, maar voor de hulpeloze zondaar kunnen ze niets doen. "*Maar een zeker Samaritaan, reizende, kwam omtrent hem*." Waarom een Samaritaan? Omdat de Heer wil onderwijzen dat de Verlosser Iemand is, die door de zondaar veracht en afgewezen zou worden als hij niet in de ellende zat en de ondergang nabij was. "*En*" - let vooral op deze woorden - "*hij, tot hem gaande, verbond zijn wonden; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hem in de herberg en verzorgde hem*". En in de herberg betaalde hij de rekening en trof voorzieningen voor zijn toekomst.

Elk detail van het verhaal heeft zijn tegenbeeld in Geestelijke Waarheid. Het verhaal vertelt over een Heiland Die redt; Die tot een zondaar komt waar hij, en in welke staat hij zich ook bevindt; Die wonden verbindt die dieper en verschrikkelijker zijn dan die welke een struikroversmes ook maar kan toebrengen; Die hem uit een gevaarlijke plaats overbrengt naar een plaats van veiligheid en vrede; en Die voorziet in al zijn toekomstige behoeften. En dit alles zonder eerst te pingelen of voorwaarden te stellen, en niet gedreven door enig ander motief dan Zijn eigen oneindige ontferming.

Hoe graag zou je willen dat oprechte mannen zoals de auteur van "The Creed of Christendom" er op zijn minst toe gebracht konden worden om naar deze waarheden te luisteren en te begrijpen dat dít het Evangelie is van het Christelijke geloof! Hun geschriften bewijzen echter dat hier, in het Christelijke Engeland, personen met inzicht en ontwikkeling leven, die door hun uiterst gerechtvaardigde opstand tegen priesterbedrog en alles wat klinkklaar godsdienst is, teruggeworpen zijn in heidense duisternis. Maar midden in deze duisternis schijnt het licht.

De agnostische variant van het "grootse en eenvoudige credo van Christus" maakt van sommige mensen Farizeeërs – en voor zulke mensen is de hemel absoluut gesloten – terwijl het de mensheid in het algemeen degradeert naar de positie van hopeloze en wanhopige vogelvrij verklaarden. De Heilige Schrift getuigt echter dat "Christus voor de goddelozen is gestorven" en dat de mens die in Hem gelooft gerechtvaardigd is.

"In Hem geloven" heeft echter niets te maken met het "aanvaarden van een reeks ideëele gezichtspunten". "In Hem geloven" betekent buigen voor het Goddelijke oordeel over de zonde, en het aanvaarden van Christus als Verlosser en Heer.

Wántrouwen was het keerpunt tot de val van het schepsel, want de eerste openlijke zondedaad was niets anders de vrucht van óngeloof. Hoe vanzelfsprekend

is het dan ook dat Vértrouwen het keerpunt tot zijn herstel moet zijn! In Engeland is er een tijd geweest, dat het dragen van een bepaalde bloem algemeen gezien werd als teken van loyaliteit of van verraad. Dit was slechts een uiterlijk gebaar, dat geveinsd zou kunnen worden, maar de overtuigingen van een mens zijn een essentieel onderdeel van zijn wezenlijke ik.

De tragedie op Golgotha wordt heden beschouwd als niet meer dan een historische gebeurtenis, door voorafgaande omstandigheden onvermijdelijk en bedoeld om de waardigheid van de mens te benadrukken en te vergroten. Maar God wijst ernaar als "de noodtoestand" van de wereld, een gebeurtenis met zo'n verbazingwekkende betekenis dat als men er goed naar kijkt, het onmogelijk is om onverschillig te blijven. Hij, Die daar stierf, zoekt niet ons medelijden, noch onze bescherming: Hij maakt aanspraak op ons vertróuwen. Het is een kwestie van Zijn persoonlijke loyaliteit aan Zichzelf.

Dit hoofdstuk was slechts een uitstapje. Laten we ons nu wenden tot het onderwijs in de Brief aan de Romeinen.

Hoofdstuk X

Naschriften zijn spreekwoordelijk belangrijk en apostolische naschriften vormen daarop geen uitzondering. Maar het laatste naschrift bij de brief van Paulus aan de Romeinen is door theologen op vreemde wijze veronachtzaamd. Zie de buitengewone onzorgvuldigheid waarmee het zelfs door de herzieners in 1881 is vertaald! Nadat zijn secretaris Tertius de pen had neergelegd, heeft de apostel zonder twijfel met eigen hand de treffende woorden die de brief afsluiten toegevoegd: "*Hem nu, Die machtig is u te bevestigen, naar mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring der verborgenheid, die van de tijden der eeuwen verzwegen is geweest; Maar nu geopenbaard is, en door de profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de heidenen bekend is gemaakt; Den zelven alleen wijzen God zij door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid*".

"*Mijn Evangelie.*" Deze woorden, door Paulus driemaal herhaald,[1] zijn niet zomaar een gebruikelijke uitdrukking. Ze worden in verschillende van zijn brieven uitgelegd[2] en met opvallend veel nadruk in zijn Brief aan de Galaten. Daarin verklaart hij in expliciete en met nadrukkelijke bewoordingen dat in het Evangelie dat hij onder de heidenen predikt, het onderwerp een speciale bekendmaking is, die in het bijzonder aan hem was gegeven. Niet alleen was hem dit niet onderwezen door degenen die vóór hem apostelen waren, maar het was Paulus die dit, naar Goddelijk bevel, doorgaf aan "de twaalven"; en dit deed hij pas bij zijn tweede bezoek aan Jeruzalem, zeventien jaar na zijn bekering.[3] Het is daarom zeker dat zijn prediking wat karakter en inhoud betreft, wezenlijk verschilde van alles wat we aantreffen in de bediening van de andere apostelen, zoals opgetekend in Handelingen. En dit, zegt hij, werd door hen zelf erkend. "*Zij zagen*", zegt hij, "*dat aan mij het Evangelie der voorhuid toebetrouwd was, gelijk aan Petrus dat der besnijdenis*;"[4] Dit laatste was een belofte in overeenstemming met de Schriften der profeten; het eerste was de aankondiging en bekendmaking der verborgenheid, *die van de tijden der eeuwen verborgen was geweest; maar nu* (in deze bedeling van Christus) *geopenbaard is en onder al de heidenen bekend is gemaakt*. Welke verborgenheid werd op die manier onthuld?

1. Romeinen 2:16; 16:25; 2 Timotheüs 2:8
2. Zie bijvoorbeeld Efeze 3; Kolossenzen 1:25-26
3. Galaten 1:11-2:12
4. Galaten 2:7

Dus, als het Evangelie dat hier wordt bekendgemaakt zelfs niet was toevertrouwd aan de andere apostelen, maar alleen aan "de apostel der heidenen", dan moeten we ons natuurlijk alweer wenden tot de brieven van Paulus om het daar te ontdekken. Bevatten deze brieven dan een kenmerkende, belangrijke waarheid of waarheden, die niet gevonden kunnen worden in eerdere Geschriften?

Het Engelse woord "mystery" (mysterie = verborgenheid) duidt op iets dat óf onbegrijpelijk, óf onbekend is; maar dit is niet de betekenis van het Griekse "musterion".[1] Primair is de betekenis van dit woord in het klassieke en bijbelse Grieks eenvoudigweg "geheim"; en een geheim kan, wanneer het eenmaal is onthuld, door iedereen worden begrepen. Een patentslot is een "geheim", maar het is net zo gemakkelijk te openen als alle andere sloten, op voorwaarde dat men in het bezit is van: de juiste sleutel. Zonder de juiste sleutel kan zo'n slot helemaal niet geopend worden en zonder de juiste sleutel kan een geheim helemaal niet ontsluierd worden. De verborgenheden in het Nieuwe Testament zijn Goddelijke Waarheden die tot dan toe "*in stilte bewaard werden*"; Waarheden die niet in eerdere Geschriften openbaar waren en die, totdat ze doelbewust bekend gemaakt werden, niet bekend kónden worden. Door de Heer Zelf werd het woord "verborgenheid" slechts eenmalig gebruikt, zoals in de eerste drie Evangeliën is vastgelegd, en het komt vier keer voor in Openbaring. Verder wordt dit woord alleen in de brieven van Paulus aangetroffen, waar het niet minder dan twintig keer voorkomt.

In sommige van deze gedeelten wordt het woord in een secundaire betekenis gebruikt. In andere worden absolute geheimen onthuld. En in het bijzonder vinden we de volgende:

De verborgenheid der ongerechtigheid, uitmondend in de openbaring van de Wetteloze.[2]

De verborgenheid dat bij de komst van de Heer, Zijn volk naar de hemel zal gaan, zoals Elia dat deed, "*Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uw overwinning*?"[3]

De verborgenheid dat in de huidige bedeling, gelovigen met Christus verenigd zijn in een bijzondere relatie, als de leden van één lichaam, waarvan Hij Zelf het hoofd is.[4]

1. Zie Appendix, Eindnoot V.
2. 2 Thessalonicenzen 1:7-8. Binnen de Gemeente natuurlijk. Wetteloosheid in de wereld is al zo oud als de zonde zelf.
3. 1 Korinthe 15:51 en 55
4. Efeze 3:4; 6; 5:30; 32; 1 Korinthe 12:12-13

Hier zien we dus die specifieke "**verborgenheden**", waarover eerdere Geschriften gezwegen hebben; hieraan kunnen we nog toevoegen dat, hoewel ze nu zijn bekendgemaakt, deze verborgenheden door de overgrote meerderheid van de Christenen nog steeds niet gekend worden. En dit terwijl dit Waarheden zijn, die voor alle gelovigen wezenlijk en van kracht zijn en "de verborgenheid" in het naschrift van de apostel uitdrukkelijk een Waarheid bevat die voor ALLEN geldend is – een waarheid die "*tot gehoorzaamheid des geloofs, onder al de heidenen bekend moet worden gemaakt*".

Met deze uitspraak hier gaat de apostel er echter van uit dat zijn woorden begrepen zouden worden door degenen tot wie ze gericht waren. En omdat hij Rome toen nog nooit persoonlijk had bezocht, kunnen ook wijzelf met vertrouwen deze brief raadplegen om daarin de Waarheid, waarnaar wordt verwezen, te vinden.

In de eerste plaats is het dus een verborgen Waarheid, een Waarheid die tot dan toe "*in stilte bewaard werd*". Ten tweede is het een Waarheid met een wereldwijde reikwijdte en toepassing. En ten derde is het een Waarheid die gevonden kan worden in de Brief aan de Romeinen. Met deze aanwijzingen als gids, moet het geen probleem zijn om de waarheid vast te stellen die hier aan de orde is; want één, en slechts één Waarheid, zal aan deze voorwaarden kunnen voldoen.

Net zoals het geval is met enkele andere grote Waarheden van het Christelijke geloof, heeft ook Verzoening weinig aandacht van theologen gekregen. Menig pagina zou gevuld kunnen worden met citaten uit de standaardboeken die Verzoening verkeerd interpreteren of zelfs geheel ontkennen. Elke poging om dit uit onze geloofsbelijdenissen te schrappen berust, zoals aartsbisschop Trench zegt, "op een vastberaden besluit om zich van de realiteit van de toorn Gods over de zonde te ontdoen".[1]

De zonde heeft niet alleen de mens vervreemd van God, maar heeft ook God vervreemd van de mens. Een rechtvaardig en heilig God kan niet anders dan een zondig mens als vijand beschouwen. Maar "*hoewel vijanden zijnde, zijn wij met God verzoend door den dood Zijns Zoons*". En "*door onzen Heere Jezus Christus"* hebben zij die geloven *"nu de verzoening gekregen.*"[2]

"*En al deze dingen zijn uit God, Die ons met Zichzelven verzoend heeft door Jezus Christus, en ons de bediening der verzoening gegeven heeft. Want God*

1. "Synonyms", deel II, pagina 123.
2. Romeinen 5:10-11

was in Christus de wereld met Zichzelven verzoenende, hun zonden hun niet toerekenende; en heeft het woord der verzoening in ons gelegd. Zo zijn wij dan gezanten van Christus' wege", voegt de apostel eraan toe, *"alsof God door ons bade"*, smeken wij de mensen namens Christus: *"wij bidden van Christus' wege: laat u met God verzoenen*".[1] – Een oproep aan de zondaar en niet, zoals het te vaak wordt voorgesteld, dat de zondaar God zou vergeven, maar een oproep van God aan de zondaar om de ongezochte weldaad te aanvaarden die God in Zijn oneindige genade tot stand heeft gebracht. "*Want*" (voegt de apostel er verder aan toe) "*Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem*".[2]

Eenvoudiger kan het niet gezegd worden, en toch, zoals al eerder opgemerkt, wordt de Waarheid die hier zo duidelijk wordt onderwezen, in vele kringen verdraaid of ontkend. Net zoals er in onze dagen fanatieke filantropen zijn, die over misdaad praten alsof dit slechts een natuurlijke buitenissigheid van een zwak karakter zou zijn, zo bestaan er ook theologen die het prettig vinden om het zo voor te stellen dat, als er geen zonde bestond, God daar ook geen regeling voor had hoeven treffen en dit zou ten nadele van Zijn reputatie zijn geweest. Anderen verkwanselen de grote Waarheden over de Goddelijke liefde voor de wereld en de Verzoening van de wereld met God in Christus, zodanig, dat de Almacht van God ontaardt in niets anders dan vriendjespolitiek, en de dood van de Here Jezus in niets meer dan een middel waardoor slechts weinige uitverkorenen gezegend worden.

Deze belangrijke Waarheid over Verzoening zal tevergeefs gezocht worden in oudtestamentische Geschriften. De openbaring ervan was effectief onmogelijk, zolang de Jood de positie innam, die hij verspeelde door het afwijzen van de Messias. Als we het Evangelie van Johannes lezen in het licht van de brieven, kunnen we Verzoening bespeuren in de leer van onze Heer; maar zonder dat licht

1. 2 Korinthe 5:18-20. Dit gedeelte is voor mij onlosmakelijk verbonden met een gebeurtenis, mij ooit verteld werd door wijlen sir Robert Lush. Toen serjeant (een hooggeplaatst advocaat) Wilkins, na een ziekte die bijna het einde van zijn carrière betekende, toch weer terugkeerde naar de rechtbank, zag (toen nog) meneer Lush hem zitten met zijn gezicht in zijn handen en hij zag tranen vloeien tussen zijn vingers door. Hij kende de serjeant niet persoonlijk, maar toen hij hem haastig de rechtszaal zag verlaten, volgde hij hem, en subtiel verwijzend naar de tranen die hij had gezien, vroeg hij of de serjeant in moeilijkheden verkeerde en of hij hem van dienst kon zijn. De serjeant dankte hem voor zijn vriendelijkheid en legde zijn schijnbare verdriet uit. Hij verwees naar de hierboven aangehaalde woorden, die hij die ochtend had gelezen. Ze waren weer in zijn gedachten opgekomen terwijl hij in de rechtszaal zat, en hij had zijn emoties niet kunnen bedwingen. Degenen die weten wat voor soort man hij was, zullen dat begrijpen. Het volstaat te zeggen dat het niet zijn gewoonte was geweest om de Bijbel te lezen. Hoevelen zijn er niet, die zich pas in tijden van ziekte of moeilijkheden tot de Bijbel wenden!
2. 2 Korinthe 5:18-21

zou niemand het onder woorden durven brengen. Voor de Jood moet deze leer inderdaad verbazingwekkend zijn geweest, en zelfs onder Christenen wordt ze met aarzeling en terughoudendheid ontvangen. Maar de blokkade waartegen de uiteenzetting in het vijfde hoofdstuk van Romeinen aanloopt, vindt dan ook alleen daarin haar oorsprong. De leer die erin wordt onderwezen is ondubbelzinnig duidelijk. "*Gelijk door één misdaad* (resulterend in:) *de schuld is gekomen over alle mensen tot verdoemenis; alzo ook door één rechtvaardigheid* (resulterend in:) *de genade komt over alle mensen tot rechtvaardigmaking des levens.*" Als woorden ook maar iets te betekenen hebben, dan verklaren deze woorden dat de dood van de Here Jezus even wijdverbreide en wereldwijde gevolgen had als de zonde van Adam. Zoals die zonde "de dood in de wereld en al onze ellende heeft teweeg gebracht", zo bracht de grote dikaioma rechtvaardiging van het leven teweeg voor alle mensen, net zoals de misdaad in Eden hen veroordeling bracht.

Maar het werk van Christus gaat nog oneindig veel verder dan dit. De overtreding in Eden luidde de heerschappij van de zonde in. "*De zonde heeft geheerst tot den dood.*" "*Het loon der zonde is de dood*", en de zonde maakte van de troon van God een instantie die vergelding af moest dwingen. Golgotha heeft echter de zonde onttroond en nu heerst oppermachtig de genade. En dit niet ten kóste van de gerechtigheid, maar dóór de gerechtigheid. En zoals de zonde heerste tot de dood, zo heerst nu de genade tot het eeuwige leven. Als we de prachtige beelden achter de woorden van deze brief gaan zien, dan begrijpen we de verbazingwekkende Waarheid dat Gods houding ten opzichte van de mens wereldwijde goedertierenheid is.

Het is niet zo, dat de heidenen de bijzondere uitverkoren positie hebben verworven waaruit het Joodse volk is gevallen, want afgezien van "de Gemeente van gelovigen" bestaat er nu geen uitverkoren volk. "*Want er is geen onderscheid, noch van Jood noch van Griek; want eenzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen. Want een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden*".[1]

Zo wordt het eeuwige leven binnen bereik gebracht van ieder mens tot wie deze prediking komt.[2]

Hoe is het dan mogelijk dat zo weinig mensen hiervan profiteren? Het antwoord op deze vraag vereist een apart hoofdstuk.

1. Romeinen 10:12-13
2. Voor voetnoot 2 zie pagina 62.

Voetnoot 2 van pagina 61:

2. De stroming van religieus denken, die zich op één van de grootste leraren van de Kerk beroemt als haar stichter, zal aan deze uitspraak aanstoot nemen. Maar laten we eens een beroep doen op hun leraar. Hier is het commentaar van Calvijn op een hierboven aangehaald vers (Romeinen 5:18): "Hij (God) maakt deze genade aan allen bekend, opdat zij ook aan allen zou worden aangeboden, maar niet omdat zij ook werkelijk aan allen wordt verleend; want hoewel Christus voor de zonden van de gehele wereld heeft geleden en Hij door Gods goedheid zonder onderscheid aan allen wordt aangeboden, ontvangen zij Hem toch niet allen."

   Het volgende uittreksel uit zijn commentaar op hoofdstuk drie van het Evangelie van Johannes, is net zo treffend. Wijzend op het zestiende vers zegt hij: "Christus gebruikte de alles omvattende term "een iegelijk" om zonder onderscheid allen uit te nodigen aan het Leven deel te nemen, zowel als ook om elke smoes van ongelovigen te ontkrachten. Daarom ook het gebruik van de term "wereld". Hoewel er niets in de wereld bestaat dat Gods genade waardig is, demonstreert Hij toch Zijn verzoening met de gehele wereld doordat Hij alle mensen, zonder uitzondering, uitnodigt om tot Christus te komen, wat niets anders inhoudt dan toegang tot het Leven.

   En als iemand vraagt: "Hoe is dan veroordeling nog mogelijk?", dan is het antwoord dat het oordeel juist op deze Waarheid gebaseerd is.

Hoofdstuk XI

De duivel van het Christendom is een mythe. Zoals menselijke verbeeldingskracht, op basis van halve feiten en halve waarheden, van een bepaald object het voorwerp van aanbidding maakt, zo heeft zij door een soortgelijk proces een zondebok geschapen, die de verantwoording draagt voor de misdaden en ondeugden van de mensheid. Een mythische Jezus is de Boeddha van het Christendom; een mythische satan is als de boeman zijn tegenhanger. In het ene geval, zowel als in het andere, worden mythe en realiteit door een kloof van elkaar gescheiden.

In de de mythologie van het Christendom is de satan het monster van goddeloosheid, de aanstichter van elke misdaad van buitengewone wreedheid of van weerzinwekkende begeerte. De satan uit de Schrift is het verfoeilijke wezen dat het lef had om zijn bescherming aan te bieden aan onze Goddelijke Heer. Als een mens verleid wordt tot kwade praktijken dan "*wordt hij van zijn eigen begeerlijkheid verlokt*".[1] Onze Heer verklaart Zelf, dat het menselijk hart de boosaardige bron is waaruit immoraliteit en misdaden voortkomen.[2] Als we het woord "immoreel" in de smalle, algemene betekenis gebruiken, dan is er geen basis voor de gedachte dat satan een immorele daad uitlokt. Als we zijn opstokerij, gericht tegen Christus persoonlijk, buiten beschouwing laten, biedt alleen al het voorbeeld van Ananias en Saffira aanleiding om te beweren dat hij nooit iemand zou verleiden om iets te doen wat door mensen veroordeeld zou worden.[3]

Deze uitspraak kan misschien schokkend zijn, maar het is de waarheid, en de waarheid ervan kan bewezen worden. We weten van de onzichtbare wereld absoluut niets anders dan dat wat de Schrift erover bekendmaakt en daarom moeten we ons tot de Schrift wenden. En hierover is het Oude Testament zeer welsprekend, juist omdat er helemaal niet over gesproken wordt. Hoe is het mogelijk dat de algemene gedachte over satan goed gefundeerd zou zijn, als van Genesis tot Maleachi geen woord gevonden kan worden ter ondersteuning ervan? Slechts in drie gedeelten komt satan ter sprake. De eerste keer is in de beschrijving van de val van de mens, en daar was heel het doel van de verleider om het schepsel van God te laten vervreemden. In de rol van filantroop verscheen hij aan onze eerste voorouders en zaaide in hun hart het zaad van wantrouwen.[4] Het volgende ge-

1. Jakobus 1:14
2. Markus 7:21
3. Zie Appendix, Eindnoot VI.
4. Genesis 2

deelte is de beschrijving van zijn aanvallen op Job, en ook hier is zijn enige doel om de aartsvader ertoe te brengen te twijfelen aan de goedheid van God.[1] Het derde gedeelte vertelt dat geheimzinnige incident, waarbij hij de hogepriester Jozua probeert te verhinderen zijn heilige ambt te vervullen.[2]

Als we ons tot het Nieuwe Testament wenden, moeten we de algemeen gemaakte fout vermijden door satan te verwarren met "*de engelen, die hun beginsel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstede verlaten hebben*".[3] Dezen zijn gebonden en wachten op "*het oordeel des groten dags*". Zij hebben geen invloed op het verloop van de menselijke aangelegenheden. Demonen zijn wezens van weer een geheel andere orde. Omdat aangenomen wordt dat ze ondergeschikt zijn aan de duivel en omdat sommige daarvan uitdrukkelijk "onreine geesten" worden genoemd, wordt onreinheid nu ook aan satan toegeschreven. Maar deze veronderstelling is alleen gebaseerd op Joods gedachtegoed, en zelfs als dit waar is, is de conclusie geforceerd. Een heerser kan wrede onderdanen hebben en toch zelf niet wreed zijn![4] Worden zonden dan niet omschreven als "de werken van de duivel"? En hoe zit het met het gezegde: "Die de zonde doet, is uit den duivel"? Denkt de tegenwerper wel na over deze definitie van zonde waarnaar hij verwijst – één van de weinige definities in de Bijbel? "*Zonde is de ongerechtigheid*".[5] De mens pocht op zijn autonome wil en juist die brengt hem in gevaar. Zijn plicht, veiligheid en geluk vereisen dat zijn wil ondergeschikt wordt gemaakt aan de Wil van God en elke opstand tegen de Wil van God is zonde. Ongerechtigheid is de essentie van de zonde; immoreel gedrag is daarvan een geheel bijkomstig element.

En dit verklaart het commentaar van de apostel op het grondbeginsel: "*Wordt toornig, en zondigt niet*".[6] Woede kan op zichzelf terecht zijn. Maar als woede wordt gekoesterd, is zij geneigd te ontaarden in wraakzucht; en op die manier

1. Job 1 en 2
2. Zacharia 3:1-2. In 1 Kronieken 21:1 en Psalm 109:6 betekent het woord dat vertaald is met "satan" slechts "tegenstander". Ik kan ook Jesaja 14:12 en Ezechiël 28:14 niet noemen, hoezeer ze mij ook van pas zouden komen, omdat niet met zekerheid vastgesteld kan worden dat daar satan bedoeld wordt. Ik twijfel daar zelf niet aan. Het woord duivel komt in het Oude Testament niet voor.
3. Judas:6; 2 Petrus 2:4
4. In Mattheüs 12:24-27 verwerpt onze Heer deze Joodse gedachte niet, noch neemt hij haar over. Hoe belachelijk is het idee dat Hij op zo'n moment met hen over demonen zou spreken! Hij negeert het onderwerp en keert de scheldwoorden tegen henzelf door te zeggen: "*En indien Ik door Beëlzebul de demonen uitwerp, door wien werpen uw zonen ze dan uit*?" Tenzij de door spiritisten beschreven verschijnselen verklaard kunnen worden als waanideeën of bedrog, moeten ze worden toegeschreven aan demonen; en er lijken sterke redenen te bestaan om te denken dat sommige mensen door "onreine" demonen bezeten zijn.
5. 1 Johannes 3:4
6. Efeze 4:26. Deze woorden zijn een citaat uit Psalm 4:5.

kan dat, wat in beginsel harmonieert met God – want "*God is een rechtvaardige Rechter, en een God, Die te allen dage toornt*"[1] – leiden tot gedachten en zelfs tot daden die alleen maar boosaardig zijn. Daarom voegt de apostel eraan toe: "*de zon ga niet onder over uw toornigheid; En geeft den duivel geen plaats*." De mythe over satan laat mensen dit lezen alsof het niet meer is dan een waarschuwing tegen moord en doodslag. Maar het slotgedeelte van deze zelfde brief[2] bewijst dat de redenering van de apostel over de verleidingen door satan, betrekking heeft op een heel ander terrein. Het normale conflict van het Christelijke leven begint daar, waar de strijd tegen "vlees en bloed" heeft opgehouden. De wapenrusting van God is nodig voor de Geestelijke strijd, op Geestelijk terrein, en niet op het gebied van de moraliteit. De Farizeeër en de Boeddhist kunnen op een even hoog moreel niveau bogen als de Christen. Hun motieven zijn misschien minder edel, maar de uiterlijke verschijnselen zijn identiek. Wanneer iemand met een goede naam tot schandalige daden komt, dan zou elke kerkelijke rechtbank de duivel verantwoordelijk houden voor zijn val. Maar zo niet het Nationaal Strafhof, waar vooroordelen niets baten en volledige en duidelijke bewijskracht noodzakelijk is. Niemand kan zeggen dat satan, om zijn doel te bereiken, zich wat middelen betreft zou beperken, maar we kunnen wel zeggen dat van hem geen "eerdere veroordelingen" zijn geregistreerd.

Een tegenspreker zal verontwaardigd protesteren: "Maar heeft onze Heer Zelf hem dan niet als leugenaar en moordenaar aan de kaak gesteld?" Ja, inderdaad, met deze bewoordingen sprak Hij tot de Farizeeën die bezig waren Zijn dood te beramen. Maar wat bedoelt Hij met deze woorden? Laten we ze eens met vernieuwde en open blik bekijken, want de mythe over satan heeft de mening van de commentatoren zo verduisterd, dat zij ons niet kunnen helpen. Als reactie op de arrogante pocherij van de Joden over hun afstamming van Abraham, antwoordde de Heer dat kinderen van deze aartsvader in de wegen van hun vader zouden wandelen; maar wat hen betreft, zij probeerden Hem te doden omdat hij Goddelijke Waarheid tot hen had gesproken. Zij haalden direct het verzinsel van ongelovigen over het vaderschap van God van stal, en riepen daarmee deze vernietigende woorden over zichzelf af: "*Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen; die was een mensenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geen waarheid is in hem. Wanneer hij DE leugen spreekt, zo spreekt hij uit zijn eigen; want hij is een leugenaar, en de vader DERZELVE LEUGEN*".[3] Bedenk goed, dat dit niet zomaar vulgaire

1. Psalm 7:12
2. Efeze 6:10-20
3. Johannes 8:44. Zie Appendix, Eindnoot VII.

scheldwoorden zijn. Het zijn woorden van Christus Zelf, tot mannen van karakter en reputatie. Eerbare en ernstige mannen die, vanwege hun verantwoordelijkheid als de religieuze voorgangers van hun volk, Zijn leer betreurden en die verderfelijk en heiligschennend achtten. Dergelijke taal, door Zijn lippen, gericht tot dergelijke mannen, is vreselijk en heel ernstig; maar wat betekenen ze?

De duivel was "*een mensenmoorder van den beginne*". Het begin van wat? Zeker niet van zijn eigen bestaan, want hij was perfect en met grote heerlijkheid geschapen. Ook niet het begin van het paradijs in Eden, want satan had al eerder anderen in zijn ondergang meegesleept, lang voordat onze aarde het thuis van de mens werd. Zijn moordenaar-zijn wordt in onmiddellijk verband gebracht met DE WAARHEID die hij niet heeft willen aanvaarden en DE LEUGEN waarvan hij de Vader is geworden. Luisterend naar deze ernstige en geheimzinnige woorden van onze Goddelijke Heer krijgen we een inkijkje in een ver verleden, toen God voor het eerst de grote verborgenheid bekend maakte aan de "*overheden en machten*", de grote intellecten in de Geestelijke wereld.[1] De grootste van hen allemaal was het wezen dat we nu kennen als satan. Aan hem werd toen bekendgemaakt wat de bedoeling was van het bestaan van de tijden der eeuwen, namelijk het feit dat er een Eerstgeborene nog moest worden geopenbaard die "*in alle dingen de Eerste zou zijn*".

De wetenschap heeft minachting uitgegoten over het aloude denkbeeld, dat het universum draait om de mens. En toch was dat aloude denkbeeld correct. Maar Hij die deze bovenaardse waardigheid kan opeisen is niet de mens uit Eden: – "een slechts één uur durend nutteloos insect!" — maar DIE MENS die "*de HEERE uit de hemel*" is. En Hij is het, Die het voorwerp is van de haat des duivels. Bij het ten val brengen van Adam heeft hij misschien gedacht dat deze de beloofde eerstgeborene was. Maar het was pas bij de verzoeking van Christus Zelf, dat satan en zijn leugen eindelijk duidelijk werden. Van hen die dit verhaal lezen, realiseert zich nog niet één op de duizend de betekenis hiervan. Hoe zou het mogelijk zijn, dat de door het Christendom bedachte satan zou durven staan voor de HEERE der Heerlijkheid?! En hoe zouden de aanbiedingen van zo'n walgelijk monster iets anders kunnen zijn dan kwaadaardig en weerzinwekkend?! Stel dat de beschrijver van een edelmoedige en vrome vrouw, de nadruk wilde leggen op haar zuiverheid van geest en de standvastigheid van haar karak-

1. Dit is waarschijnlijk de verklaring voor de "raakvlakken" tussen het Christendom en enkele van de oudste religies ter wereld. Ik bedoel niet het Boeddhisme, want die schijnbare "raakvlakken" hebben een veel realistischer verklaring (zie bijvoorbeeld het werk van professor Kellogg waarin daarnaar wordt verwezen in de voetnoot op pagina 68), maar ik bedoel de cultus van Tammuz en het oude Babylon. De Schrift waarschuwt ons dat satan in de toekomst de Goddelijke verborgenheden zal bespotten; is het dan zo vreemd als hij dat in het verleden ook heeft gedaan?

ter, door te vertellen dat ze ooit was opgesloten geweest met een man, bekend als grove en schaamteloze schuinsmarcheerder; maar dat ze deze beproeving toch ongeschonden had doorstaan! Gelezen in het valse licht van de satansmythe lijkt het verhaal over de "verzoeking door de duivel" niet minder belachelijk.[1]

In de Bijbel is satan een wezen dat pretendeerde onze Heer op meer dan gelijke voet te kunnen ontmoeten. Nadat hij "*Hem op een zeer hogen berg*" had gebracht en "*Hem al de koninkrijken der wereld, en hun heerlijkheid had getoond*", lezen we dat de duivel tot Hem zei: "*Ik zal U al deze macht, en de heerlijkheid derzelver koninkrijken geven; want zij is mij overgegeven, en ik geef ze, wien ik ook wil; Indien Gij dan mij zult aanbidden, zo zal het alles Uw zijn.*"

Is dit dan slechts het geraas van onverantwoordelijke krankzinnigheid of godslastering? Het is de brutale toeëigening van een omstreden recht. Satan maakt aanspraak op het eerstgeboorterecht, hij beweert de rechtmatige erfgenaam van de schepping, de ware Messias te zijn, en als zodanig maakt hij aanspraak op aanbidding door heel de mensheid. Mensen dromen over de duivel, gehoornd en gehoefd – een afschuwelijk en obsceen monster – dat rondwaart in smerige sloppenwijken en in met goud beslagen bordelen in onze steden, dat de laaghartigen verleidt tot wrede en schaamteloze daden. Maar volgens de Heilige Schrift "*verandert hij zich in een engel des lichts*" en "*veranderen zijn dienaren zich, als waren zij dienaren der gerechtigheid*".[2] Zijn het "*dienaren der gerechtigheid*" die de moraal van de mensheid corrumperen of mensen aanzetten tot het plegen van wandaden?

En dit opent de weg tot de conclusie dat hij alle gódsdienst in de wereld beheerst, en níet de ondeugden en misdaden. Zijn afschuwelijke titel is "de god dezer eeuw" – een titel door God Zelf aan de Boze toegekend, niet omdat de Allerhoogste God Zijn autoriteit heeft overgedragen, maar omdat de wereld satan deze eer betoont. De invloed van de verleider moet dus op het terrein van de godsdiensten in deze wereld worden gezocht – en niet in de archieven van onze strafrechtbanken, niet op de pagina's van schunnige romans, maar in de onderwijzingen van valse theologieën.

De leugen waarvan hij de vader is, is de ontkenning van de Christus Gods, de Christus van Golgotha, de enige Middelaar tussen God en mensen, de Verzoening voor de zonden der wereld – het "Verzoendeksel"[3], waar een verloren zon-

1. Zie Appendix, Eindnoot VI.
2. 2 Korinthe 11:14-15
3. In 1 Johannes 2:2 en 4:10 wordt Hij de ιλασμοζ genoemd. In Romeinen 3:25 Hij wordt ιλαστηριον (verzoendeksel) genoemd. Dit woord komt daarna nog maar één keer in het Nieuwe Testament voor, dat is in Hebreeën 9:5.

daar een heilig God kan ontmoeten en vergeving en vrede vinden. Maar "*de god dezer eeuw heeft de zinnen verblind, namelijk der ongelovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, Die het Beeld Gods is.*"[1] Vandaar is het, dat zelfs mensen in de Gemeente zich wenden tot godsdienst, tot moraliteit, tot "de Bergrede" – waardoor zij de Heer Zelf dienaar maken van hun eigengerechtigheid en trots – kortom: van alles en nog wat, als het maar niet het Kruis van Christus is.

Een door onbekende oorzaak, schijnbare verstoring in de beweging van de andere planeten, leidde tot de ontdekking van de planeet Neptunus. Hebben wij geen reden om ook op Geestelijk gebied naar een "Neptunus" te zoeken? Is het niet duidelijk dat ook hier een duistere invloed aan de gang is? Hoe kunnen we anders verklaren dat, in het volle licht van onze moderne beschaving, zelfs de intelligentste en meest beschaafde personen worden misleid door de kunstjes en het bijgeloof die de handelswaar zijn van priesterlist?

Maar "de leugen" heeft nog meer gezichten. De gedachtegang van de grote verleider wordt op niet mindere wijze geëtaleerd in enkele van onze meest populaire vrome boeken. Eeuwig oordeel en de hel voor onboetvaardigen, verlossing door het Bloed, en de noodzaak van verlossing door de dood van de grote Zondebok – deze en soortgelijke onderwijzingen worden verworpen als restanten uit een duister en lichtgelovig tijdperk: het is aan de mens om zijn eigen lot te bewerken en om zichzelf te verheffen tot het goddelijke ideaalbeeld. En dit alles wordt ingeleid en geloofwaardig gemaakt door brutaal te insinueren dat duidelijke, door God gesproken Woorden, óf bedrieglijk zijn óf verkeerd worden begrepen. Sommige mensen noemen dit een nieuw evangelie! Het is echter de oudste boodschap die we kennen. In elk onderdeel herinnert deze boodschap ons aan de antieke, zeer oude woorden: "*Is het ook dat God gezegd heeft...?*" "*Gijlieden zult den dood niet sterven*" "*en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad*". De "Jezus" van deze godsdienst vertoont een onheilspellende gelijkenis met de grote "filantroop uit Eden"! Als het aan die "andere Jezus"[2] zou liggen, dan zou de Christus Gods, als Hij vandaag op aarde zou terugkeren, opnieuw verworpen worden.

De woorden en daden van onze Heer tijdens Zijn Dienstwerk op aarde ten opzichte van de diepgezonkenen en laaghartigen, leidden ertoe dat Hij gebrandmerkt werd als de vriend van onrechtvaardigen en bandelozen. En waarom?

1. 2 Korinthe 4:4
2. 2 Korinthe 11:4

Deze vraag kunnen we het best beantwoorden met een andere vraag: Kwam Hij dan niet om het verlorene te zoeken en te redden? Hoe zou Hij hen uit Zijn nabijheid kúnnen verdrijven? Wat een vreemde Verlosser zou dát zijn! Zonde tolereerde Hij niet, maar voor zondaren waren Zijn liefde en mededogen oneindig groot. Maar Zijn tegenstanders zagen Zijn vriendelijkheid voor zondaren aan voor vriendelijkheid voor de zonde. Op het moment dat iemand weigerde te erkennen zelf een verloren zondaar te zijn en zich van Hem afscheidde door een onoverkomelijke barrière van godsdienst en moraliteit, werd Zijn oneindige liefde machteloos. Dan was de Almacht Zelf sprakeloos! Hij, die in stilte huilde bij het zien van menselijk verdriet, kwam dan tot ongeremde uitbarstingen van verdriet als Hij dacht aan hun ondergang.[1]

Bij weer een andere gelegenheid riep Hij uit: "*hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen haar kiekens onder de vleugelen vergadert; en gijlieden hebt niet gewild*".[2] Hij strekte Zijn hand uit om hen te redden, maar zij stootten Hem smadelijk van zich af. En geen wonder! Mannen, onberispelijk van moraal, van de innigste vroomheid, met intense toewijding aan hun godsdienst – mannen, waarnaar werd opgekeken en die diep gerespecteerd werden door het volk, dat hen als haar leiders erkende; die mannen kregen te horen dat diepgezonkenen en laaghartigen betere hoop op de hemel hadden dan zijzelf. Zijn onderwijs was een openlijk schandaal; Zijn boodschap een belediging voor hen. En al hun waarheid en fatsoen werden geschokt toen Hij hen openlijk "*kinderen der hel*" noemde en hen vertelde dat zij de duivel als vader hadden!

Wanneer een kwaadaardige tumor vitale delen verslindt, is een zachte heelmeester nutteloos. Het mes van de chirurg moet het onheil bereiken, hoe groot het risico ook kan zijn. Als Hij, die zo genadevol was, zo "*zachtmoedig en nederig van hart*", zulke vernietigende woorden als deze sprak, dan was dit omdat geen enkele zachtmoedigere aanpak van nut had kunnen zijn. Het was omdat hun eigen zaak zo wanhopig was en hun invloed rampzalig. Van dergelijke mannen zullen we ook heden op aarde opvolgers en vertegenwoordigers vinden. Wie en waar zijn die dan? Dat de weldenkende lezer het antwoord voor zichzelf uitwerke. Maar dat hij daarbij wel alle factoren van het probleem voor ogen houde. Het waren niet de "hoeren en tollenaren" die gebrandmerkt werden als uit de hel afkomstig. Tot schande van de menselijke natuur is er geen duivel nodig om die zonden te verantwoorden! Deze vreselijke woorden werden gesproken tot de

1. In Johannes 11:35 duidt het gebruikte woord op "stille tranen". Het woord in Lukas 19:41 duidt op "rouwen met elke uiterlijke vorm van verdriet".
2. Lukas 13:34

godsdienstige Joden. En waarom? Omdat verering van satan niet moet worden gezocht in afgodische orgieën, maar in de aanvaarding van zijn “evangelie” uit Eden en in het nastreven van godsdienstige systemen die de mens in ere houden en Christus te schande maken.

Ziehier het antwoord op de vraag die aan het einde van het voorgaande hoofdstuk gesteld werd.

Hoofdstuk XII

Iedereen kent het verhaal over het kleine meisje dat, nadat ze haar vader heeft horen klagen dat zijn horloge schoongemaakt moet worden, het horloge wegneemt om het schoon te maken in een badje met zeepsop! Het verhaal is slechts een schromelijk overdreven voorbeeld van iets waar wij allemaal last van hebben – onkundige ijver; het verlangen om zonder nadenken iemand te behagen. Alleen een bruut zou zijn woede botvieren op zijn kind, als dat hem met stralende ogen en rode wangen bij de gedachte dat het iets liefs en nuttigs heeft gedaan, zijn verwoeste horloge brengt. Maar als zoiets gedaan werd door iemand die beter zou moeten weten, dan zou dergelijke terughoudendheid niet aan de orde zijn. Hiermee zal iedereen het eens zijn; maar niemand schijnt er rekening mee te houden dat in onze relatie met God deze zelfde redenering van toepassing is.

“Het belangrijkste doel van de mens is om lof te verwerven voor zichzelf en om altijd te genieten.” Dat is de huidige uitleg van de eerste grote leerstelling in de catechismus van de Westminster Divines.[1] En om dit doel te bereiken heeft de mens een godsdienst en een god nodig, zoals een koning een privé-zielzorger denkt nodig te hebben. Zo’n zielzorger moet echter wel zijn plaats kennen en zich niet bemoeien met die zaken, waar zijn bemoeienis ongelegen komt. En precies zo gaat het ook met God. Het is onverdraaglijk dat alleen Hij zou beslissen op welke manier wij Hem kunnen behagen. Door een moreel verantwoord en godsdienstig leven, geven wij “Gode wat Gods is”, en daarbij moeten we vooral niet vergeten wat wij aan onszelf verschuldigd zijn. Echter: “het belangrijkste doel van de mens is om Gode te verheerlijken.” En, dit staat in werkelijkheid ook geschreven in de Westminster Divines; ... maar dat heeft men al heel lang geleden opgeschreven en de schrijvers van de Westminster Divines waren helemaal nog niet ontwikkeld genoeg en wisten ook nog niets van “het evangelie naar de mens”!

Kortom: God vraagt van ons erkenning en huldebetoon, maar wij bieden Hem onze bescherming aan. Hij vraagt van ons de onverdeelde toewijding van ons leven, maar wij bieden Hem godsdienst en ethiek aan. Maar God heeft onze bescherming helemaal niet nodig; noch onze zedenleer of onze theologie. “Wat gemeen!” zal de lezer uitroepen, terwijl hij geneigd is om dit boek van zich af te

1. Dit wordt meestal genoemd “de Schotse Catechismus”. Deze catechismus werd samengesteld door vrome en geleerde “Dons” van de Universiteit van Cambridge en werd aangenomen door “een vergadering van geleerde en hoogstaande geestelijken”, bijeengeroepen in de Abdij van Westminster.

gooien. “Maakt het dan helemaal niks uit of we zedelijk en godsdienstig zijn of niet?” Ten aanzien van onze eigen verantwoordelijkheid en van ons eigen leven op aarde maakt dit natuurlijk absoluut verschil, om nog maar te zwijgen wat betreft het komende oordeel. Maar voor God hebben ethiek en godsdienst totaal geen waarde. De man die verwaand en pompeus rondstapt, trots op uit menselijke gedachten gevormde evangeliën, is gelijk aan de Jood, die veronderstelde dat hij de Allerhoogste een dienst bewees als hij “*het smeer der vette beesten*”[1] op Zijn altaar stapelde – het altaar van die “*God, Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is*”.

Hoe eigenaardig het ook moge lijken: God heeft Zélf een éigen doelstelling en Zijn eigen wil om die te bereiken; en Hij is in elk geval wel zó onredelijk dat Hij eist dat Zijn doel erkend wordt en dat Zijn wil in acht genomen wordt. Maar dit zijn Godsopenbaringen en daarom verdelen hier de wegen zich opnieuw. Menselijke godsdienst is in elk opzicht alleen voor mensen van belang, en boeken worden erover volgeschreven, gelezen en besproken. Maar het Christelijke geloof is een openbaring van God en wordt daarom, plat gezegd, “geboycot”. Maar... in de grote waarheden van het Christelijke geloof, die nu zo weinig bekend zijn, ligt naar waarheid de enige echte levensbeschouwing, de enige ware oplossing voor alle diepere problemen van het leven, die ons zo verbijsteren en ons zoveel verdriet doen.

De oordelen Gods zijn rechtvaardig. En de beginselen waarop zij gebaseerd zijn worden duidelijk uiteengezet: “*Hij zal een iegelijk vergelden naar zijn werken; Dengenen wel, die met volharding in goeddoen, heerlijkheid, en eer, en onverderfelijkheid zoeken, het eeuwige leven*”.[2] En wie kan de billijkheid hiervan in twijfel trekken? Het volgende verhaal over bisschop Wilberforce doet de ronde: een treinconducteur uit Hampshire, een hagepreker met plaatselijke bekendheid, stelde hem deze strikvraag: “Wat is de weg naar de hemel?” “De weg naar de hemel?” zei de bisschop, terwijl de trein waarin hij zat het station uitreed... “Keer naar rechts en almaar rechtdoor!” Maar wat is rechts? Dat is de hamvraag. En die moet ieder mens voor zichzelf beantwoorden. Wat het verstand en het geweten zeggen dat rechts is, dat is rechts. Dit is een stelregel die bijna universeel aanvaard wordt. En bij gebrek aan Godsopenbaring van iets anders, is het, binnen zekere grenzen, praktisch gezien de waarheid. Maar zodra de Allerhoogste Zijn wil bekendmaakt, dan wordt gehoorzamen aan Zijn wil de norm voor alle goeddoen.

1. Jesaja 1:11
2. Romeinen 2:6-7

Tijdens de Mozaïsche bedeling namen godsdienst en ethiek de belangrijkste plaats in. In de cultuur van het Christendom, in een bepaald opzicht niets anders dan een vervorming van het Jodendom verpakt in Christelijke terminologie, zijn godsdienst en ethiek alles. Maar het tijdperk van godsdienst en ethiek is voorbij. Dit waren slechts gidsen om in de duisternis te volgen, totdat het doel waarnaar zij leidden was bereikt. De mozaïsche bedeling was een onder curatelestelling, die eindigde bij de verschijning van de Christus. Als we nu weer beginnen met het leven onder de regels van ethiek en godsdienst, dan betekent dit dat we onszelf de veroordeling op de hals halen die volgt op de woorden van deze aangehaalde passage: "*Maar dengenen, die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, verbolgenheid en toorn*". Vandaar het antwoord van de Heer op de vraag: "*Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken*?" "*Dit*", antwoordde Hij, "*is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, Dien Hij gezonden heeft*".[1] "Dan kan iemand zo immoreel zijn als hij wil, als hij maar "gelooft", zoals jij dat noemt." Dat is dan het weerwoord van de tegensprekers. Dat was ook de kritiek van degenen die Zijn woorden hoorden. Gezond verstand vertelde hen dat dit krom was; en vasthoudend aan hun ethiek en godsdienst, in plaats van "de Gezondene" te geloven, kruisigden zij Hem.

Het oprichten van een altaar "voor de onbekende God" is wel het hoogst haalbare wat mogelijk is wat betreft menselijke godsdienst. Maar zoals Paulus in Athene[2] al zei: zelfs een blik op de natuur zou de mens moeten laten inzien dat God onze dienst of onze bescherming niet nodig heeft "*als iets behoevende*". Hij wil dat mensen Hem zoeken, ook al moeten ze blind en in de duisternis naar Hem tasten – "*of zij Hem immers tasten en vinden mochten*". En ondanks hun onwetendheid zou Hij hen dan zegenen, want Hij is een "*Beloner dergenen, die Hem ijverig zoeken*". Als zij maar "rechts en rechtdoor zouden blijven gaan", zou Hij, om de woorden van de apostel te gebruiken, "*de tijden der onwetendheid overzien*". "*Maar nu*", zegt hij verder, "*verkondigt God alle mensen alom, dat zij zich bekeren*". En de oorzaak van die verandering ligt hierin, dat God Zichzelf in Christus heeft geopenbaard, en daarom is onwetendheid over Zijn wil de zonde die de mens onder het oordeel brengt. Er is een nieuw tijdperk voor de wereld aangebroken. "*Het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond.*" Het ware Licht is verschenen, waarvoor de duisternis is geweken. Als we ons nu tot het geweten of tot de wet wenden – tot moraliteit en godsdienst – dan handelen we als mensen die, met de zon in het zenit, alle luiken dichtdoen en de gordijnen gesloten houden. Het grondbeginsel van Gods handelswijze met de mens is het-

1. Johannes 6:28-29
2. Handelingen 17:22-31

zelfde, maar de maatstaf van verantwoordelijkheid van de mens is geheel veranderd. Deze belangrijke waarheid verklaarde onze Goddelijke Heer zo duidelijk toen Hij met Nicodemus sprak. De veroordeling, zo legde Hij uit, was niet het gevolg van de slechte daden van de mensen – hoewel daarover vergelding zal komen in de dag des oordeels – maar dat de mensen, omdat hun daden zo slecht zijn, een nog ergere vloek over zichzelf brengen, namelijk deze: het Licht kwam in de wereld, maar zij keren zich daarvan af en hebben de duisternis liever dan het Licht.

Mensen kunnen en willen niet geloven dat het grote geschilpunt tussen hen en God, geheel en al, en alleen nog over Christus gaat. Voor de meeste mensen schijnt juist deze uitspraak mystiek te zijn. Het Sterven van de Here Jezus is één van de clichés in de filosofie, maar ook in de theologie, en in het Christendom. De mens schept erover op, alsof dit het hoogste eerbetoon is aan de menselijke waarde. Maar de inschatting van God daarvan is geheel anders. "De Zoon van God gestorven door mensenhanden! Dit ontstellende feit is het morele wentelpunt van alles. Een voorbije eeuwigheid kende geen andere toekomst; een toekomstige eeuwigheid zal geen ander verleden kennen. Dat Sterven was het dieptepunt van de wereld. Eeuwenlang had de wereld, ondanks een bezwaard geweten, ondanks het uitgedoofde licht der natuur, ondanks de gebroken wet, ondanks de verachte beloften en de afgewezen en vermoorde profeten, in verbinding gestaan met God. Maar wat nu kwam was een enorme verandering. De wereld had voor eens en voor altijd partij gekozen. In het midden stond dat Kruis, in al zijn eenzame Majesteit: God aan de ene kant met afgewend gelaat, aan de andere kant satan, jubelend over zijn overwinning. En de wereld koos de kant van satan."[1]

Nu, staande bij dat Kruis, roept God iedereen die van deze geschiedenis hoort, op, om zich aan de éne of aan de andere kant daarvan te scharen. Maar mensen doen hun best om die keuze te omzeilen. Er zijn er natuurlijk velen die deze keuze compleet negeren en die een zelfzuchtig of hardvochtig leven leiden; niet minder velen proberen een compromis te sluiten door zich tot godsdienst te wenden. Maar wat betreft deze allerbelangrijkste vraag zal voor alle dezen het eindresultaat hetzelfde zijn. Wat het einde zal zijn van degenen die nooit van Christus gehoord hebben, weten we niet. Echter, de Schrift is niet stilzwijgend over-, en maakt geen geheim van wat het deel zal zijn van degenen die "*het Evangelie gehoorzaam zijn*", noch van het lot van degenen die het Evangelie afwijzen. Op die keuze berust namelijk de eeuwige bestemming van eenieder.

1. "The Gospel and its Ministry" (Het Evangelie en haar bediening), pagina 12.

Dat is de reden van de venijnigheid waarmee de Bijbel wordt aangevallen; want als Christus voor ons onbereikbaar zou zijn, dan houdt onze verantwoordelijkheid op. Er zijn sommigen die heel overtuigend hun persoonlijke toewijding aan Hem veinzen, terwijl zij de Schrift in diskrediet brengen en Die verachten. Maar ieder weldenkend mens zal moeten erkennen dat we de Persoon alleen middels dit verslag leren kennen; dat we alleen middels het geschreven Woord het Levende Woord kunnen verstaan. Vandaar Zijn uitspraak: "*Die Mij verwerpt, en Mijn woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt; het woord, dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage.*"[1]

De gevolgen van het aanvaarden of het verwerpen van Christus zijn dus voor eeuwig. Er blijft niets anders over.

Moraliteit! In de moraal, net als in de natuurkunde, geldt het recht van de sterkste. Het Evangelie echter, onderwijst een hogere moraliteit dan geweten en wet tezamen. In deze Christelijke bedeling rekent God de mensen hun zonden niet toe. Als dit niet zo was, dan zou het stilzwijgen van de hemel plaatsmaken voor het donderen van Zijn oordelen. Elke kwestie die om veroordeling vraagt, werd óf voor altijd aan het Kruis vereffend, óf is uitgesteld tot de dag die nog moet komen: "*Zo weet de Heere*" ... "*de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels, om gestraft te worden*."[2] De dag des oordeels is echter nog niet aangebroken.

Het moet voor de dorpsgemeenschap van Nazareth een memorabele dag geweest zijn, toen deze grote Leraar, Die in hun midden was opgegroeid, weer in hun synagoge verscheen en opstond om de sabbatles uit de profeten voor te lezen. Hij opende de boekrol die aan Hem werd overhandigd en vond de passage die begint met: "*De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd; Hij heeft Mij gezonden, om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen, die gebroken zijn van hart; Om den gevangenen te prediken loslating, en den blinden het gezicht, om de verslagenen heen te zenden in vrijheid; om te prediken het aangename jaar des Heeren* ——", waarna Hij abrupt de boekrol dichtdeed, hem overhandigde aan de dienaar en ging zitten. Hoewel Hij naar voren was gekomen om de sabbatles van die dag voor te lezen, stopte Hij midden in de openingszin. Geen wonder dat alle ogen op Hem gericht werden! Hij verbrak de stilte door te zeggen: "*Heden is deze Schrift in uw oren vervuld*".

1. Johannes 12:48
2. 2 Petrus 2:9

Op de schriftplaats die open voor Hem lag, waren de direct daaropvolgende woorden: "*en de dag der wrake onzes Gods*"; maar Hij liet die woorden ongelezen. Hij kondigde toen en daar "*het aangename jaar des Heeren*" aan. Dat aangename jaar loopt nog steeds door en de grote dag des oordeels ligt ook zelfs nu nog in de toekomst.

Het is niet zo dat de heerschappij van moraliteit in de menselijke wereld is opgeheven. Ook heden oogsten mensen in het hier en nu wat ze zaaien. Gerechtigheid maakt voorspoedig en ongerechtigheid brengt haar eigen straf met zich mee. Inderdaad, niet altijd en ook niet altijd openlijk; maar in het algemeen gesproken en met net voldoende nadruk om duidelijk te maken dat dít de regel is—; de normale gang van zaken. En verder, in Gods economie is de voorziening getroffen van menselijk bestuur; het zwaard werd aan de mens toevertrouwd, zodat regeerders een gesel hebben tegen boosdoeners en bescherming kunnen bieden aan de goeden. Anders zou een samenleving onmogelijk zijn. Maar, hoewel de mens op deze manier macht heeft om overtreding van de menselijke wetten te bestraffen, het oordeel over de zonde ligt geheel bij God.

En nu herinneren we ons nog een uitspraak van onze Goddelijke Heer. "*De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven*." "Wij geloven dat Gij zult komen om onze rechter te zijn" ligt op de lippen van duizenden, die zich in gedachten voorstellen dat Hij bij het oordeel zal bemiddelen tussen hen en een beledigd God. Maar het is aan de Gekruisigde Zelf dat, krachtens dat Kruis, het Goddelijke voorrecht is toegekend om oordeel te vellen. En Hij, de enige Rechter over de zondaar, is in onze dagen de Redder van de zondaar. Hij "*is gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen*"[1] tot reinigmaking van de door ons gedane zonden. Als we het zo mogen zeggen, de officiële houding van Christus is rúst. De Verlossing is volbracht. De grote amnestie is afgekondigd. De hemel is opengegooid voor het verlorene der aarde. Het eeuwige leven is binnen bereik van de zwakste en slechtste mens gebracht. God rekent geen overtredingen meer toe, maar predikt vrede. Het enige Wezen in het universum dat de macht heeft om de zonde te straffen, zit nu op de troon van God als Verlosser, en Zijn aanwezigheid daar heeft die troon veranderd in een troon van genade. Genade regeert door gerechtigheid tot eeuwig leven; want "*de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere*".[2]

"Hoe monsterlijk is dit alles! De gedachte dat mensen die consequent religieus door het leven zijn gegaan, uit de hemel worden buitengesloten, terwijl de waar-

1. Hebreeën 1:3
2. Zie Appendix, Eindnoot VIII.

delozen en verdorvenen vergeving en aanvaarding kunnen krijgen, simpelweg door in Christus te geloven!" Ziehier de kritiek die deze uitspraken over het algemeen zullen oproepen. Het mag monsterlijk lijken; maar voordat men deze opmerking ter afkeuring of bespotting naar voren brengt, laat men even stilstaan en nadenken over dat wat het is, dat men dan verwerpt. "*Dezen geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving der zonden ontvangen zal door Zijn Naam*."[1] Dit is namelijk geen dogma van de "Paulinische leer", maar dit onderwijst één van de eenvoudigste gelijkenissen van Christus, dat daklozen en zwervers, geplukt van wegen en uit sloppenwijken, aanzitten in het Koninkrijk van God, terwijl de eens genodigde gasten – de moralisten en religieuzen – worden buitengesloten.[2] De verklaring van deze gelijkenis is, dat het Zijn Goddelijke missie was "*niet om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekering*".[3]

1. Handelingen 10:43
2. Lukas 14:15-24
3. Mattheüs 9:13; Markus 2:17; Lukas 5:32

Hoofdstuk XIII

Een STILZWIJGENDE HEMEL! Jazeker, maar niet de stilte van gevoelloze onverschilligheid of hulpeloze zwakte; het is de stilte van een grote sabbatsrust, de stilte van vrede die volkomen en onpeilbaar is – de stilte, die de openlijke belofte en het bewijs is dat de weg openstaat voor de schuldigen der mensheid om tot God te naderen. Wanneer geloof murmureert, ongeloof in opstand komt, en de mensheid de Allerhoogste uitdaagt om Zijn stilzwijgen te verbreken en Zichzelf bekend te maken, hoe weinig beseffen zij dan wat die uitdaging inhoudt! Het zou betekenen: de intrekking van kwijtschelding; het zou betekenen het einde van de heerschappij der genade; het zou betekenen het einde van de dag der barmhartigheid en het aanbreken van de dag des toorns.

Eén van de uitspraken van wijlen professor Tyndall in zijn beroemde toespraak in Birmingham over "wetenschap en de mens" en waarover orthodoxen verontrust waren, was zijn verwijzing naar het lied der engelen. "Kijk naar Oosten vandaag de dag", (riep hij uit). "Is dit het antwoord op de belofte van vrede op aarde en een welbehagen in de mensen? Die belofte is een droom die door de ervaring van achttien eeuwen is vernield. En door die vernieling is de belofte van het profetische visioen van die "hemelse heirlegers" verdwenen." Maar het lied van de engelen was helemaal geen belofte; nog minder was het een profetie. Dat loflied was een Goddelijke proclamatie. Het was nog niet de tijd voor God om vrede tussen mensen onderling af te dwingen; maar genade "*zou worden door Jezus Christus*" en met die komst werd de houding van God tegenover de mens een houding van vrede en welwillendheid. En dit "*op aarde*", te midden zelfs van hun verdriet en hun zonden. "*En komende, heeft Hij door het Evangelie vrede verkondigd*."[1] En "*wie oren heeft om te horen*" kan de echo van die stem nog opvangen, omdat deze nog steeds in onze lucht vibreert. Als God nu zwijgt, is dit omdat de hemel op aarde is nedergedaald, het toppunt van Goddelijke openbaring is bereikt en tot nog toe is geen einde aan Zijn barmhartigheid in zicht. Hij heeft Zijn laatste woord van liefde en genade gesproken. Wanneer Hij Zijn stilzwijgen verbreekt, dan zal dat zijn om oordelen los te laten die deze wereld, die Christus heeft afgewezen, zullen overspoelen. Want "*Onze God zal komen en zal niet zwijgen*."[2]

De zwijgende hemel maakt deel uit van Gods verborgenheid; maar de Heilige Schrift verklaart dat er in de Goddelijke chronologie een dag is vastgesteld waarop

1. Efeze 2:17
2. Psalm 50:3

"*de verborgenheid Gods vervuld zal worden*".[1] En wanneer die dag aanbreekt, zullen de hemelse heirlegers opnieuw worden gehoord, en verkondigen dat "*de koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van Zijn Christus, en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid*."[2] En op dit signaal zullen de wonderbaarlijke wezens die op tronen rondom de troon van God zitten een gezang aanheffen: "*Wij danken U, HEERE God almachtig, Die is, en Die was, en Die komen zal! dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen, en als Koning hebt geheerst; En de volken waren toornig geworden, en Uw toorn is gekomen, en de tijd der doden, om geoordeeld te worden, en om het loon te geven Uw dienstknechten, den profeten, en den heiligen, en dengenen, die Uw Naam vrezen, den kleinen en den groten; en om te verderven degenen, die de aarde verdierven*".[3] Dan zal Hij uiteindelijk de macht uitoefenen, die reeds nu rechtmatig aan Hem toebehoort, en Hij zal openlijk de goeden belonen en de slechten een halt toeroepen. Kortom: dan zal Hij doen waarvan de mensheid vindt dat Hij dat nu en voor altijd zou móeten doen. Dat Hij dit uitstelt, betekent niet dat Hij "*Zijn belofte vertraagt*". Gods eigen "excuus" voor Zijn passiviteit is, dat Hij "*lankmoedig over ons is, niet willende, dat enigen verloren gaan, maar dat zij allen tot bekering komen*."[4]

Totdat Christus kwam, was door alle eeuwen heen, de loop van de menselijke geschiedenis een onbeantwoorde beschuldiging, die elke eigenschap van God schijnbaar in diskrediet bracht. Gods macht en wijsheid, gerechtigheid en liefde werden alle in twijfel getrokken. De komst van Christus was Gods volledige en laatste openbaring van Zichzelf aan de mens. Ongetwijfeld zijn er verborgen dingen, die nog steeds onopgehelderd blijven, maar dat zijn verborgenheden die voorbij de horizon van ónze wereld liggen. De belangrijkste hiervan is de oorsprong van het kwaad. Niet de val in Eden, maar de val van dat prachtige wezen aan wiens "listigheden" de val in Eden te wijten is; waarom stond God toe dat de belangrijkste en edelste van Zijn schepselen tot Zijn tegenstander werd? Maar van alle vragen die direct op ons betrekking hebben, is er niet één die het Kruis op Golgotha niet beantwoord heeft. De mensheid wijst op droevige gebeurtenissen in het menselijk leven op aarde en stelt de vraag: "Waar is dan de liefde van God?". God wijst naar dat Kruis, als de onvoorwaardelijke manifestatie van Zijn liefde, zo onvoorstelbaar peilloos dat hij elke uitdaging kan weerstaan en alle twijfel voor altijd tot zwijgen kan brengen.[5]

1. Openbaring 10:7
2. Openbaring 11:15. (η βασιλεια του κοσμου.)
3. Openbaring 11:15-18
4. 2 Petrus 3:9
5. Alles wat zich manifesteert, wordt daardoor vanzelfsprekend buiten de invloed van twijfel of onzekerheid gebracht; God verklaart, dat in het Kruis op Golgotha Zijn genade, vriendelijkheid en liefde zijn gemanifesteerd. (Titus 2:11, 3:4; 1 Johannes 4:9) De mensheid negeert het verbazingwekkende feit dat Hij, ter wille van ons, "*Zijn eigen Zoon niet heeft gespaard*", en daagt Hem uit het bewijs van Zijn liefde te leveren; en test Hem of Hij gehoor wil geven aan hun persoonlijke speciale verzoek, gedaan in hun uiterste nood of verdriet.

Dat Kruis is niet slechts het publiekelijke bewijs van wat God heeft volbracht; het is het onderpand van alles wat Hij heeft beloofd. Het is de Kroon op de verborgenheid dat God de Christus is, want in Hem "*zijn alle schatten der wijsheid en der kennis verborgen*".[1] Die verborgen schatten moeten nog uitgevouwen worden. Het is Gods doel om "*alles tot één te vergaderen in Christus*".[2] De zonde heeft de harmonie van de schepping gebroken, maar die harmonie zal worden hersteld door de autoriteit van onze nu nog verachte en verworpen Heer. In precies die Naam die Hij droeg ten tijde van Zijn vernedering, "*zal zich buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn. En alle tong zal belijden, dat Jezus Christus de HEERE God is*".[3]

In Christus geloven betekent het erkennen van Zijn heerschappij, nú. Vandaar de belofte: "*indien gij met uw mond zult belijden den Here Jezus, en met uw hart geloven, dat God Hem uit de doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden*".[4] De zondaar die zo in Christus gelooft, grijpt vooruit en leeft hier en nu uit de realisatie van het allerhoogste doel van God, en is absoluut en voor eeuwig gered.

In de kracht van deze waarheden leefden en stierven de martelaren. Dit was het geheim van hun overwinning – niet "de algemene betekenis van de Schrift gecorrigeerd in het licht van verstand en geweten"; niet de onbeschaamde arrogantie van priesterlist, die vernederend is voor eenieder die ze tolereert. Met het hart vol van eerbied voor God, vervuld met de vrede Gods en jubelend door de liefde Gods, in hen uitgestort door de Geest Gods, hielden zij stand voor de Waarheid tegenover priesters en prinsen tezamen en lieten zich ketters noemen. Zij waren trouw aan hun Heer in leven en sterven.

De hemel was toen net zo stilzwijgend als nu. Er werden geen gezichten gezien, er werd geen stem gehoord die hun beulen tot staan bracht. Er werden geen wonderen gezien die het bewijs leverden dat God met hen was als zij op de pijnbank lagen of hun laatste adem op de brandstapel uitbliezen. Maar met hun Geestesoog gericht op Christus, vulde de onzichtbare realiteit van de hemel hun harten, terwijl ze uit de wereld die hen niet waard was, overgingen naar het thuis dat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben. Maar bij ons, de gedegenereerde erfgenamen

1. Kolossenzen 2:2-3
2. Efeze 1:10
3. Filippensen 2:10
4. Romeinen 10:9. De echte Boeddhist is herkenbaar aan de manier waarop hij zijn meester benoemt, en hij zal nooit een titel weglaten die uitdrukking geeft aan zijn eerbied voor hem. De ware Christen zal op deze zelfde manier herkenbaar zijn. Als het iemands gewoonte is om over "Jezus" te schrijven of te spreken, dan kunnen we er zeker van zijn dat hij in zijn hart een Sociniaan is, tot welke denominatie hij ook behoort. "*Dat Jezus Christus de HEERE God is*" is het kenmerkende getuigenis van het Christelijke geloof en de Christen zal dit zeker ook in zijn woordgebruik niet vergeten.

in een gedegenereerd tijdperk, wankelt het geloof al onder de druk van de kleine beproevingen van ons eigen leventje. Terwijl Hij zegt: "*Ik zal u niet begeven, en Ik zal u niet verlaten*", overstemt ons gemurmureer Zijn stem; hoewel wij zeggen "*navolgers te zijn dergenen, die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven*", ontnemen onze kleinzieligheid en ons ongeloof ons de eindeloze compassie van God. "*Zij hielden zich vast, als ziende den Onzienlijke*": wij zien niets anders dan onze problemen en onze zorgen, die vergroot worden omdat we kijken door de tranen van ons zelfzuchtig verdriet, en die onze ogen verblinden voor Gods eeuwige heerlijkheid.

De bedelingen van de wet, het verbond en de belofte – de kenmerkende voorrechten van het uitverkoren volk – werden gekarakteriseerd door het openbaar tentoonspreiden van Goddelijke macht op aarde. Maar de heerschappij van de genade houdt verband met een leven uit geloof. Wij hebben de hogere vrijheid, de grotere gelukzaligheid van hen "*die niet zullen gezien hebben, en nochtans zullen geloofd hebben*".[1] Wandelen door geloof is de antithese van wandelen door aanschouwen. Als ons "*tekenen en wonderen*" gegeven zouden worden, zoals in de dagen van Pinksteren, dan zou het geloof naar een lager niveau zinken en zouden norm en karakter van heel het domein van het Christelijke leven veranderen.[2] Het lijden van Paulus wijst op een geloof in hogere dingen, dan het geloof in de zichtbare "machtige daden" in zijn vroegste bediening. Pas toen de wonderen ophielden en hij de weg van het geloof was ingeslagen, zoals wij die nu ook betreden, werd hem duidelijk dat zijn leven zou zijn "*tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen*.[3]

En wat een leven was het! Hier volgt het verbazende verslag: "*Van de Joden heb ik veertig slagen min een, vijfmaal ontvangen. Driemaal ben ik met roeden gegeseld geweest, eens ben ik gestenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een gansen nacht en dag heb ik in de diepte doorgebracht. In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van mijn geslacht, in gevaren van de heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valse broeders; In arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid*."[4] En dit alles niet alleen zonder morren, maar met een zich in God verheugend hart. In plaats van te mopperen over zijn zwakheden, pochte hij erover. In plaats van te treuren over zijn vervolgingen leerde hij om er vreugde in te scheppen.[5] (Voor voetnoot 5 zie pagina 82) Niet uit ijdelheid of uit morbi-

1. Johannes 20:29
2. Zie Appendix, Eindnoot IX.
3. Timotheüs 1:16
4. 2 Korinthe 11:24-27

diteit, maar "*om Christus' wil*", zijn Meester en Heer, voor Wie, zo verklaarde hij, "*ik alle dingen schade geacht heb*". Al zijn ontberingen en lijden overziend, beschrijft hij ze als "*een lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, en ons een gans zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid werkt*", en hij voegt eraan toe: "*Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet; want de dingen, die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.*"[1]

Hoe anders is dit dan de beleving, beschreven in ons eerste hoofdstuk! Daar gaat het over degenen die niets anders zien dan de gebeurtenissen en omstandigheden in hun eigen leven en zich daarom met een verhard en verbitterd hart van God afkeren. Maar de zonen des geloofs kijken niet op de woeste golven en de dreigende stormwolken, want dit weten ze heel zeker:

> *Doch de HEERE in de hoogte is geweldiger*
> *dan het bruisen van grote wateren,*
> *dan de geweldige baren der zee.*[2]

Zo kunnen ze, vervuld met blijde gedachten aan het thuis daarboven en aan de heerlijkheid waartoe Hij hen geroepen heeft, zich in Hem verheugen. Ook al lijden ze onder vele beproevingen, want dat is het bewijs van hun geloof en is kostbaar.[3]

De soberheid van godsdienst wordt door de mensheid wél begrepen en gewaardeerd, – "*een eigenwilligen godsdienst en nederigheid, en in het lichaam niet te sparen*" – boetedoeningen en verordeningen die zijn "*ingevoerd naar de geboden en leringen der mensen.*"[4] Maar al deze hebben niets te maken met het leven uit geloof. Het zijn wegen waarmee mensen zichzelf voor de gek houden in vergeefse pogingen om tot het kruis te genaken. Maar leven uit geloof begint bij het aanvaarden van het Kruis zelf. En de Geestelijke wonderen van dát leven zijn wonderbaarlijker dan alle wonderen die slechts de werking der natuurwetten beheersen

5. (Voetnoot van pagina 81:) Hierin zien we een stijgende ervaringslijn: "*Houdt Zijn goedertierenheid in eeuwigheid op? Heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht?* (Psalm 77:9) *Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet opendoen, want Gij hebt het gedaan.* (Psalm 39:10) *Want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben.* (Filippensen 4:11) *Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone. Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in noden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus' wil.* (2 Korinthe 12:9-10)
1. 2 Korinthe 4:17-18
2. Psalm 93:4.
3. 1 Petrus 1:6-7
4. Kolossenzen 2:22-23

of omzeilen. Het grootste wonder van alle is het wonder van wedergeboorte door Gods Geest, met als uiterlijke verschijning, de bekering van een egoïstisch leven vol zonde, naar een leven van toegewijde dienstbaarheid. Degenen die dit hebben ervaren, kunnen met de woorden van de Heilige Schrift zeggen: "*Wij weten, dat de Zoon van God gekomen is, en heeft ons het verstand gegeven, dat wij den Waarachtige kennen*."[1]

Wanneer zij deze waarheid doorgeven aan anderen, ondervinden zij, dat dit dezelfde resultaten oplevert als waarvan zij zelf het levende bewijs zijn. En dat niet maar in enkele geïsoleerde gevallen of onder gunstige omstandigheden.

In de afgelopen jaren hebben velen, die hun geloof dat de Bijbel waar is[2] in het openbaar hebben beleden en die overheidsgeld ontvangen om het volk te onderwijzen dat de Bijbel Goddelijk is, juist hun best gedaan om te bewijzen dat de Bijbel onbetrouwbaar en van mensen afkomstig is — en precies in deze zelfde periode hebben Christenen het Woord Gods gebracht naar enkele van de meest ontaarde volkeren in de heidense wereld, met resultaten die alle eerdere rapporteringen overtreffen en die overweldigend het Goddelijke karakter van de Bijbel en Zijn boodschap bewijzen. Deze mannen weten dat de hemel níet zwijgt.

De hedendaagse wetenschap vertelt ons dat er lichtstralen bestaan die tot nu toe onbekend waren, en die kunnen doordringen in de dichtste substanties. Maar deze stralen kunnen alleen worden ontwikkeld als de aardse atmosfeer is buitengesloten. Zulke wonderen hebben hun Geestelijke tegenhanger. Degenen die aan aardse invloeden kunnen ontsnappen en boven het zichtbare en tijdelijke kunnen uitstijgen, krijgen ogen om de bezienswaardigheden te zien en oren om de geluiden te horen van een andere wereld; en met verenigde stemmen getuigen zij dat God met Zijn volk is en dat Zijn Woord de Waarheid is. En achter dezen staan in hun eigen woonomgeving nog tienduizenden Christenen meer, waaronder niet weinigen van de grootste theologen, denkers en geleerden van hun tijd, die het met hen volkomen eens zijn en zich verheugen in hun overwinning.

Niet dat de kwestie: "wat is waarheid?" beslecht kan worden door middel van een referendum! De Waarheid is altijd in de minderheid, maar één onwaarheid

1. 1 Johannes 5:20
2. Elke kandidaat voor priesterwijding moet, in antwoord op de vraag van de bisschop, publiekelijk verklaren dat hij "ongeveinsd alle canonieke geschriften van het Oude en Nieuwe Testament gelooft". Of een dergelijke verklaring vereist zou moeten worden, ga ik hier niet bespreken. Het feit blijft. En omdat dit zo is, heeft de voornaamste vraag, wanneer geestelijken zichzelf ertoe zetten om de Bijbel in diskrediet te brengen, betrekking op hun eigen eerlijkheid. Heeft de Kerk een lagere morele standaard dan de Clubs?

leidt tot vele leugens. Onder de zonen der leugen bestaat geen band van vredes, behalve misschien die, welke ontstaat door hun gemeenschappelijke vijandschap jegens de Waarheid. De éne generatie doodt de profeten; een andere bouwt hun graven. Degenen die het bloed van de martelaren hebben vergoten, worden vandaag de dag door hun opvolgers en vertegenwoordigers verworpen en veroordeeld. Maar door alle tijdsgewrichten heen zijn de zonen der Waarheid één. De "*wolk der getuigen die wij rondom ons hebben liggende*" is groot – de gerechtvaardigde doden uit alle voorbije eeuwen. En wanneer onze loopbaan gelopen zal zijn, dan zullen ook wij op onze tijd deze arena verlaten, om ons te voegen bij die machtige menigte.

Totdat uiteindelijk het nu nog steeds groeiende leger, een ontelbare schare, met de gelederen compleet, zal staan voor de troon van God.

Wat een succes had dit boek kunnen zijn als het maar de trend van de eerste pagina's had vastgehouden! Als het maar was gebleven bij het onderwerp dat in het eerste hoofdstuk werd gesuggereerd: vijandschap tegen het geloof. Dan zou dit boek echt in alle kranten "besproken" zijn en dan zou er in bibliotheken veel naar gevraagd zijn. Terwijl echter de aanvallen van ongeloof op de Bijbel één lijn trekken met wat men over het algemeen in de literatuur[1] kan lezen, wordt elke verdediging van de Bijbel, die een beroep doet op de diepere leer daarvan, ongeschikt geacht voor aandacht in de seculiere media.

En zo gebeurt het dat alles, wat door ongeloof belangrijk wordt gevonden, uitgebreid door de media aan het publiek wordt voorgehouden, maar de overgrote meerderheid der mensen krijgt nooit ook maar iets te horen over een publicatie die duidelijk en waarlijk Christelijk is.

Godsdienst en ongeloof wedijveren om de gunst van het volk. En er zijn er velen die voor godsdienst kiezen, hoewel ze zich bewust zijn van verlangens die te diep zijn om door louter godsdienst te worden bevredigd. Zij kennen echter geen ander toevluchtsoord tegen ongeloof. En weer anderen, "met teveel kennis van de redeneringen van ongeloof", glijden af naar ongelovigheid omdat zij niets met priesterlist[2] te maken willen hebben. Voor sommigen onder hen kunnen de

1. Zie Appendix, Eindnoot X.
2. De levens van de Newmans zijn hiervan een treffend voorbeeld. Hun beider geloof leed schipbreuk: de één verviel tot godsdienst, de ander strandde in ongeloof. De "Apologia" en de "Phases of Faith" behoren tot de treurigste der boeken.

pagina’s van dit boek misschien een betere weg betekenen. Want het Christelijke geloof bevrijdt ons niet alleen van, aan de ene kant ongeloof, maar aan de andere kant ook van bijgeloof.

Voor niet weinigen is onderhavig boek misschien van harte welkom, omdat het aan ernstige en bedachtzame mensen de oplossing kan aanreiken voor verbijsterende en verontrustende vraagstukken. Ongeloof maakt misbruik van het stilzwijgen van de hemel, van de de passiviteit van de Allerhoogste. Als er dan een God bestaat, almachtig en algoed, waarom gebruikt Hij dan Zijn macht niet en waarom geeft Hij dan geen bewijs van Zijn goedheid, op de manier die mensen van Hem denken te mogen verwachten? Het antwoord dat gewoonlijk door Christelijke verdedigers wordt gegeven, slaagt er niet in om de tegenstander de mond te snoeren, noch om de gelovige tevreden te stellen. En terecht, want het ontbreekt niet alleen aan overtuigingskracht, maar ook aan mededogen. De God van de Bijbel is zowel in kracht als in mededogen peilloos; en in andere tijdsperioden kon Zijn volk hiervan publiekelijk het bewijs leveren. Waarom zwijgt Hij dan nu?

De vraag is niet waarom Hij Zichzelf niet altijd bekendmaakt, maar waarom Hij dat nooit doet. Als er, zoals al benadrukt, zelfs hele generaties zijn overleden zonder enige directe manifestatie van Zijn Goddelijke macht op aarde te ervaren, dan zou Zijn volk, door verpletterend verdriet, afschuwelijk verongelijkt, lang geleden al met Gideon hebben kunnen uitroepen: “*Zo de HEERE met ons is, waarom is ons dan dit alles wedervaren? en waar zijn al Zijn wonderen, die onze vaders ons verteld hebben*”.[1] Wat ons zorgen baart is het feit dat gedurende de hele loop van deze Christelijke bedeling, sinds de Pinkstertijd, “*de vinger Gods*”[2] nog nooit publiekelijk op aarde aan het werk is gezien en dat er nog nooit publiekelijk één wonder werd waargenomen – niet één publiekelijke gebeurtenis, om geloof dat er überhaupt een God bestaat, af te dwingen!” Worden we aan ons lot overgelaten om in het duister naar het antwoord te tasten? Wordt hierop geen licht geworpen door de bekendmakingen Gods?

Deze pagina’s zijn geschreven om de oplossing van dit raadsel te introduceren.

1. Richteren 6:13
2. Lukas 11:20

APPENDIX

Eindnoot I

Op deze pagina's behandel ik alleen wonderen in de theologische zin van het woord; dat wil zeggen, wonderen die van God afkomstig zijn. Verschijnselen die van doen hebben met spiritisme heb ik persoonlijk nooit onderzocht. Als die echt zijn, dan zijn ze duidelijk wonderbaarlijk, maar op voorhand af te wijzen om voor de hand liggende redenen. De massa aangevoerd bewijsmateriaal die boeken als "Miracles and Modern Spiritualism" (Wonderen en Modern Spiritisme) van professor A.R. Wallace heeft opgeleverd, smaken voor mij naar de domheid van ongeloof. Als we ervan uitgaan dat deze "wonderen" echt zouden zijn, dan hoeft geen Christen te aarzelen ze te verklaren als demonische bezetenheid. Ze toeschrijven aan geesten van overledenen is even onfilosofisch als onbijbels. Men zou toch denken dat in deze Christelijke bedeling, de periode waarin de derde persoon van de Drie-eenheid, de Geest van Christus, op aarde woont, demonen aan beperkingen gebonden zijn die in voorgaande eeuwen niet geldig waren. Er is echter geen reden om niet te geloven in hun bestaan of in hun kracht.

Ook aan godsdienst verwante wonderen hebben een korte opmerking nodig. Ik heb het niet over trucjes die priesters uithalen, maar over gebeurtenissen van buitengewone genezing van ernstige ziekten; sommige hiervan lijken in elk geval ondersteund te worden door voldoende bewijs om de echtheid ervan vast te stellen. Waarschijnlijk zullen geestesziekten en mimetische ziekten verantwoordelijk zijn voor het grootste deel van dit soort gevallen. Weer anderen kunnen worden verklaard als voorbeelden van geest- of wilskracht. Relatief zijn er weinig van deze ziekten noodzakelijkerwijs fataal. Maar als de patiënt de hoop opgeeft, worden zijn kansen op herstel aanzienlijk kleiner. Aan de andere kant kan het voortschrijden van zo'n ziekte onder controle worden gehouden en zelfs worden gestopt door een andere overheersende invloed of emotie, die het denken van de patiënt weer op het leven richt en hem doet geloven in zijn herstel. Maar hoewel de overgrote meerderheid van schijnbaar wonderbaarlijke genezingen kan worden verklaard op natuurlijke gronden, kunnen er natuurlijk ook enkele zijn die echte wonderen zijn. De kracht van het geloof kent geen grenzen en God kan Zich soms op die manier bekend maken.

Niets in deze uitspraak is in strijd met de slotverklaring van mijn tweede hoofdstuk. Namelijk dat er in onze bedeling, anders dan in de voorafgaande bedelingen, geen zichtbare gebeurtenissen plaatsvinden die kunnen dwingen om tot geloof

in God te komen. Ik heb het hier niet alleen over het loutere feit van wonderen, maar ook over hun bewijskracht. Als er al wonderen in de Christelijke bedeling hebben plaatsgevonden, dan is dat toch het element dat eraan ontbreekt. Ik wil hieraan toevoegen dat het onder Christenen een verderfelijk kwaad is, om de uitzonderlijke ervaring van sommigen, te maken tot geloofsregel voor iedereen. Het Woord van God is onze Gids. Niet de ervaringen van medechristenen. Waar dit wordt ontkend, zijn de gevolgen in de praktijk rampzalig. De verhalen over zogenaamde "gebedsgenezing" van gevallen van mimetische of zenuwziekten zijn er in overvloed, maar over de Geestelijke verwoesting, als gevolg van de ontelbare mislukkingen, wordt gezwegen.

Eindnoot II

Volgens het woordenboek is de voornaamste betekenis van het woord "godsdienst": "vroomheid". Maar vroomheid is iets geheel persoonlijks en volkomen subjectief. Op onderhavige pagina's gebruik ik het woord "godsdienst" dan ook alleen in de oorspronkelijke betekenis ervan, de betekenis waarin het in onze Engelse Bijbels ook slechts gebruikt wordt.

"Hoe weinig het woord "godsdienst" ooit de strekking had van "godzaligheid" en hoe dit woord over het algemeen slechts gebruikt werd voor het aanduiden van de uiterlijke dienst aan God, blijkt duidelijk uit vele passages in onze preken en uit veel andere hedendaagse literatuur." Hoewel aartsbisschop Trench, uit wiens werk "English Past and Present" (Engels in het Verleden en het Heden) deze zin is geciteerd, beweert dat het op deze manier gebruiken van dit woord nu achterhaald is, durf ik te beweren dat het over het algemeen ook heden nog in deze oorspronkelijke, maar nu secundaire betekenis gebruikt wordt.

En ik mag mij beroepen op het feit dat ook de Revisoren zelf dit in Galaten 1:13 en 14 hebben volgehouden, daar waar "de godsdienst van de Joden" tweemaal als het equivalent van "het Jodendom" wordt gebruikt. In de enige andere passages waar dit voorkomt (Handelingen 26:5 en Jakobus 1:26 en 27), is het de weergave van het Griekse Θρησκεια, een woord dat de uiterlijke ceremoniële dienst, de uiterlijke vorm van godsdienst uitdrukt, en dat in contrast met ευσέβεια, een woord dat in de vijftien gedeelten waarin het voorkomt, op één uitzondering na, altijd vertaald wordt met "Godsvrucht". Θρησκεια wordt in Kolossenzen 2:8 vertaald met "dienst", waarmee duidelijk wordt gemaakt dat het om uiterlijk ceremonieel gaat. Het gebruik ervan in Handelingen 26:5 heeft verder geen commentaar nodig, maar in Jakobus 1 wordt de betekenis ervan doorgaans over het hoofd gezien. "Zuivere godsdienst", zo zegt de schrijver, "is dit" – en elke Israëliet (want aan hen is de brief speciaal gericht) zou aanwijzingen verwachten voor nieuwe verordeningen, die in de plaats zouden komen van die uit de voorbije bedeling; maar de gedachtegang van Jakobus neemt een geheel andere richting: "*de wezen en weduwen bezoeken in hun verdrukking, en zichzelven onbesmet bewaren van de wereld*". En zoals aartsbisschop Trench opmerkte, de Θρησκεια (dienst/godsdienst) van het Christelijke geloof bestaat "*uit daden van barmhartigheid, liefde en heiligheid*". Deze woorden zijn niet bedoeld om een overeenkomst aan te duiden, maar om het contrast te laten zien. De apostel zou op geen krachtiger en nadrukkelijker manier kunnen onderwijzen dat het Christelijke geloof helemaal geen Θρησκεια (godsdienst) is.

Eindnoot III

Theologen verdelen Handelingen der Apostelen in drie perioden: de Hebreeuwse periode (hoofdstukken 1-5); de Overgangsperiode (6-12), en de Periode der Heidenen (13-28). Maar dit is een eigenmachtige indeling. De Hebreeuwse sectie omvat tenminste de eerste negen hoofdstukken; en met de juiste blik op het bijbelboek in kwestie, moet de rest als overgangsbeschrijving worden beschouwd. Dat dit inderdaad zo is, kan geen enkele bestudeerder ontgaan; en het is mijn bedoeling dit te handhaven in het relaas dat ik hier waag af te steken. De aanvaarding van heidenen, zoals opgetekend in hoofdstuk 10, verliep volgens strikt Joodse regels, zoals de apostelen begonnen te begrijpen en zoals Jakobus uitlegde op het Concilie van Jeruzalem (Handelingen 15:13 e.v.). Degenen die door de vervolging na de dood van Stefanus verstrooid werden, predikten "*alleen tot de Joden*" (Handelingen 11:19). Dat ook Paulus' bediening beperkt bleef tot Joden gedurende het jaar dat hij in Antiochië doorbracht, blijkt uit Handelingen 14:27.[1] Toen Paulus en Barnabas vanuit Antiochië naar Salamis kwamen, "*verkondigden zij het Woord Gods in de synagogen der Joden*" (Handelingen 13:5). Na hun aankomst in Pisidisch Antiochië, gingen ze opnieuw naar de synagoge (vers 14). En pas toen de Joden hun boodschap verwierpen, keerden de apostelen zich tot de heidenen (vers 46). Dit gedeelte markeert één van de kleine crises in het verhaal.

In Ikonium predikten de apostelen opnieuw in de synagoge der Joden (Handelingen 14:1). Omdat de hier genoemde "Grieken" de synagoge bezochten, waren zij blijkbaar proselieten en mogen ze niet worden verward met de "heidenen" uit de verzen 2 en 5. Vers 27 van het veertiende hoofdstuk maakt duidelijk dat Paulus' bediening onder de heidenen begon met zijn verblijf in Pisidië (hoofdstuk 13).

Hoofdstuk 15 vereist veel meer aandacht dan dat er hier aan kan worden besteed. Iedereen kan echter lezen dat het een verslag is van de zitting van een vergadering van Joden, waar zij de nieuw gerezen problemen bespraken die door de bekering van heidenen waren ontstaan. Hoofdstuk 16:1-8 legt bezoeken van de apostelen aan bestaande gemeenten vast. Het visioen uit vers 9 riep hen vervolgens naar Filippi, waar ze (zoals waarschijnlijk ook in Lystra) geen synagoge vonden. Maar toen hij vandaar naar Thessalonika reisde, bezocht Paulus, gelijk hij gewoon was, de synagoge (17:2). Zo ook in Beréa (vers 10) en in Athene (vers 17).

1. Want als al bij zijn eerste bezoek het Evangelie aan de heidenen was verkondigd, dan zou het niet nodig zijn geweest om bij zijn terugkeer aan te kondigen dat God de deur van het geloof ook voor heidenen had opengedaan.

Vanuit Athene ging Paulus naar Korinthe, waar “hij handelde op elken sabbat in de synagoge” (Handelingen 18:4). Zo ook in Efeze (ibidem vers 19 en 19:8). Van daaruit wendde hij zich naar Jeruzalem voor die missie, die door sommigen wordt beschouwd als de vervulling van zijn bediening, en door anderen als de afdwaling van het pad der prediking aan de heidenen, die schijnbaar voor hem was uitgestippeld om te bewandelen. Hoe het ook zij, nadat hij als gevangene naar Rome was gebracht, was zijn eerste zorg niet het bijeenroepen van de Christenen, ook al verlangde hij ernaar hen te zien (Romeinen 1:10-11). Maar hij riep “*de voorganger der Joden*” en de Joden zelf bijeen, om aan hen het getuigenis af te leggen dat hij aan zijn volk had gebracht op elke plaats waar zijn bediening hem had heengeleid. In zijn tot hen gerichte inleidende toespraak maakte hij aanspraak op zijn plaats als Jood onder de Joden: “*ik* (zo sprak hij), *die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten*” (28:17); *maar toen dezen, de Joden in Rome, de aangeboden genade weigerden, was zijn missie naar zijn volk ten einde; en voor de eerste keer nam hij afstand van hen en riep uit: ‘Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja, den profeet, tot onze vaderen*” – en hij vervolgde met de herhaling van de woorden die onze Heer Zelf had gebruikt bij zo’n zelfde gebeurtenis tijdens Zíjn Dienstwerk, toen het volk Hem openlijk afwees. (Handelingen 28:25; Mattheüs 13:13, vgl. 12:14-16)

Mijn stelling is dat Handelingen als geheel het verslag is van een korte overgangsperiode waarin het heil opnieuw aan de Jood werd aangeboden en opnieuw door hen werd afgewezen. Vandaar de nadruk waarmee expliciet over het getuigenis aan de Joden wordt verteld en de manier waarop het incidentele getuigenis aan de heidenen wordt vermeld. Van de duizenden die op die eerste Pinksterdag werden gedoopt, behoorde een groot deel ongetwijfeld tot de buitenlanders, genoemd in Handelingen 2:9-11; en dezen brachten het getuigenis weer aan de Joden op alle daar genoemde plaatsen. De 5.000 mannen die in Handelingen 4:4 worden genoemd, woonden kennelijk in Jeruzalem en zij, door de vervolging na de dood van Stefanus verstrooid, “*gingen het land door, en verkondigden het Woord*” ... “*dan alleen tot de Joden*” (8:1 en 4 en 11:19). We kunnen rustig met zekerheid aannemen dat er geen district of dorp was waar Joden woonden, waar het Evangelie niet werd gepredikt.

Sommigen zullen misschien verwijzen naar gedeelten zoals in Handelingen 15:12, om mijn bewering, dat wonderen speciaal verband hielden met het uitverkoren volk, te weerleggen. De aandachtige studeerder echter zal inzien, dat niets in het verhaal in tegenstrijd is met wat ik heb benadrukt. Het wonder in Lystra bijvoorbeeld, was een reactie op het geloof van de man ten gunste van wie dit wonder werd gedaan (14:9). Het resultaat ervan was niet dat de heidenen die er getuige van waren tot het Christelijke geloof werden bekeerd, maar dat ze goddelijke eer wilden bewijzen aan de apostelen. Toen ze echter ontdekten

dat de apostelen geen goden waren, maar mensen, wilden zij ze stenigen. Ik heb niet gezegd dat er bij de heidenen geen wonderen werden gedaan, maar dat toen het Evangelie naar de heidenen ging, wonderen hun prominentie verloren en dat ze helemaal ophielden, juist op dat moment waarop ze, als de algemene veronderstelling waar zou zijn, van het hoogste belang zouden zijn geweest. Het grote wonder in Handelingen 16:26 was Goddelijk ingrijpen ten gunste van de apostel. Ook bij de Joden te Efeze (19:11) en de Christenen in Korinthe (1 Korinthe 12:10) vonden wonderen plaats, zoals ongetwijfeld ook op andere plaatsen. Maar door Felix, Festus of Agrippa werden geen wonderen gezien; en, zoals al opgemerkt, toen Paulus voor Nero stond, was het tijdperk van wonderen voorbij. De wonderen in Handelingen 28:8 en 9 zijn chronologisch de laatste die zijn opgetekend en de latere brieven zwijgen er helemaal over.

Eindnoot IV

Iedereen erkent dat de komst van Christus een belangrijk markeringspunt was van een "verandering van bedeling", zoals dit genoemd wordt. Dat wil zeggen een verandering in Gods handelswijze met de mensheid. Maar gewoonlijk wordt het feit genegeerd dat de verwerping van Christus door het uitverkoren volk, met als gevolg daarvan hun val uit de bevoorrechte positie die zij voorheen hadden, een andere verandering markeert, die niet minder definitief en belangrijk is. (Romeinen 11:1-5) En toch is dit feit het antwoord op vele vraagstukken en de bescherming tegen vele fouten. Zoals op deze bladzijden al aangegeven, is het de sleutel tot het juiste begrip van Handelingen der Apostelen – een bijbelboek dat niet in de eerste plaats het verslag is van de stichting van de Christelijke Kerk, zoals algemeen wordt aangenomen, maar van de val van het uitverkoren volk. Ook verklaart het veel van wat Christenen in de leer van de Evangeliën verbijstert.

Men vertelt dat bij de laatste opstand van de Carlisten in Spanje, een rijke Spaanse markies zijn hele landgoed tegen de hoogst mogelijke waarde zou hebben verpand en de opbrengst daarvan in de oorlogskas zou hebben geworpen. Voor iemand die gelooft in de zaak van de kroonpretendent, was dat een verstandige daad. De troonsbestijging van Don Carlos zou voor hem, en voor anderen zoals hij, hun eigen troon met zich meebrengen en nog veel meer. Zo was dat ook voor de discipelen in de dagen toen het aardse Koninkrijk aan de mensen werd gepredikt. Bepaalde door de Heer gepredikte principes hielden dan ook verband met de bijzondere omstandigheden van die bijzondere bedeling. Neem bijvoorbeeld "de Bergrede". Onze Heer deed daar de principes van dat beloofde Koninkrijk uit de doeken en gaf onderwijs en voorlichting aan degenen die de oprichting daarvan verwachtten. Ongetwijfeld is het ook allemaal voor ons bedoeld, maar niet altijd in de betekenis die het voor hen had. Christenen bidden bijvoorbeeld het "Onze Vader". Maar voor ons is "*Uw koninkrijk kome*" een algemene vraag om voortschrijding van de Goddelijke zaak; voor hen was het expliciet een verzoek om de spoedige verwezenlijking van Gods beloofde aardse heerschappij. En hoe betekenisvol was het gebed om dagelijks brood voor hen, aan wie was opgedragen geen beurs of reistas mee te nemen, maar erop te vertrouwen dat hun hemelse Vader hen zou voeden zoals Hij de vogels voedt; want net als de vogels hadden ze "*geen voorraadkamer, noch schuur*"!

Grondbeginselen veranderen niet, maar bepaalde uitvloeiselen daaruit, die zijn opgetekend in schriftgedeelten zoals Mattheüs 5:39-42 en 6:25-34, werden verwoord binnen het kader van die periode, en binnen het kader van de speciale boodschap die een Koninkrijksverwachter zou prediken. De Christen heeft, anders dan de Koninkrijksverwachter, in dit opzicht het recht zichzelf te verdedi-

gen tegen wandaden en zich te verzetten tegen elke inbreuk op zijn persoonlijke of burgerrechten; en hem wordt uitdrukkelijk opgedragen voorzieningen te treffen voor de toekomst. Bankieren, verzekeren en spaarzaamheid zijn niet verboden binnen het Christendom. "*Neemt niets mede tot den weg*", zei de Heer, toen Hij de Twaalven uitzond, "*noch staven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben*". (Lukas 9:3) Toen Hij op het punt stond van hen weggenomen te worden, verwees Hij hiernaar en vroeg: "*Als Ik u uitzond, zonder buidel, en male, en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets. Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie een buidel heeft, die neme hem, desgelijks ook een male; en die geen heeft, die verkope zijn kleed, en kope een zwaard*". (Lukas 22:35 en 36)

Wat kan er nog duidelijker zijn dan dit? In beschaafde samenlevingen hanteert uiteraard de overheid "het zwaard", (Romeinen 13:4) en is het niet nodig dat de individuele burger zichzelf verdedigt; maar het principe blijft hetzelfde. Iemand "*in het Koninkrijk der hemelen onderwezen*", zegt de Heer, is als "*een heer des huizes, die uit zijn schat nieuwe en oude dingen voortbrengt*". (Mattheüs 13:52) Maar tegenwoordig wordt dit aan Christenen niet op die wijze "onderwezen". Daarom lijken ze meer op heren des huizes die opdienen wat hen het dichtst voor de hand ligt en geven zij moedermelk aan hun tafelgenoten en oude wijn aan hun kleine kinderen! Als gevolg daarvan wordt de Heilige Schrift verachtelijk gemaakt en worden serieuze en oprechte gelovigen tot struikeling en verbijstering gebracht.

Nog één aanwijzing is noodzakelijk om ons richting te geven tot het juiste gebruik van het onderwijs in de Evangeliën. Sommige woorden van de Heer waren tot de apostelen als zodanig gericht, en we zouden dit in gedachten houden als we ze op onszelf van toepassing willen brengen.

Met verwijzing naar de Bergrede kan de vraag gesteld worden: is er iemand die het voor mogelijk houdt dat onze Heer veronderstelde dat er mensen waren die dertig centimeter aan hun lengte zouden willen toevoegen? Mattheüs 6:27 moet ongetwijfeld gelezen worden zoals door de Amerikaanse Herzieners vertaald: "*Wie toch van u kan, met bezorgd te zijn, één el aan de lengte van zijn leven toevoegen*?"

Eindnoot V

De eerste en meest gebruikelijke betekenis van musterion in het Bijbelse Grieks wordt duidelijk gemaakt door het gebruik ervan in de Septuaginta. Het komt acht keer voor in het tweede hoofdstuk van Daniël, (de verzen 18, 19, 27, 28, 29, 30, 47 (twee keer), en opnieuw in hoofdstuk 4:9) en in alle gevallen wordt het naar ons Nederlands vertaald als “verborgenheid”. Het woord komt ook voor in de apocriefe boeken en altijd in dezelfde betekenis. Ook in het Nieuwe Testament is dit de gewone betekenis ervan; maar ook toen al kreeg het woord de extra inhoud die er in de geschriften van de Griekse kerkvaders aan toegevoegd werd, namelijk die van “symbool” of “geheim teken”. En in die betekenis lijkt het gebruikt te worden in Openbaring 1:20 en 17:5 en 7. In hoofdstuk 10:7 komt het voor in zijn vroege betekenis. Zo ook blijkbaar in Efeze 5:32, hoewel de Vulgaat het anders opvat en het woord vertaalt met sacramentum. Als het op de eerste manier moet worden gelezen, is de verborgenheid waarnaar verwezen wordt die, dat gelovigen leden zijn van het Lichaam van Christus; indien op de andere manier, dan is het bedoelde symbool het huwelijk.

De Latijnse versie van Efeze 5:32 is van bijzonder belang omdat het de oorspronkelijke betekenis van het woord dat naar het Latijn vertaald is met “sacrament” geeft als “verborgenheid”; een geheim of heilig teken of een geheime of heilige belofte. (Webster) Daarom spreekt bisschop Taylor dus over God, Die Zijn volk “het sacrament van de regenboog” geeft. En Hooker schrijft: ‘Zodra we over een “sacrament” spreken, ontstaan er misverstanden; want in de geschriften van de oude kerkvaders worden alle voorwerpen die eigen zijn aan het Christelijke geloof en alle godsdienstige rituelen, waarvan de inhoudelijke betekenis door het verstand niet direct kan worden waargenomen, gewoonlijk “sacramenten” genoemd. Onze beperking van de betekenis van dit woord tot enkele belangrijke godsdienstige ceremonieën, resulteert voor elk daarvan in twee dingen: de inhoud van de ceremonie zelf, die zichtbaar is; en daarnaast nog iets dat geheimzinniger is, waardoor wij die ceremonie als een sacrament opvatten.”

Zoals men ziet wordt in voornoemd gedeelte het woord gebruikt precies in de secundaire betekenis die eraan wordt gegeven in “Johnson’s Dictionary”, namelijk: “Een uiterlijk en zichtbaar teken van een innerlijke en geestelijke genadegift”. De eerste betekenis die Johnson aan het woord geeft is “een eed”; en het Latijnse woord sacramentum kan die betekenis mogelijk gekregen hebben vanwege een uiterlijke handeling of een uiterlijk teken dat gepaard ging met het afleggen van een eed. Volgens Hookers gebruik van het woord “sacrament” zou de Engelse gewoonte het Testament te kussen zo genoemd kunnen worden.

Eindnoot VI

Als de lezer het Nieuwe Testament ter hand neemt en met behulp van een goede concordantie elk gedeelte opzoekt waar de duivel wordt genoemd of waar naar hem wordt verwezen, dan zal de lezer verbaasd staan als hij ontdekt hoe weinig er staat om aan het algemene bijgeloof over dit onderwerp zelfs maar een schijntje ondersteuning te verlenen. Slechts drie gedeelten kan ik vinden die lijken te suggereren dat satan tot immorele daden verleidt. Over 1 Johannes 2:8-10 heb ik al gesproken. De andere twee zijn 1 Korinthe 7:5 en 1 Timotheüs 5:15; en die zal ik zo dadelijk behandelen.

De verzoeking van onze Heer ging uiteraard niet om morele kwesties. Het doel van de duivel was om onze Heer te laten afdwalen van Zijn weg van afhankelijkheid van God en vooral om Hem te laten afdwalen van Zijn weg die naar het Kruis leidde. Dit was ook de reden waarom Petrus zo ernstig werd terechtgewezen toen de Heer hem "satan" noemde. (Mattheüs 16:23) Ook toen satan begeerde om Petrus te mogen ziften (zoals hij ook om Job had gevraagd), was dat omdat hij zijn geloof wilde vernietigen. "*Ik heb voor u gebeden*", voegde de Heer eraan toe, "*dat uw geloof niet zou ophouden*". (Lukas 22:31 en 32)

Het was ongetwijfeld met deze herinnering in gedachten dat de apostel de woorden schreef: "*want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wien hij zou mogen verslinden; Denwelke wederstaat, vast zijnde in het geloof*". (1 Petrus 5:8-9) In de gelijkenis over het onkruid op de akker, is het de duivel die het onkruid zaait. (Mattheüs 13:39) In de gelijkenis over de zaaier wordt het werk van de duivel beschreven als het wegnemen van het Woord uit de harten van degenen die het horen: "*opdat zij zich niet zouden bekeren en Ik hen geneze*". En als Elymas de tovenaar een "*zoon des duivels*" wordt genoemd, is dat vanwege zijn poging "*den stadhouder van het geloof af te keren*". (Handelingen 13:8 en10).

Twee gedeelten wijzen naar het mysterieuze "*geweld des doods*" dat satan bezit, namelijk Hebreeën 2:14 en Judas vers 9, waar wordt verteld dat hij rechtmatig aanspraak maakte op het lichaam van Mozes. En twee gedeelten zijn een aanwijzing over zijn macht om ziekte en pijn te veroorzaken, namelijk Lukas 13:16 en Handelingen 10:38; maar deze kunnen waarschijnlijk worden verduidelijkt met een verwijzing naar Job.

In Openbaring 12:9 wordt satan "de verleider van de gehele wereld" genoemd (vgl. Openbaring 20:10); in dat bijbelboek wordt hij voorgesteld als aanvoerder in de toekomstige grote strijd tussen ongeloof en geloof, tussen de ontkenning en de erkenning van God. Het is niet nodig om de vele verzen te citeren die wijzen

op zijn kwaadaardige haat tegen God en Zijn volk, maar als hij werkelijk het obscene monster uit de Christelijke overlevering zou zijn, hoe kan dan de Bijbel van kaft tot kaft over dit onderwerp zwijgen? In zijn "intriges" tegen mensen is de satan uit de Schriften inderdaad de tegenstander en de vijand, maar niet van moraliteit, maar van gelóóf.

Als we de grote hoeveelheid getuigenissen zien, die tot deze conclusie leiden en dan terugkeren naar de twee hierboven aangehaalde gedeelten, dan zullen we bereid zijn om ze in een nieuw licht te lezen. In 1 Timotheüs 5 lezen we vers 15 in het licht van vers 12. Het "*achter satan afwenden*" waarnaar wordt verwezen, is hetzelfde als "*het tenietdoen van hun eerste geloof*". En de Christen zal niet aarzelen om Calvijn te volgen en begrijpen dat het "geloof" dat hier bedoeld wordt, het Christelijke geloof is. Het woord "πιστος" komt tweehonderd keer voor in de brieven; en wordt alleen in deze betekenis gebruikt, met als enige uitzondering Titus 2:10. Daarom is er zeer sterke tegenstand tegen de sugggestie dat het hier niet meer zou betekenen dan de "huwelijkstrouw" van een vrouw aan haar overleden echtgenoot. Het aannemen van een dergelijke veronderstelling zou bovendien betekenen dat de apostel zichzelf tegenspreekt. Het zou betekenen dat hij zegt dat jonge weduwen "*haar oordeel hebben*" als ze opnieuw willen trouwen; en toch eindigt hij met het uitdrukkelijke advies dat ze wel opnieuw zouden trouwen! (1 Timotheüs 5:14). De verzen 11-13 geven zijn redenen voor deze richtlijn. Dit gedeelte is overigens een overweldigende veroordeling van nonnenkloosters. Het gebruikelijke denkkader dat daaraan ten grondslag ligt, maakt de Heilige Schrift te schande en is een brute vernedering voor vrouwen. Hieraan mag ik nog toevoegen dat als dit denkkader echt de waarheid ware, de leeftijdsgrens waarop weduwen onderhouden zouden moeten worden, in elk geval veel lager zou moeten zijn dan zestig jaren.

De uitdrukkingen "*weelderig geworden tegen Christus*" en "*zich afwenden achter satan*" kunnen worden verklaard door te verwijzen naar de Bijbelse norm voor Geestelijk leven en de Bijbelse theologie over satanische verleidingen. Zo ook 1 Korinthe 7:5. De serieuze praktische les die we hier kunnen leren is dat elke afwijking van bedachtzaamheid en fatsoen, satan voordeel kan opleveren – gelegenheid om het gelóóf van de Christen te ondermijnen of te corrumperen.

Wat Ananias betreft, zijn verhaal wordt zo verkeerd geïnterpreteerd, dat het onderwijs dat ervan uitgaat voor de Gemeente verloren gaat. Hij was helemaal geen slecht, maar een goed man. In zijn enthousiaste gedrevenheid verkocht hij zijn grondbezit, zodat hij de opbrengst daarvan bij de gemeenschappelijke geldmiddelen zou kunnen voegen. Hierbij had hij de mogelijkheid om een deel ervan opzij te zetten voor eigen gebruik. Zijn vrouw was op de hoogte van dit plan en zij loog stoutmoedig om het te verbergen. Ananias sprák geen leugen,

hij hándelde leugenachtig, zoals men tegenwoordig algemeen gewend is. Als hij zou leven in de tegenwoordige tijd, dan zou hij hoog in aanzien staan. In onze dagen, waarin egoïsme hoogtij viert, zijn er werkelijk maar weinigen te vinden die zich met hem kunnen meten. De les hierin gaat niet over de slechtheid van de mens, maar over de heiligheid en "gestrengheid" van God en over de listigheid in satanische verleidingen. Satan verleidde hem niet tot een gemene of "immorele" daad. Ananias deed slechts dat waartoe hij, zoals de apostel ook zei, zonder enige twijfel het recht had. Hij sprak geen leugen tegen mensen – zo vertelt het Woord ons uitdrukkelijk – maar hij loog tegen God, en daardoor kwam er een snel oordeel over hem. Als God in onze dagen zo met mensen zou handelen, dan zou het aantal begrafenissen een ernstig probleem worden!

De gebeurtenis met Judas behandel ik uitdrukkelijk niet, omdat dit heel duidelijk valt binnen de categorie van verleidingen die rechtstreeks tegen Christus zelf gericht zijn.

Eindnoot VII

De hier gepresenteerde exegese over Johannes 8:44 gaat niet over de grammatica wat betreft het Griekse lidwoord. De revisoren hebben een onbevredigend compromis gekozen tussen verklaring en vertaling. “Een leugen spreken” is geen goed Engels (en ook geen goed Nederlands). In beide talen is de juiste uitdrukking “een leugen vertellen”. Maar zo zou niemand de Griekse woorden λαλειν το πσευδοσ vertalen; en door in de kantlijn het één en ander toe te voegen, verraden de revisoren hun ontevredenheid over hun eigen vertaling. Deze woorden moeten ofwel over één bepaalde leugen gaan, of anders, in abstracte zin, het hele scala van wat onwaar is omvatten. Op deze laatste manier bekeken, zou alle spraak moeten worden beschouwd als te verdelen tussen waarheid en onwaarheid – Godsspraak en duivelse spraak. Maar dit zou hier toch enigszins te fantasievol zijn en met betrekking tot de daarna volgende woorden, enigszins geforceerd. En als, zoals ik waag te beweren, hier niet het onware in abstracto bedoeld wordt, maar een concreet voorbeeld daarvan, dan is de grammaticale kwestie niet langer van belang. Op die manier is ook het verband duidelijk tussen “satan dé leugenaar” en “satan dé moordenaar”. Hij is niet de aanstichter van alle moorden, maar van DÉ MOORD die daar en dan aan de orde is, namelijk dé moord op de Christus; hij is niet de vader van alle leugens, maar de vader van dé leugen waarvan “DÉ MOORD” het logische gevolg is.

Ik veronderstel dat in Romeinen 1:25, waar beide woorden (“waarheid” en “leugen”) het lidwoord hebben, beide in abstracte zin worden gebruikt. In Openbaring 21:27 en 22:15 staat het woord “leugen” zonder lidwoord. Maar in 2 Thessalonicenzen 2:11 is het weer dé leugen uit Johannes 8:44. De “ongerechtige” die nog moet worden geopenbaard, wordt beschreven als degene “*wiens toekomst* (parousia) *is naar de werking des satans, in alle kracht, en tekenen, en wonderen van dé leugen*”.

God is niet Degene die mensen aanzet om leugens te vertellen of leugens te geloven. Maar van degenen die dé waarheid verwerpen, staat geschreven: “*God zal hun zenden een kracht der dwaling, dat zij dé leugen zouden geloven*”. Omdat zij de Christus van God hebben verworpen, zal er een gerechtelijke blindheid op hen vallen, zodat zij de “menselijke Christus” zullen aanvaarden, die de vleesgeworden satan zal zijn.

Ik heb mij tot nu toe verre gehouden van de profetieën, omdat deze pagina’s deels geschreven zijn voor degenen die niet in profetie geloven. Maar als de bestudeerder van de profetie afstand neemt van de mythe over satan, dan zal hij bemerken dat Gods voorzegde toekomst gaat stralen in een nieuw licht. Vreselijke oorlogen zullen de volkeren nog in beroering brengen en dit zal hongersnoden

met zich meebrengen. Maar de komende “mens” zal vrede in de wereld brengen. Hij zal wereldwijd respect afdwingen, niet alleen door zijn satanische wonderbaarlijke krachten, maar ook door zijn voortreffelijke menselijke eigenschappen. De aanhangers van “de echte waarheid” zullen, als de enigen onder het gehele menselijke ras, reden zien om zijn heerschappij te betreuren. Zijn heerschappij zal de periode-, de “era van de mens” zijn, een tijd van ongeëvenaarde orde en welvaart, waarin, door de heersende vrede, kunst en cultuur zullen floreren en de utopieën van filosofen en socialisten zullen worden gerealiseerd. De verering van satan zal dan op aarde zegevieren en zal gekenmerkt worden door een hoge moraliteit en een bedrieglijke “soort van godsvrucht”. Duidelijk wordt dit weergegeven door de waarschuwing dat dit “*indien het mogelijk ware, de uitverkorenen zou verleiden*”. De voorafschaduwing hiervan zien we, zo durf ik te denken, duidelijk in de huidige gang van zaken in de wereld.

Over het algemeen hebben Christenen er weinig moeite mee als de Schrift sceptisch wordt aangevallen. Maar het strijdpunt waar het bij deze aanvallen werkelijk om gaat is of Christus God is; en ik durf te voorspellen dat degenen onder ons die nog een kwart eeuw leven, getuige zullen zijn van een door vele van de kerken wijdverbreide verloochening van die grote waarheid. In de afgelopen vijfentwintig jaar is de afval van het geloof verschrikkelijk geweest, en we bevinden ons op al afzienbare afstand van de algemene acceptatie van het gedachtegoed van satan – een godsdienst die wordt gekenmerkt door hoge moraliteit en oprechte filantropie, maar waarin het Christelijke geloof geheel ontbreekt. De favoriete uitdrukking is “vrijheid van alle dogma’s” en die “vrijheid” houdt in: het aan de kant zetten van de belangrijkste Waarheden van het Christelijke geloof.

Eindnoot VIII

Volgens de Engelse wet is "de dag des HEEREN" – zoals "de zondag" in oude statuten wordt aangeduid – een dag waarop geen rechter of magistraat zitting mag houden en geen jury mag worden samengesteld. De misdadiger kan op heterdaad worden betrapt, maar het enige wat de wet kan doen is hem in hechtenis nemen totdat deze "dag der genade" voorbij is en een bevoegde rechtbank over zijn misdaad kan oordelen. Als onze wet nog verder in dezelfde richting werd doorgevoerd en ook de functie van de politieagent zou worden opgeschort, dan zou dit een nog toepasselijker illustratie opleveren van de grote waarheid die hier aan de orde komt. Om het beeld compleet te maken zouden we nog verder moeten gaan en ons voorstellen dat de misdadiger op dat moment niet alleen profiteert van zelfs onthéffing van arrestatie, maar dat er tevens een algemeen pardon van kracht is, waardoor hij absoluut immuun is voor alle gevolgen van zijn misdaad.

Maar spreken hierover is alsof je in een vreemde taal spreekt; en als je je wendt tot de woorden van de Schrift om dit te bewijzen, dan loop je het risico dat je de aandacht van de mensen helemaal verliest. De verborgenheid van het Evangelie is, dat God een zondaar kan rechtvaardigen en Zelf toch rechtvaardig blijven. Hij rechtvaardigt de goddelozen. "*Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid*." (Romeinen 4:5). Hier is nog zo'n uitspraak: "*Want de zaligmakende genade Gods is verschenen aan alle mensen*." En dit gedeelte gaat verder: "*Want ook wij waren eertijds onwijs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde, en elkander hatende. Maar wanneer de goedertierenheid van God, onzen Zaligmaker, en Zijn liefde tot de mensen verschenen is, heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid, die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid*" (Titus 2:11 en 12 en 3:2-5). Of als iemand woorden wil horen, gesproken door de lippen van onze gezegende Heer Zelf, dan zullen die in menig gedeelte van de Evangeliën te vinden zijn. Hier is bijvoorbeeld Zijn getuigenis aan Nicodemus: "*Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*."

Hebben wij dan geen gelijk als we zeggen dat vergeving en eeuwig leven binnen bereik gebracht zijn van iedereen; dat de hemel zo ver open is gedaan voor zondige mensen, als oneindige liefde en genade hem maar open kunnen doen? Als woorden ook maar iets kunnen betekenen, dan is dit, en niets anders dan dit, de volle waarheid. Maar hoe wordt op dit Evangelie gereageerd? In het verstand van de godsdienstigen ontbrandt uiterste verontwaardiging. Zij verbranden de

verkondiger van deze boodschap niet meer aan de schandpaal, zoals ze in duisterder dagen wel de gewoonte hadden. En hoewel hun woede zich op zachtzinniger manieren manifesteert, is deze nog net zo reëel. Op Jan met de pet maakt deze boodschap al helemaal geen indruk. Er stond eens een man op de London Bridge waar hij in verband met een weddenschap, echte goudstukken aanbood voor één shilling per stuk. Het reclamebord dat hij omhoog hield was duidelijk geformuleerd en werd door honderden voorbijgangers gelezen. Maar niemand hechtte geloof aan wat daar te lezen was en daarom werd de boodschap met onverschilligheid ontvangen. De man won zijn weddenschap: er was niemand die ook maar één goudstuk bij hem omwisselde! En om dezelfde reden wordt "het Evangelie van de genade Gods" genegeerd. En ook honderden die déze pagina's lezen, zullen het negeren. Mensen zijn bezeten door het geloof dat het eeuwige leven alleen kan worden bereikt onder onuitvoerbare voorwaarden en daarom is hun houding tegenover deze hele kwestie er een van gelatenheid. Als iemand echter durft te spreken over het eeuwige oordeel en de hel voor onboetvaardigen, dan maakt deze gelatenheid plaats voor woede. Dan is er geen godslastering te brutaal om naar Gods Aangezicht te slingeren. En dat, omdat God niet bereid is om een zondaar naar de hemel te brengen op dezelfde manier waarop een politieagent een dronken arrestant naar de gevangenis brengt, namelijk of hij dat nu wil of niet!

Maar de mens, gemaakt naar het beeld van God, is begiftigd met een eigen wil, en op die eigen wil doet God een beroep. "*Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zult hebben*", was de verlangende smeekbede van de Heer aan hen die wel naar Zijn woorden luisterden, maar weigerden er acht op te slaan. "*Wie wil, die neme het water des levens om niet*." Het huis, waarheen God zondige mensen roept, is Zijn eigen hemel. De hel is niet bereid voor hen, maar voor de duivel en zijn engelen. Maar, als mensen Christus afwijzen en partij kiezen voor satan, dan zullen ze oogsten wat ze zaaien.

Eindnoot IX

“Van wat voor waarde is het gebed dan nog?” zal iemand vragen: “Welke plaats is daar nog voor?” Met uiterste aarzeling waag ik het uitdrukking te geven aan gedachten over dit onderwerp, die al lang bezit van mijn eigen denken hebben genomen. En ik doe dit alleen omdat het mogelijk troost kan bieden aan velen die erg verdrietig zijn, omdat de beloften over gebed in de Evangeliën, schijnbaar falen. Het kan niet duidelijker gezegd worden dan met de woorden waarmee onze Heer Zijn discipelen duidelijk maakte dat totale Almacht tot hun beschikking stond, als ze maar geloof hadden. Toen ze zich verbaasden dat de vijgenboom op Zijn woord verdorde, zei Hij tot hen dat ook zij dit bevel konden geven en dat zij zelfs bergen konden verzetten. En Hij voegde eraan toe: “*En al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen*” (Mattheüs 21:20-22). Hoevelen zijn er die in diepe ernst aanspraak hebben gemaakt op deze beloften en bitter teleurgesteld zijn, een teleurstelling die hun geloof aan het wankelen heeft gebracht? Het is natuurlijk gemakkelijk om dit falen te verklaren door in de beloften één of andere soort voorwaarde te lezen, hoewel de Heer Zelf er geen enkele voorwaarde bijvoegde. Maar laten we, in plaats van zo met Zijn woorden te knoeien, overwegen of de ware oplossing van dit probleem niet gevonden kan worden in de waarheid die onderhavige pagina’s probeerden uiteen te zetten.

De aandacht valt hier op een opvallend feit. Namelijk, dat hoewel de geschiedenis van de Pinksterperiode ons de afspiegeling van al deze beloften in de praktijk toont, de brieven, die het grondbeginsel van de huidige bedeling uiteenzetten en het leven beschrijven dat bij dat grondbeginsel past – het leven uit geloof – ons gedachten over gebed willen bijbrengen, die daarvan wel wezenlijk verschillen, maar die volledig in overeenstemming zijn met de reële ervaring van uit geloof levende Christenen.[1]

Sommigen zullen misschien zeggen dat hoewel de eerste Evangeliën op deze manier kunnen worden verklaard, Johannes op deze manier niet kan worden behandeld. Als antwoord kan ik de aandachtige lezer alleen maar vragen om eens te overwegen of elk woord, tot de apostelen gericht, ook bedoeld is om in alle gevallen en op alle gelovigen van toepassing te zijn. Neem bijvoorbeeld Johannes 14:12. Moet iedere gelovige wonderbaarlijke krachten krijgen, krachten die gelijk zijn aan, of groter zijn dan die, welke de Heer Zelf tentoon spreidde? We

1. Jakobus 5:13 lijkt misschien een uitzondering. Maar om de vraag te vermijden “waar de Oudsten van de Gemeente” in onze huidige tijd dan te vinden zijn, moet het voldoende zijn om op te merken dat deze brief van Jakobus, uitdrukkelijk aan Israël gericht is (Jakobus 1:1) en wat bedeling betreft behoort tot de Pinksterperiode, die weer zal worden hervat in de dagen van Israëls herstel.

zijn dan meteen bereid de reikwijdte van deze woorden te beperken. Ik herhaal: het is een feit dat beide beloften waar zijn gebleken in de Pinksterperiode, en dat geen van beide waar zijn gebleken in de bedeling van de Christelijke gemeente.[1] Hetzelfde geldt voor Johannes 15:16 en 16:23.

Maar, zal men vragen, wordt deze belofte niet expliciet herhaald in de Eerste Brief van Johannes? (1 Johannes 3:22 en 5:14 en 15) Ik denk van niet. Ik denk dat de apostelen op een speciale manier kracht hadden om handelend op te treden en om te bidden in de Naam van de HEERE Jezus; terwijl de Christen het hoofd moet buigen voor de woorden: "*in overeenstemming met Zijn wil*." Dean Alford maakt hierover deze opmerking: "Als wij Zijn wil door en door kenden en ons er van harte aan onderwierpen, dan zouden wij niets kunnen vragen, voor geest of voor lichaam, dat Hij niet zou verhoren en uitvoeren. En zoals altijd is het deze ideale situatie die de apostel voor ogen heeft." De Christen echter maakt maar al te vaak zijn eigen verlangens of zijn eigen veronderstelde belangen, en níet de Wil van God, tot fundament van zijn gebed; daarna overtuigt hij zichzelf ervan dat zijn verzoek zal worden ingewilligd en hij ziet dan dít "geloof" als waarborg dat hij verhoord zal worden; en ten slotte, wanneer hij in zijn zelfverzekerde "geloofshoop" wordt teleurgesteld, geeft hij zich over aan bitter ongeloof. Waarlijk geloof houdt altijd rekening met weigering. Sommigen, zo lezen we, "*verkregen op grond van geloof beloften*"; maar anderen werden "*op grond van* niet minder *geloof*" gemarteld, "*de aangeboden verlossing niet aannemende*". (Hebreeën 11:35)

Sommigen zullen misschien denken dat zij dit alles voldoende kunnen weerleggen door een beroep te doen op wat "frappante gebedsverhoringen" wordt genoemd, die individuele Christenen door de eeuwen heen hebben ervaren. Maar een verwijzing hiernaar spreekt zichzelf tegen. Terecht worden deze "gebedsverhoringen" als "frappant" beschouwd, juist omdat ze zo uitzonderlijk zijn. Niemand kan de grenzen, van wat "Jezus' Macht" voor de gelovige kan doen, beperken. Maar om de ervaring van sommigen te verheffen tot geloofsnorm voor iedereen, is één van de grootste fouten en valstrikken in het Christelijke leven. Als deze beloften algemeen van toepassing zouden zijn, dan zou het feit dat elke verhoring van gebed, in welke vorm dan ook, als frappant wordt beschouwd, het bewijs van algemene afvalligheid zijn.

Uitgebreide behandeling van de gedeelten der brieven die over dit onderwerp gaan, zou de grenzen van een voetnoot verre overschrijden. Nog één moet vol-

1. Zie hoofdstuk V. Ik ben ervan overtuigd dat deze beloften weer net zo waar zullen zijn in een bedeling die nog in de toekomst ligt; maar ik ga hier niet op dat onderwerp in.

doende zijn. Ik verwijs naar de bekende woorden in Filippensen 4:6 en 7: "*Weest in geen ding bezorgd; maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God; En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal uw harten en uw zinnen bewaren in Christus Jezus*". Onvoorwaardelijke eisen stellen aan God is een ernstige zaak. Aan de verhalen over zulke gebeden kunnen vaak de ernstige woorden worden toegevoegd: "*Toen gaf Hij hun hun begeerte; maar Hij zond aan hun zielen een magerheid*". (Psalm 106:15) Hizkia bad op deze manier. Hij eiste verlenging van zijn leven en God willigde zijn verzoek in; in die extra jaren werd hem zijn zoon Manasse geboren; en de gevolgen van de zonde van Manasse (die God "*niet wilde vergeven*") rust nog steeds als plaag en vloek op dat volk! Ik durf te zeggen dat een dergelijk gebed een Christen niet past. Hoe anders onderwijst ons de Geest van God! Het kan gebeuren dat het leven van man of vrouw, van ouder of kind op het spel staat: wat zou dan de houding van de gelovige zijn? Eisen stellen, zoals Hizkia deed en de verschrikkelijke consequenties riskeren die verhoring met zich mee zou kunnen brengen? Of "*door bidden en smeken, met dankzegging*" de kwestie aan God overlaten? En als we het allemaal aan Hem overgelaten hebben, om dan Zijn liefde en wijsheid inzake de kwestie te vertrouwen? Zo was inderdaad het gebed van de apostel toen hij verlichting zocht van de geheimzinnige behindering in zijn bediening; en de weigering van zijn verzoek diende hem meer om te leren over "*de Kracht van Christus*", (2 Korinthe 12:8 en 9) dan om bitterheid van ziel te veroorzaken. En bovenal was dat zo bij onze Meester, toen Hij bad in de Hof van Gethsemane. (Mattheüs 26:39 en 42)

In de Pinksterperiode was gebed als het uitschrijven van cheques, die bij de balie in baar geld konden worden uitbetaald. Gebed in de Christelijke bedeling – dat wil zeggen, gebed van een leven uit geloof – is om onze wensen aan God bekend te maken en om daarna vrede te hebben.

Als wij een probleem hadden, waarvan de oplossing binnen de macht van een vriend lag – een vriend op wiens wijsheid wij konden vertrouwen en van wiens liefde we zeker waren – zouden we dan niet gerustgesteld zijn als we hem alles verteld hadden? "Nu je mijn gevoelens kent en weet wat mijn wensen zijn, laat ik de zaak volledig in jouw handen". Dit is nu precies waartoe God ons uitnodigt.

Eindnoot X

Een scepticus geeft zelden toe dat een door hem ingenomen standpunt eigenlijk onhoudbaar is en een opvallende uitzondering hierop verdient dan ook speciale aandacht. Niet tevreden met alleen de vernieling van het Oude Testament, richten de critici sinds lang verwoesting aan in het Nieuwe Testament. "Het is bewezen" (beweert een recent schrijver) "dat de selectie van de boeken waaruit het is samengesteld en dat hun uitsortering uit de enorme massa valse evangeliën, brieven en apocalyptische literatuur, een geleidelijk proces was, en dat de afwijzing van sommige boeken en de acceptatie van andere geheel toevallig was."[1] Maar dit alles wordt op springen gezet door de grootste levende autoriteit over dit onderwerp, professor Harnack uit Berlijn. Zijn testimonium is des te sprekender, daar hij geen enkel teken van leedwezen laat blijken over zijn totale afwijzing van het Christelijke geloof. Hoewel zelf de belangrijkste voorvechter der ketters, beweert hij ronduit dat de critici het in deze kwestie verkeerd hebben en dat de orthodoxen gelijk hebben. Hier volgt een uittreksel uit het voorwoord van zijn recente werk over "The Chronology of the Oldest Christian Literature" (De chronologie van de oudste Christelijke literatuur): –

"Er was een periode - het grote publiek is dat nooit aan de weet gekomen – waarin de oudste Christelijke literatuur, inclusief het Nieuwe Testament, werd beschouwd als een spinsel van leugen en bedrog. Die periode is voorbij. Voor de wetenschap was het een episode waarin veel is geleerd en waarna veel moet worden vergeten. Echter, in de resultaten van de daarop volgende onderzoekingen ziet men een "conservatieve stroming", nog rechtser dan wat als de middenpositie van de hedendaagse kritiek wordt omschreven. Gezien vanuit het standpunt van literaire kritiek is de oudste literatuur van de Kerk op alle belangrijkste punten en in de meeste details, waarachtig en betrouwbaar. In het hele Nieuwe Testament is er naar alle waarschijnlijkheid maar één schriftgedeelte dat, in de strengste zin van het woord, als onder pseudoniem geschreven kan worden beschouwd – te weten de Tweede Brief van Petrus."

1. "Warfare of Science with Theology" (De oorlog van de wetenschap tegen theologie) van de heer Andrew D. White, deel II, pagina 388. De aanstelling van deze schrijver aan de Amerikaanse ambassade in Berlijn zal ongetwijfeld meer aandacht voor zijn boek genereren. Hij maakt gebruik van zijn grote geleerdheid, die duidelijk blijkt uit zijn forensische vaardigheid; want ondanks één belangrijke omissie, is zijn werk van encyclopedisch niveau. Zijn aanklacht tegen "theologie" is overweldigend en met veel daarvan ben ik het natuurlijk volkomen eens. Maar van het Christelijke geloof weet hij, voor zover uit zijn verhandeling blijkt, absoluut niets. Voor hem is onze Goddelijke Heer slechts "de gezegende oprichter" van de Christelijke godsdienst – de Boeddha van het Christendom. Hij behoort inderdaad tot die grote groep mensen die, en dit is niet beledigend bedoeld, treffend omschreven wordt als Christelijke Boeddhisten.

Dit is slechts één van de vele bewijzen dat het tij, dat de afgelopen jaren dreigde het Christelijke geloof te overspoelen, is gekeerd. Door het huidige scepticisme is er niets meer dat vaststaat, behalve dan dat velen van de voorvechters daarvan mannen zijn, die publiekelijk aangesteld worden en gesubsidieerd om te onderwijzen wat ze zelf ontkennen. Het is alleen de labiele en de onwetende die overweldigd wordt door het hierboven geciteerde boek[1]. Noch degenen die goed onderwijs hebben gehad, noch degenen die oprecht Geestelijk leven, kunnen op deze wijze ertoe worden gebracht de Bijbel als bedrog en het Christelijke geloof als bijgeloof te verwerpen. (Zij onderscheiden het verschil tussen wat God in Zijn Woord openbaart en de opmerkingen en commentaren van mensen. Om een voorbeeld te noemen – ze beschouwen de chronologie van Ussher-Lloyd in de marge van onze Engelse Bijbel niet als "even geïnspireerd als de Heilige Schrift zelf".[2] En hoewel ze de wilde gissingen van bepaalde egyptologen over de oudheid van de antieke dynastieën weigeren te aanvaarden, erkennen zij dat de "vermoedelijke perioden" tussen de zondvloed en het Koninkrijk flink moeten worden verlengd.

Als we de blunders van theologen en "goedpraters" aan de ene kant en de (net zo van de feiten afwijkende) theorieën van de wetenschap aan de andere kant zouden uitschakelen, dan zou een zwaarwichtige verhandeling zoals die van de heer A.D. White, gereduceerd worden tot totaal onbelangrijk. De hele strijdvraag over de "Mozaïsche Scheppingsleer" wordt dan meteen uitgesloten en veel vragen, die van groot belang lijken te zijn, komen op de achtergrond of verdwijnen helemaal. Bovendien bestaat er in de Heilige Schrift een "verborgen harmonie", die niet gezien wordt door degenen die de plattegrond van typen en profetie, waarmee de Heilige Schrift doordrenkt is, negeren.

Het bestuderen hiervan is een uitstekend tegengif tegen scepticisme. Geen enkele onderzoeker van de profetieën is een scepticus. En wat betreft de typologie in de Schrift: dit is het alfabet van de taal waarin het Nieuwe Testament is geschreven; en er is niet één rationalist die het bewijs heeft geleverd dat hij beschikt over ook maar enige kennis hiervan dan ook.

1. "Warfare of Science with Theology".
2. "Warfare of Science with Theology", deel 1, pagina 253.

Onwetendheid over dit alfabet is de fatale tekortkoming van degenen die beweren de tekst te kunnen verklaren; en deze onwetendheid, die Hengstenberg in zijn tijd al betreurde, is zonder enige uitzondering nog volkomen van toepassing op allen, die proberen te bewijzen dat de Bijbel niet meer is dan een door mensen geschreven boek. Deze “verborgen harmonie” wordt aan het licht gebracht door Liefde voor de Waarheid, terwijl ongeloof slechts door middel van een stompzinnig dogmatisme kan ontkennen.